

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGTSTAVLE
FOR
IVER PETER THEODOR QVISTGAARD
OG
SEVERINE ELISABETH (ELISE) INGERSLEV

I. Iver Qvistgaards forfædre

Slægtstavle for Iver (Peter Theodor) Qvistgaard (1830 – 1910) og hustru Severine Elisabeth (Elise) født Ingerslev (1835 – 1871).

Slægtstavlen omfatter alle kendte forfædre til IQ og EI, men medtager i visse tilfælde kun et uddrag af de oplysninger, der findes. Der er derfor i vidt omfang henvist til andre eksisterende mere udførlige kilder.

Systemet ved nummereringen af personerne er følgende: En mand betegnes ved 1, en kvinde ved 2. De tidligste (ældste) mand/kvinde markeringer kommer sidst i nummeret. IQ er således betegnet ved 1 og EI ved 2. IQ's far, f. eks. er betegnet ved 1.1, mens 2.2.1.2 betegner EI's mors fars mor. Mand og kone har således det samme nummer bortset fra det sidste tal. Er man selv f. eks. en søn/datters søn af IQ/EI kan man sætte 1.2.1 foran slægtstavlens numre. Numrene bliver derved regnet ud fra en selv, idet man regner sig selv som det første tal. Er man på denne måde, ved at regne sig selv som det første 1 eller 2 tal, i nummeret på en person kommet op på et nummer med k 1- og 2-taller, er der $k - 4$ tip'er i vedkommendes oldestatus set ud fra en selv. Den andel af ens gener, man har fælles med vedkommende vil være $(1/2)^{k-1}$.

Et alternativt mere brugt nummersystem er at regne sig selv uanset køn for nr. 1, sin far for 2 og sin mor for 3, og så følge det princip at faderen altid er det dobbelte af barnet og moderen altid det dobbelte af barnet + 1, således at f. eks. ens farfader bliver 4 og ens mormoder 7. Også ved dette system kommer man imidlertid op på meget høje tal. En særlig ulempe ved dette system opstår, hvis man vil bruge dette med $IQ = 2$ og $EI = 3$, men se det ud fra sig selv (som 1). Er man f. eks. et barn af en søn af en søn af en datter af IQ og EI, er det let nok at regne ud, at IQ skal være 18 og EI 19, men der synes ikke at være nogen simpel regel for, hvordan man skal oversætte de højere numre i systemet med IQ og EI = 2 og 3 til numre, hvor de er 18 og 19. Der er derfor her benyttet det måske selvopfundne system med 1 og 2 taller.

Slægtstavlen udsendes med fortløbende sidenummerering for IQ og EI. Udskriftsdatoen er anført på hver side. Hvis der senere bliver tale om nye oplysninger eller rettelser, vil de blive udsendt som et addendum til slægtstavlen. Rækkefølgen af de forskellige personer er baseret på, at 1-tallerne hele tiden har præference frem for 2-tallerne, således kommer f. eks. alle forfædre til 1.1.2.1 før 1.1.2.2 omtales. Med andre ord følges mandslinien hele tiden så langt tilbage, man kan komme.

I visse tilfælde kan der være usikkerhed om datoer eller sted, hvilket kan være angivet ved spørgsmålstegn. F. eks. vil "født 27/12 1718 – Smørumnedre ?" betyde, at datoen er sikker, mens der kan være usikkerhed om fødestedet.

Hvis der bliver udsendt billedmateriale vil blive påført numre efter ovenfor omtalte system, men vil formentlig ikke blive direkte indført i teksten. Specielt af hensyn til den yngre generation er der lagt vægt på at fremskaffe våbenskjold for de af forfædrene, der førte et sådant. De medfølgende våbenskjold med tilhørende tekst er, hvis intet andet er anført, baseret på Sven Tito Achen: Danske Adelsvåbener, Politikens forlag, København 1973.

Slægtstavlen i den her foreliggende form er skrevet sammen af to af IQ's og EI's oldebørn Severin Olesen Larsen og Inger Marie Toft på basis af oplysninger indsamlet af en række personer hvoriblandt specielt Inger Marie Toft og Philip og Søren Nordentoft. Der foreligger dog også en del trykt materiale om familien Qvistgaard og forskellige andre af slægtens medlemmer. Specielt må nævnes Stamtavle over Slægten Qvistgaard fra Veirum, samlet og udarbejdet af Erh.

Qvistgaard, pastor emer., 2. reviderede og forøgede udgave København 1923. Forskellige andre publikationer er nævnt i teksten, men en egentlig dokumentation vedrørende de her givne oplysninger med samtlige litteraturhenvisninger og henvisninger til kirkebøger m.m. befinder sig hos Inger Marie Toft på edb i et slægtsforskningsprogram. Oplysningerne er imidlertid skrevet ud og kan lånes som et særdeles omfattende bilag til nærværende mere korte og fortællende fremstilling. For forfædrene til IQ drejer det sig om 205 sider. Der er i denne fremstilling ikke medtaget noget, som der ikke er belæg for i bøger, tidsskriftartikler eller i Inger Maries meget udførlige dokumentationsmateriale.

Da der jo nu er talrige tip-tip-oldebørn efter IQ og EI strækker slægtstavlen sig maksimalt over 24 generationer.

Slægtstavlen for IQ viser en meget stærk overvægt af jyder. Specielt er der mange fra Slesvig (Flensborg, Husum, Haderslev m.m.) og fra Vejle, Ribe og Horsens. Der er også en del fynboer imellem. Det kan nok overraske mange, hvor mange indvandrere der er fra tysktalende områder. Dette skyldes nok dels de stærke handelsforbindelser, der var med disse områder, dels kongehusets nære forbindelser med tyske slægter, og dels nok også de bånd der under reformationstiden blev knyttet mellem danske og tyske præsteslægter. Der er forbløffende mange præster mellem forfædrene. For IQ's vedkommende drejer det sig om 21. Endelig er der nogle få nordmænd og en enkelt svensker. Man må imidlertid huske på, at mulighederne for at føre slægten langt tilbage i tiden kun foreligger for de fine familier (adel eller rådsaristokratiet i købstæderne) samt i betydeligt omfang for præstefamilierne. Bønderne kan ikke føres ret langt tilbage og tit vil det blot være anført om en person, "at han var ud af fattig bondeslægt". Går man tyve generationer tilbage har man i teorien ca. en million forfædre, idet 2^{20} er ca. en million, men særdeles mange af disse vil naturligvis være de samme. Det vil imidlertid være klart, at det, når bare man går 10 generationer tilbage, kun er en forsvindende lille del af forfædrene, der er registreret i slægtstavlen. Det er imidlertid bemærkelsesværdigt, at samtlige 16 tipoldeforældre til IQ er kendt.

Et forhold, der måske ikke er kommet tydeligt nok frem, er indvirkningen af pest og plyndring i perioden fra ca. 1600 til ca. 1660, hvor tyske og svenske tropper hærgede især i det sydlige Jylland. Der er ingen tvivl om at dette satte udviklingen for en række jyske byer stærkt tilbage, hvilket naturligvis ikke mindst var føleligt for de mere velstående købmands- og rådmandsfamilier. Dette er imidlertid kun i begrænset omfang omtalt for hver enkelt af de berørte forfædre.

1 Iver (Peter Theodor) Qvistgaard

Født 22/4 1830

Død 23/8 1910 i Århus

Gift 1) 22/5 1857 med 2 Severine Elisabeth Ingerslev (Elise) og

2) 1/9 1872 med Clara Emilie Friis

Da faderen 1842 blev byfoged i Varde sendtes han til Odense for at få en bedre skoleuddannelse. 1846 blev han optaget på landkadetakademiet.

IQ var premierlieutenant, hofjægermester og ejer af Tousgaard nær Århus. Han kom på officersskole, men forlod militærtjenesten og blev ”installeret” som tobaksfabrikant, idet han ejede den Funderske Tobaksfabrik 1862 – 1869.. Men fabrikken gik ikke så godt, ifølge Oluf Bech (hans svigersøn) fordi man havde glemt at sikre sig opskriften på en bestemt slags skrå, der vist havde været en hovedartikel for fabrikken. IQ opgav tobaksfabrikken og flyttede til Skovdal, en lille gård i Viby nær Århus, hvor han af sin svoger godsejer, senere indenrigsminister Ingerslev på Marselisborg fik uddannelse i landbruget før han i 1871 overtog Tousgaard, der lå ”langt uden for Århus med dejlig udsigt gennem haven til Århusbugten”. Han ejede Tousgaard til 1906, hvor han flyttede til en lejlighed i Århus.

Tousgaard var en lystgård, dvs. at jordtilliggendet ikke var tilstrækkeligt til at ejendommen økonomisk kunne løbe rundt, således at det var nødvendigt at ejeren besad en vis formue. En overgang var IQ amtsrådsmedlem og 1877 – 89 formand for Århus Amts landøkonomiske selskab og han syntes i øvrigt at have drevet Tousgaard ”med stor dygtighed”. I 1884 blev han Ridder af Dannebrog, i 1891 hofjægermester og i 1902 Dannebrogsmænd.

IQ og EI havde i alt 6 børn: Marie Juliane, der døde som spæd, Juliane født 1862, Mathilde født 1865, Elisabeth født 1867, Axel født 1868 og endelig Marie (Mitte) født 1870. Moderen Elise døde 1871, hvorefter IQ giftede sig med hendes kusine Clara Emilie Friis, datter af hofjægermester Johannes Friis på Lyngbygaard ved Århus og Sophie Dorothea Meulengracht. I dette ægteskab var der ingen børn. Clara var en habil landskabsmaler, der har malet en del billeder fra Tousgaard og omegn. På Tousgaard boede også til 1890 IQ’s moder Juliane Marie født von Føns, der blev enke 1876.

Ingen af døtrene gik i skole, men man havde skiftende gouvernanter, hvoriblandt både en tysk og en fransk, og især Mathilde og Mitte var stærkt interesserede i historie og litteratur. Begge skrev digte, og Mathilde skrev et par udmærkede børnebøger og nogle noveller, bl.a. baseret på stof fra folkene på gården.

Juliane og Mathilde forblev ugifte, men Juliane havde plejedatteren Elsa Groneman. IQ modsatte sig vistnok at hun fik navnet Qvistgaard. Elsa blev gift med lektor Ivan Stchellkunoff og blev en kendt person på Bornholm. Elisabeth blev gift med den senere bankdirektør Oluf Bech. De fik sønnerne Holger (med børnene Ole og Kirsten) og Gustav, der døde ung af blindtarmsbetændelse. Axel blev gift med Frede Launy. De fik børnene Jørgen og Grethe, der begge blev tandlæger. Jørgen fik to børn, og Grethe blev gift Holvert og fik fire børn.

Mitte blev gift med overlæge Severin Nordentoft. De fik børnene Knud, Philip, Iver, Elise, Benedict og Vibeke. Langt de fleste af IQ’s og EI’s efterkommere nedstammer fra disse seks søskende.

IQ var vistnok eneste barn af sine forældre. Hans far var

1.1 Theodor Martin Sophus Qvistgaard

Født 27/2 1798, Aagaard, Gørlev sogn, Løve herred.

Død 26/9 1876 i Århus

Gift 7/7 1826 med 1.2 Juliane Marie von Fønss.

Han blev student 1815 privat, cand. jur. 1819 og var en årrække knyttet til militæret som auditør og regimentskvartermester. I 1828 blev han beskikket til at være byfoged i Varde, samt herredsfoged i Øster- og Vesterherred. Han havde i 1837 en årlig indkomst på 2000 Rdl. I 1847 blev han udnævnt til at være borgmester, byfoged, by- og raadstueskriver i Kolding, herredsskriver i Anst, Slaugs, Jerlef og en del af Brusk herreder.

I 1856 skødedes for 70.000 Rdl. Wissingminde til J.S.Bruck, C.F. Petersen, Theodor Martin Sophus Qvistgaard og hospitalsforstander Hans Fønss. De solgte den igen i 1862 for 72.000 Rdl.

Den 13/12 1849 blev han ridder af dannebrog. På grund af svagelighed – han led blandt andet af nervøs svækkelse og svimmelhed – søgte han om sin afsked, hvilken han fik 28. marts 1858. Samme dag blev han udnævnt til etatsråd.

Hans far var

1.1.1 Iver Qvistgaard

Født 28/10 1767 på Gjerdrup, Eggeslevmagle sogn

Død 8/10 1829 på Guldagergaard ved Skelskør.

Gift 19/7 1796 med 1.1.2 Ellen Marie Dinesen.

Han var nr. 3 ud af 7 søskende: Johan Rehling, Regina Dorteia Cathrine, Iver, Kirstine, Andrea Anne Marie, Andreas Johan Samuel Gotlob og Peter Christoffer. Kirstine og Andrea Anne Marie var tvillinger. De døde begge som børn. Den yngste søn overtog Gjerdrup.

Iver blev 1786 dimitteret privat som student med udmærkelse. I maj 1789 underkastede han sig den latinsk-juridiske eksamen og drog samme år til Göttingen, hvor han studerede videre fra slutningen af 1790 til 1792. Han havde dog forinden været på en rejse gennem Tyskland, Schweiz, Italien, Frankrig og England. Forinden sin afrejse fra Göttingen udgav han: *Index chronologicus sistens foedera pacis defensionis, navigationis, commerciorum, subsidiorum et alia a regibus Danis et Norvegiæ ac comitibus Holsatia inila cum gentibus intra et extra Evropam nec non capitulationes, literas et mercaturæ privilegiæ ab anno 1200 usqve ad 1789*. Göttingen 1792. Herom skrives i *Baden: Univers Journal I*, 170 bl. a. følgende: Dette skrift som var en fortegnelse over danske, norske og holstenske traktater roses i göttingsche Anzeigen for 1792 nr. 161 som et værk, hvorved forfatteren vist vil fortjene tak af alle venner af den danske og norske historie og ønskes, at ethvert europæiske rige havde et lige værk. Denne udgivelse afspejler formentlig, ”at han søgte at uddanne sig til den diplomatiske vej, som det dog ikke lykkedes ham at betræde”.

Livet igennem var han meget historisk interesseret og også kunstinteresset.

I 1793 blev han cancellisekretær efter følgende ansøgning til kongen: ”At gøre mig duelig til mit fædrelands tjeneste har bestandig været min bestræbelse; jeg foretog mig desaarsag efter at have taget latinsk juridisk eksamen her ved akademiet, en udenlandsrejse i 3 ½ år på min egen bekostning og opholdt mig 2 aar ved universitetet i Göttingen; på grund heraf, allernådigste konge, er min allerunderdanigste bøn, at Deres Majestæt ville bevise mig den kongelige nåde at give mig titel som cancellisekretær”. I 1802 blev han legationsråd med justitsråds rang. I 1816 blev han anden vice borgmester i København og i 1819 anden borgmester. I 1820 blev han entlediget i nåde efter ansøgning.

Han var medlem af et kgl. danske selskab for fædrelandets historie og sprog.

Fra 1796 – 1801 var han ejer af hovedgaarden Aagaard i Holbæk amt, som han ifølge skøde af 18. dec. 1796 købte for 112.500 rigsdaler. Ifølge købekontrakt af 22. dec. 1801 solgte han den for 165.000 rigsdaler til grev Joachim Moltke. 1802 købte han Wesselsminde i Nærum, Søllerød sogn, af Colbjørnsen. I 1808 solgte han den igen. I 1811 købte han ejendommen hj. af Bredgade og Frederiksgade (en del af det forrige Bernstorffske Palæ) for 50.000 rigsdaler. Sammen med forskellige andre personer købte han i 1804 hovedgaarden Iselingen for 310.000 rigsdaler af amtsforvalter i Vordingborg og Møens amter Hans Henrich Peter Reyersen til Marienborg og Snertinge.

Hans far var

1.1.1.1 Morten Iversen Qvistgaard

Født 15/5 1732 på Skikkild (Veirum pr. Struer)

Død 9/9 1798 på Gjerdrup, Boeslunde sogn, Slagelse herred, sorø amt.

Gift 1) med Dorothea Cathrine Qvistgaard, der døde i barselsseng 18 år gammel og blev begravet 10/7 1761 sammen med en lille datter Lucia

2) 11/9 1764 med 1.1.1.2 Martha Rehling med hvem han fik 7 børn.

Han blev student fra Frederiksborg skole 1750 og blev samme år immatrikuleret ved universitetet. Maj 1751 var han oppe til 2. examen (Philosophicum), men synes herefter at have forladt studeringerne og er gået over til landvæsenet. Fra 1756 – 60 var han forpagter på Brattingsborg på Samsø. Den 1. maj 1760 købte han Gjerdrup, Lyngbygaard (nær Skelskør) med bøndergods og Boeslunde kirke af major Casper Frederik v. Bülow for 52.000 Rdl. Han indførte straks reformer i næsten enhver retning, ”hvilket skyldtes hans levende interesse for ejendommene og for hans undergivnes fremgang og velvære forenet med energi og dygtighed til at gennemføre, hvad han anså for gavnligt og nødvendigt. Hertil kom en på den tid for landmænd ualmindelig dannelse”. Ved siden af bønderjordernes udskiftning gik en stadig forøgelse af ejendommene, således købte han 1774 foruden nogle mindre gårde Espe Hovedgård for 18.000 Rdl. Og i 1782 Gimlinge kirkegods.

Også i andre henseender udfoldede han stor virksomhed. Næsten lige fra han overtog godserne og til sin død var han landvæsenkommissær, hvilket i forening med hans praktiske dygtighed som landmand foranledigede, at han blev en af de 16 mand, som ved kongebudet af 25. august 1786 kaldtes til at sammentræde i den kommission, der er kendt under navnet ”den store landbokommission”, hvor han ingenlunde var noget uvirksomt medlem. Han er undertiden bleven regnet mellem bondefrihedens modstandere, og sikkert er det, at han ikke altid var enig med

majoriteten i kommissionen om måden, hvorpå bondestandens vel kunde fremmes. Men lige så sikkert er det, at hans modstand kun gjaldt midlerne til at fremme den gode sag, og ikke sagen selv, ”hvilket man kan overbevise sig om ved at gennemlæse de betænkninger og afhandlinger desangående, hvilke han lod trykke, og ved at give agt på den heldbringende virksomhed, han udfoldede på sine godser”.

Han er blevet angrebet som reaktionær fordi han var modstander af stavnsbåndets ophævelse, men som praktisk landmand og godsejer var han meget reformivrig og arbejdede især for bondejordens udskiftning. Fra Aage Roussells bog Danske Slotte og Herregaarde kan fra omtalen om Lyngbygaard anføres følgende: Med Morten Qvistgaard begyndte en ny tid for godset, opgangstiden. Alene det, at han blev ved godset lige til sin død i 1798 og lod det gå i arv til sin søn, var naturligvis af allerstørste betydning for godsdriften. Medens gårdene i de nærmest foregående ejeres tid havde været bortforpagtede, drev Qvistgaard dem selv og forpagtede alene hollænderiet (mejeri-kvægbruget) ud.

I 1764 blev han virkelig kammerråd og i slutningen af 1775 justitsråd. Derimod afsloges hans ansøgning om at optages i den danske adelsstand med navnet ”de Rehling Qvistgaard”. Hans ansøgning lyder som følger:

”Justits Råd Morten Qvistgaard, ejer af jordegodserne Gierdrup, Lyngbygaard og Espe, andrager, at han ofte har været brugt i anbefalede kongl. Forretninger, at han har været land commissaire i Corsøer oog Antvorschou amter, og stedse været i disse amters extraskats commision; han har bivånet adskillige betydelige landmålings taxationes forretninger på Wordingborg amt, og som med-commissaire ifølge Rscr. Af 7. marts 1774 været udnævnt til indretningerne til de kongl. forbeholdte godsers bortsælgelse, foruden andet vedkommende, hvorved han som oftest har tilsat af egne midler.

Han kom i andet ægteskab med Martha Rehling, en datter af præsten Mag. Rehling til Hasle og Braabye Menigheder, som nedstammer i fædrene linie fra den anseelige gamle adelige Rehlingske familie i Schwaben, og i mødrene linie havde til morfader Biskop Wøldike, som nedstammede fra familien Böhme og den bekendte Hussiternes anfører Johannes Zischa. Efter bemeldte hans anden Hustrues foranstaltning har han på sit gods bygget en spindeskole, og conjunctim med hendes broder provst Rehling besørget det fornødne i hensigt til et legatum af 1000 Rdl til understøttelse for fattige værdige enker af præste- og købmands stand, hvis foundation skal blive indsendt til allernådigste confirmation. I ægteskab med denne kone, som nu er død, har han en datter og 4 sønner, for hvis opdragelse han sørger efter evne og lejlighed, og hvoraf datteren og de 2 sønner ere over 18 år. På ovenanførte grunde ansøger han om at optages i den danske adelsstand, og nyde de dermed forbundne rettigheder samt at føre navn: de Rehling Qvistgaard”.

Som sagt lykkedes det ikke at blive optaget i adelstanden, men nedstamningen fra Johannes Zischa, må anses for sikker nok, som det nærmere vil blive beskrevet vedrørende forfædrene til Martha Rehling.

Han deltog på mange måder i det offentlige liv og førte en levende korrespondance med folk i de forskelligste livsstillinger og om de mest forskelligartede emner. Med familien i Jylland bevarede han nøje forbindelse. Som eksempel på tidens brevstil kan nævnes følgende brev til Dorothea Cathrines fader Peter Qvistgaard til Vibygaard:

Allerkjæreste Hjerter Fader.

For ald den megen godhed og oprigtige kjærlighed vores kære fader bestandig har vist og viser imod os, erkiender min kone og jeg med største hjertens taknemmelighed, hvorfor vi og aflægger og fremsender herved vore allerskyldigste og kærligste taksigelser. Vi takke af hjertet for den første omsorg og bekymring han har haft for vores velgaaende og skal aldrig forglemme vores skyldigste erkjendtlighed for de sidste. Vi imodtog med største taknemmelighed hjerte faders meget kjærlige og gode tilsendte foræring, som rigtig alt sammen således er indløben: Gulduhret, en guldmedalje, 12 sølvskeer, 6 theskeer, presenterbakken, en sølv-begger, en seng og claveer og røget kiød, en sølvsukkerskaal og the daase, for hvilket aldt saavelsom og aldt til forn bekomne vi takke allerskyldigst og kjærligst. Vi glæder os inderligt at kjære fader kom lykkelig hjem og befinder sig frisk og vel, her ere vi gud ske lov vel, men tiden har voren og noget langsom, siden Deres afrejse. I øvrigt sluttes min million tak og allerkjærligste hilsen for hjerte fader og broder Jørgen fra min lille kone, søster og mig, der af hjertet vil have Dem under den Højestes varetægt troligen befalet og uforanderlig til døden forbliver

Allerkjæreste hjerte faders oprigtige lydige søn M. Qvistgaard

Skrevet på Gjerdrup den 25 juli 1760 ”i al hast”.

Han endte sit virksomme liv 9. september 1798 og ligger begravet på Boeslunde Kirkegård, hvor der på kirken på korets ydre østmur over ham og hans hustru findes et af Wiedewelt udført Epitafium i gråt og hvidt marmor.

Efter hans død blev hans ejendomme delt i mindelighed mellem hans sønner. Gjerdrup, Lyngbygaard og Gimlinge kirkegods overgik til den yngste af sønnerne, Peter Christoffer Qvistgaard, og siden har der været mange Qvistgaard'ere på Gerdrup.

Hans far var

1.1.1.1.1 Iver Pedersen Qvistgaard

Født ca. 1683 på Sønder Qvistgaard, Vejrum sogn, Hjerm herred

Død 22/5 1764, Vejrum sogn

Gift 1718 med 1.1.1.1.2 Kirsten Madsdatter Dahl

Han var ejer af Skikkild, Veirum sogn nær Struer, men tilkøbte forskellige andre gårde. Før han købte Skibbild havde han Nør Qvistgård i fæste. Dette fæste under Qvistrup gods afstod han 1. maj 1727 til sin broder Niels Pedersen Qvistgaard. I 1743 angav han sin formue alt iberegnet til 277 rigsdaler. Han synes således gradvist af have forbedret sin økonomiske stilling, således at der nok ikke er noget mærkeligt i, at hans to sønner 1.1.1.1 Morten Iversen Qvistgaard og Mads Iversen på Nørgaard, der er stamfædre til den såkaldte Gjerdruplinie og Nørgaardlinie af familien Qvistgaard synes at være rundet af en temmelig velstående familie, men alligevel må der vel siges at være tale om en bemærkelsesværdig social opstigen fra rytterbonden Peder Andersen Qvistgaard til godsejeren Morten Iversen Qvistgaard. Dette afspejler formentlig en betydelig landbrugsfaglig dygtighed og nok også et samfund uden så skarpe sociale skel, som mange tror.

Det spiller nok også ind, at sidste halvdel af 1700 tallet var præget af voldsomme prisstigninger på landbrugsvarer, der, som det altid er tilfældet, trak endnu stærkere stigninger i jordpriserne med sig, og således skabte grundlag for et stærkt spekulationspræget ejendomsmarked. Medvirkende til prisstigningerne var nok også en række liberaliseringer i adgangen til oprettelse af selvejerbrug

samtidig med at statsmagten stillede kreditmidler til rådighed for bønder, der ville købe deres jord til selveje.

I alt havde Iver og Kirsten 7 børn.

Hans far var

1.1.1.1.1 Peder Andersen Qvistgaard

Født 15/7 1648

Død 20/5 (6?)1699

Gift med 1.1.1.1.2 Maren Nielsdatter

Hans forældre kendes ikke med sikkerhed. Han havde Sønder Qvistgaard i Veirum ved Struer i fæste. Denne gård var vistnok oprindelig en del af en herregård, der blev delt i Sønder Qvistgaard og Nør Qvistgaard. Sønder Qvistgaard var omkring 1660 tilfaldet kronen som "tildømt og forladt gods". Omtrent samtidig fik han også Nør Qvistgaard i fæste. Dennes ejer var landsdommer Bartholin. Sønder Qvistgaard blev af amtet i 1687 udlagt som ryttergods med forpligtigelse for ejeren til enten selv "at ride rytter" eller at underholde en rytter i krigstjeneste med hest og udrustning. Nør Qvistgaard var i privat eje, men synes i vidt omfang at have været givet i fæste til medlemmer af Peder Andersens familie. Det var almindeligt, at bønderne anvendte deres gård's navn som efternavn, og man kan næppe føre navnet Qvistgaard længere tilbage end til Peder Andersen.

Som regel indtog rytterbønderne mellem de andre bønder en noget fremskudt stilling og udgjorde ligesom en stand for sig. Peder Andersen Qvistgaard hørte til sognets betroede mænd.

Hans far var

1.1.1.1.1.1 Anders Dalgaard

Peder Andersen Qvistgaards kone var som nævnt

1.1.1.1.1.2 Maren Nielsdatter

Det vides, at Peder Andersen Qvistgaards enke havde begge gårde (Sønder og Nør Kvistgaard) i fæste til 1705, thi da blev sønnen Anders Pedersen Qvistgaard gift og overtog måske begge gårdene i fæste, måske straks, måske ikke før 1709. I alt fald vides det, at hendes søn Iver har haft Nør Qvistgaard i fæste en del år.

Hendes far var

1.1.1.1.1.2.1 Niels Qvistgaard

Iver Pedersen Qvistgaards kone var som nævnt

1.1.1.1.2 Kirsten Madsdatter Dahl

Født 10/9 1693, Vejrum sogn, Hjerm herred

Død 8/1 1789 96 år gammel hos sønnen Mads Iversen på Nørgaard, Grinderslev sogn, Nørre herred.

Hun var datter af

1.1.1.1.2.1 Mads Dahl på Overdal i Veirum

Død 1718 i Vejrum sogn

Morten Iversen Qvistgaard's 2. kone var som nævnt

1.1.1.2 Martha Rehling

Født 16/4 1744 i Koldby sogn, Samsø herred (muligvis 15/6)

Død 17/5 1782 på Gerdrup, Boeslunde sogn

Hendes far var

1.1.1.2.1 Johan Johansen Rehling

Født 13/6 1703 i København

Død 23/3 1775 i København, begravet i Petri kirke 31/3 1775

Gift 2) 12/6 1743 i København med 1.1.1.2.2 Regine Dorothea Andreasdatter Wøldike

Student Nykøbing F 1722, cand. jur. 1726, udenlands 1728 –30, magister 1732. Sognepræst Drejø 29/2 1732, sognepræst til Koldby/Samsø 3/8 1736

Han blev sognepræst til Haslev – Bråby 14/11 1749

Hans far var

1.1.1.2.1.1 Johan Rehling

født 2/12 1667

død 4/10 1747

gift med 1.1.1.2.1.2 Dorothea Sterck

Han var klædekræmmer i København og var en af Københavns ”32 mænd”.

Hans forældre er ukendte, men Morten Iver Qvistgaard skriver i sin ansøgning om adelskab, at han nedstammer i fædrene linie fra den anseelige gamle adelige Rehlingske familie i Schwaben. Hans kone var

1.1.1.2.1.2 Dorothea Sterck

født 1670

død 28/4 1735

hendes far var

1.1.1.2.1.2.1 Johan Sterck

død 1694, begravet i Petri kirke, købmand i København.

Han var gift med en kone med efternavn Wilde, der døde 1711. Det er imidlertid svært at finde dødsdatoer i 1711 i København p.g.a. pesten. Kirkebøgerne er usikre, man kunne ikke nå at få alle de døde ført ind. Der døde 20.000 – mest i Kbh. og Frederiksborg amt.

Johan Johansen Rehlings kone var

1.1.1.2.2 Regine Dorothea Andreasdatter Wøldike

Født 22/8 1725

Død 1758

Hendes far var

1.1.1.2.2.1 Andreas Wøldike

født 29/8 1687 i Sommerstedt sogn, Gram herred i Haderslev amt.

død 13/10 1770 i Viborg og begravet der

gift 28/6 1712 med 1.1.1.2.2.2 Anna Marie Christoffersdatter Kruse i Vor Frue Kirke

Holmens provst 4/5 1733

Biskop i Viborg 15/7 1735

Der foreligger ganske meget skriftligt materiale om Andreas Wøldike, bl. a. i Dansk biografisk leksikon, Brickas biografiske leksikon, Svend Aakjær: Viborg Købstads Historie og P. Severinsen: Viborg Domkirke. Da hans historie giver et interessant indblik i forholdene på hans tid skal der her fremdrages en del af oplysningerne om ham.

Efter forberedelse af sin lærde fader blev Andreas dimitteret til universitetet i København 1702, men efter at have taget Baccalaureusgraden i 1703 rejste han ud for lige som sine brødre at studere i Wittenberg – tysk var deres modersmål. 1707 var han en kort tid i Hamborg og studerede orientalske sprog og deres litteratur. I 1708 vendte han tilbage til København og tog samme år theologisk eksamen. 1709 blev han kapellan ved den tyske menighed i Helsingør og ved Kronborg Slotskirke. I 1711 da pesten havde bortrevet begge byens sognepræster vakte han betydelig opmærksomhed ved sin nidkære, uforfærdede optræden blandt syge og døende. I 1733 blev han udnævnt til præst ved Holmens kirke og provst ved Land- og Søetaten. Men hans standpunkt overfor pietisterne var uklart, og disse betragtede ham som deres modstander. I øvrigt fandt man som prædikant hans langtrukne prædikener i dårligt dansk, fremført med læspende stemme, kedsommelige, og de urolige kirkeforhold i denne kamptid førte ham stadig ind i situationer, han ikke kunne magte. Meget mod sit ønske blev han i 1735 udnævnt til biskop i Viborg, idet Chr. VI med stor bestemthed krævede hans forflyttelse.

Som biskop kom han ud i mange bryderier, men han synes alligevel at have fået en vis anseelse. Han havde noget læspende og langsomt ved sin tale, og det var hørligt, at tysk var hans modersmål, men alligevel omtales af flere med ærbødighed det indtryk som den fromme og ærværdige mand gjorde på prædikestolen, som han stod der med sine egne grå hår (et særsyn i paryktiden) og tog sin kalot af til bøn. Især synes han med nidkærhed at have kastet sig over forbedringer indenfor skolevæsenet.

I 1735 bad kancelliet stiftsøvrigheden indberette skolesagens tilstand i stifterne. Stiftsamtmand Guldencrone og biskop Wøldike skrev 19/9 1735, at det stod meget slet til i Viborg stift. Der var 23 skoler foruden de danske skoler i købstæderne, mens der var 217 sogne. Den 20/3 1738 skriver biskoppen og stiftamtmanden til generalkirkeinspektionskollegiet: ” Vi ser aldeles ingen Frugt at

være fulgt paa den Paamindelse, som vi nu for faa Aar siden paa Foraars-Landemode ved Provsterne lod gøre til kirkeejerne udi Stiftet i Anledning saavel af hans Majs. Allernaadigste Lov som allerhøjstpriselige Vilje om Skolernes Indretning, om de mangfoldige Degneboligers Opbyggelse, som hid og did i Stiftet fattes. Hvilken Mangel at remedere ingen haver lagt Haand paa Gerningen med nogen Alvor uden alene Proprietær Anders Kjærulfs Enke paa Sødal her udi Nørlyngs Herred, som, som foruden Bolig til Degnen haver ogsaa oprettet en ny Skole”.

Han tog meget ivrigt del i oplysningsarbejdet. Også i gudstjenesten skulle der undervises ved katekisation. På landemode i 1739 gav han følgende formaning:

”Naar Præsterne efter Prædiken selv forretter Catechisationen, da bør Degnen, naar de har læst i Chordøren pro exitu, gaa ned til Kirkedøren, at hindre dem, som før og under Catechisationen ville gaa ud af Kirken, siden mange af de gamle lige saa højt behøve at give Agt på Undervisningen som de Unge; dog bør frugtsommelige Koner samt gamle og svage Folk ikke formenes at gaa bort”.

Han rejste meget rundt og holdt lange katekisationer i kirkerne. Han fortæller selv derom, hvordan han først taler over en frivalgt tekst og derpå eksaminerer ungdommen i de gamles påhør og passer på, at det ikke skal være noget, de kan udenad, men noget de forstår. ”Og herudi gaar jeg ikke lettelig noget Barn forbi, ihvor talrig Forsamlingen end er, siden jeg saa, at baade Forældrene og Børnene glæde sig derover, at de ikke forbigaas, og derved opmuntres til des større Flittighed efter min Bortrejse. Og da dette alt sammen sker med Kærlighed og Venlighed, saa sker det idelig, at de Gamle i Stolene af egen Drift bryde ogsaa frem at svare, naar de Unge ikke straks ere færdige”

Andreas Wødlige er omtalt i Hugo Matthiessens meget morsomme bog om snapstinget i Viborg (Snapstinget. Jydsk Termin. Marked og Mennesker. København 1946). Snapstinget har en lang historie bag sig og var en blanding af et almindeligt marked og et forum for terminshandler, lånevirkksomhed (mod pant i fast ejendom) og ikke mindst handel med fast ejendom. Hugo Matthiessen skriver, side 82:

”Det mørke, gamle Domhus, som trak sig ind i Skyggen under Nordsiden af Kathedralen længst mod Øst i Nærheden af Bispegaarden og saa klods op ad Kirken, at kun et enkelt Menneske kunne knibe sig ind derimellem, havde ofte fra ældre Tid gæstfrit stillet sin Sal til Raadighed for farende Komediantner, Gøglere og Linedansere som i Terminen og ofte længere endnu forlystede Tilskuerne.

Mangen Gang var dog Bølgerne gaaet højt blandt Publikum, at da den tunge Religiositet i Christian den Sjettes Tid tog Magten og søgte at ihjelknuge al Livsglæde og Friskhed, forstummede ogsaa Morskaben her. Dør om Dør med Domhuset residerede jo en Alvorsmand som Biskop Andreas Wøldike, der i sine stille Stuer kunde høre Spektaklet og føle sig forarget over at Satan selv dristede sig til ”at have sit Capel næst ved Kirken”. Nu mente Bispen Tiden moden til at kvæle Uvæsenet, og den Klage over Klammeri og Tumulter, han indsendte til Kongen, fandt villigt Øre; thi det lod sig ikke nægte, at det af og til kom til stormende Optrin, og Stiftamtmanden mente ligeledes at kunne paastaa, at Snapstingsforestillingerne hverken tjente til Opbyggelse eller Belæring, ja tilmed kun antændte onde Lyster og Begærligheder, da de til Tider trak ud paa Natten og derfor troligt nok kunde give Anledning til ”debauche” blandt ”gemene og unge Folk”

Følgen af disse Klager blev Forordningen af 21. Marts 1738, som forbød alle Slags Komediantner, Linedansere, Taskenspillere, Lykkepottfolk og lignende at indfinde sig og vise deres Kunst baade i Danmark og Norge. ”

Andreas Wøldikes far var

1.1.1.2.1.1 Peder Wøldike

Født 1654 i Ahrensburg, Mechlenburg

Død 31/8 1725 i Sommersted

Gift 1/10 1685 med 1.1.1.2.2.1.2 Cathrina Magdalene Buch, som var datter af den tidligere præst i Sommersted

Præst i Sommerstedt. Gram herred, Haderslev amt.

Student i Danzig, i Königsberg 1675, i Wittenberg, i Holland og i England. Conrektor ved Haderslev latinskole 1680.

Følgende oplysninger stammer fra T.O.Achelis: Haderslev i gamle dage. Personalhistorisk tidsskrift 1925, 233 – 254 og fra Peter Christian Rhode: Samlinger til Haderslev amts beskrivelse, 1775.

Efter sin hjemkomst til Wittenberg, fra Holland og England, hvor han måtte lide nød, blev han i porten af hververe opsnappet, men en af hans gamle venner mødte disse ”galeatos Martis lepores”, idet de ville bringe ham til kommandanten, de rev Wøldike af deres magt, og afpryggede dem til fornødenhed. I 1680 blev han som conrektor kaldet til Haderslev latinskole. I kaldsbrevet til latinskolen stod, at han skulle få et præstekald, når han havde tjent skolen i 10 á 12 år; alligevel søgte han allerede i 1682 bort fra skolens arbejde. Han kunne jo nok tænke sig et liv med kone og børn; men hertil var der ingen udsigter for en konrektor i Haderslev, særlig efter at borgmestre og råd med provstens samtykke i året 1671 havde solgt konrektorens hus i Nørregade, og han kun fik 8 mark årligt til erstatning. Borgerne i Haderslev var imidlertid meget tilfredse med den unge konrektor og søgte at beholde ham. Kong Christian V opfyldte da på en måde begge parters ønsker, idet han 1682 gav Wøldike en ”ekspetance” på det første efter tre års forløb ledigblevne pastorat i provstiet, således at han altså i de første år vedblev at være konrektor. Nu døde i 1684 sognepræsten i Sommersted, 1.1.1.2.2.1.2.1 Hans Jacobsen Buch, hvorefter Wøldike fik dette kald, idet han en af de sidste dage i året tilskrev kongen herom, skønt fristen jo ikke var udløbet, og blev bøn hørt. Den 1. oktober viedes han til sin forgængers datter, Cathrina Magdalena Buch.

Med hende fik han 10 børn, af hvilke 5 sønner blev voksne. Rhode skriver: Så lille Wøldikes embede var, så store blev han sønners: Andreas biskop i Viborg, Johannes præst i Odense, Peter faders efterfølger i Sommersted og senere provst i Haderslev, Jørgen (Georg) rektor ved Frederiksborg skole og Markus professor i theologi ved Københavns Universitet.

I begyndelsen var Wøldike ikke særlig tilfreds i Sommersted. I en latinsk ansøgning af 18. februar 1687 klager den unge ægtemand over at være kasted fra Haderslev Latinskoles sikre havn til Sommersted kirkes urolige hav, men efterhånden som hans børn voksede til, er han blevet mere og mere tilfreds.

Samtidig med, at han underviste sine egne børn, sendte efterhånden adskillige folk i Haderslev og andensteds deres børn til ham i Sommersted, hvor de fik undervisning og bolig i præstegården. Hans søn Andreas dimitteredes af faderen i 1702; men i årene 1697 – 99 vides han tillige at have undervist en nabopræsts søn. Efterhånden blev antallet af ”studenterne fra Sommersted” større og større. Rektor ved Haderslev latinskole var utilfreds med denne konkurrence og sendte 1712 en bønsskrivelse til amtmanden, Christian Detlef Reventlow. Amtmanden læste rektorens ydmyge og angerfulde bønsskrift og henvendte sig så til provsten, mag. Michael Stichelius, der havde opsyn med skolevæsenet, og krævede en nøjagtig revision af skolens kår. Med dette brev var amtmanden

imidlertid kommet til den forkerte. Provsten havde nemlig, ligesom borgmesteren, en søn i Sommersted latinskole, og så trak han sagen i langdrag.

I 1725 sendte lærerne i Haderslev på ny et langt klageskrift til amtmanden. I Sommersted var den gamle Peter Wøldike død, og nu håbede lærerne at få bugt med skolen der, men forgæves.

Forældrene, der havde sendt deres børn til Sommersted, ønskede ingen afbrydelse i undervisningen og bad den unge Peter Wøldike, som nu blev faderens efterfølger på prædikestolen, om at fortsætte i faderens spor, og han opfyldte deres ønske med stor glæde og for mange børns vedkommende med et særdeles godt resultat.

Peters far var

1.1.1.2.2.1.1.1 Andreas Wøldike

Født 1620

Død 12/2 1707

Gift med 1.1.1.2.2.1.1.2 Regine Petri Böhme

Sognepræst til Ahrensburg, Mecklenburg Strelitz

Hans far var

1.1.1.2.2.1.1.1.1 Andreas Wøldike

Født ca. 1580

Død ca. 1640

Gift med 1.1.1.2.2.1.1.1.2 Catrina Berthelsdatter Worm

Rådsherre, fyrstelig kurfoged, oeconomicus ved St. Maria kirke i Neu Brandenburg.

Hans far var

1.1.1.2.2.1.1.1.1.1 Joachim Wøldike

Død ca. 1600

Gift med 1.1.1.2.2.1.1.1.1.2 Anna Gravenstein

Klædeoldermand i Neu Brandenburg

Hans far var

1.1.1.2.2.1.1.1.1.1.1 Hermann Wøldike

Født ca. 1500 i Husum

Død ca. 1560

Klædefabrikant i Neu Brandenburg

Joachim Wøldikes kone var som nævnt

1.1.1.2.2.1.1.1.2 Anna Gravenstein

hvis forældre ikke kendes

Andreas Wøldikes (den ældres) kone var som nævnt

1.1.1.2.2.1.1.1.2 Catrina Bertheldatter Worm

hvis forældre ikke kendes

Andreas Wøldikes (den yngres) kone var som nævnt

1.1.1.2.2.1.1.2 Regine Petri Böhme

Hun døde 1660

Fik 8 børn, heraf 5 døtre, døde som små.

Hendes far var

1.1.1.2.2.1.1.2.1 Petrus Böhme

Højfyrstelig præsident over staden og distriktet Neu Brandenburg

Gift med 1.1.1.2.2.1.1.2.2 Cathrine Tetzen

Hans far var

1.1.1.2.2.1.1.2.1.1 Georgius Böhme

Dr. Jur. Borgmester i Neu Brandenburg

Han var gift med 1.1.1.2.2.1.1.2.1.2 Anne Bafenerda

Hans far var

1.1.1.2.2.1.1.2.1.1.1 Erasmus Böhme

Gift med 1.1.1.2.2.1.1.2.1.1.2 Elisabeth von Thomsdorff

Hertug Ulrich af Mechlenburgs geheimeråd og amtmand i Stargard (?)

Hans far var

1.1.1.2.2.1.1.2.1.1.1.1 Heinrich Böhme

Født ca. 1430

Død ca. 1490

Gift med 1.1.1.2.2.1.1.2.1.1.1.2 Catarina von Köstelin (?)

Han var ærkehertug Mathias af Østeriges råd og kammerherre som for religionens skyld måtte flygte først til Sachsen, siden til Mecklenburg
Hans far var

1.1.1.2.2.1.1.2.1.1.1.1.1 Magnus Bohem (Böhme)

Født ca. 1400

Død ca. 1460

Hans far var

1.1.1.2.2.1.1.2.1.1.1.1.1.1 Johannes (Jan) Ziska de Trocznau

Født 1360

Død 1424

Han var Husitternes militære leder. Husitternes hær bestod mest af et bonde- og borgeropbud, men i Ziska fandt Böhmerne en fører, der forstod at organisere skarerne. Deres taktik mod den tyske ridderhær var baseret på vognborge bygget af overdækkede køretøjer forsynede med skydeskår. I 1420 besejrede Jan Zizka kejser Sigismund på Witkowsbjerget ved Prag og i 1422 slog han den samme ved Deutch-Brod. Under et togt mod Mähren 1424 omkom han af pest, hvorefter det gik tilbage for Husitterne. Han betragtes som tjekkisk nationalhelt og i Prag findes der en rytterstatue af ham. Husitternes radikale fløj, teboritterne, der havde ham som militær leder, synes i øvrigt i et vist omfang at have ført sig noget hærgende frem.

Man kan læse om Husitterne i talrige historiebøger, bl. aa. Kr. Erslev: Oversigt over Middelalderens Historie III, Middelalderens slutningstid, side 60 – 64. I øvrigt er brødremeningheden i Christiansfeld efterkommere af Husiterne.

Heinrich Böhmes kone var som nævnt

1.1.1.2.2.1.1.2.1.1.1.2 Catarina von Köstelin

Hendes forældre kendes ikke

Erasmus's kone var som nævnt

1.1.1.2.2.1.1.2.1.1.2 Elisabeth von Thomsdorff

Hendes forældre kendes ikke

Georgius's kone var som nævnt

1.1.1.2.2.1.1.2.1.2 Anna Bafenerda

Hendes forældre kendes ikke

Petrus' kone var som nævnt

1.1.1.2.2.1.1.2.2 Catarina Tetzen

Hendes far var

1.1.1.2.2.1.1.2.2.1 Georgius Tetzen

Han var rådsherre i Neu Brandenburg

Han var gift med

1.1.1.2.2.1.1.2.2.2 Catarina

Hendes far var

1.1.1.2.2.1.1.2.2.2.1 M. Andreas Schermer

Han var superindendent i Stargard

Peder Wøldikes kone var som nævnt

1.1.1.2.1.2 Catharina Magdalene Buch

født ca. 1665

død ca. 1749

Hendes far var

1.1.1.2.1.2.1 Hans Janus Jacobsen Buch

Født 1620 i Skanderup (?)

Død 26/12 1684

Gift med 1.1.1.2.1.2.2 Magdalene Heniochus

Student fra Sorø, imm. Kbh 9/12 1643. I 1646 blev han pastor adjunctus i Sommersted, så det er nok ikke så mærkeligt, at han blev gift med forgængerens datter, ligesom hans egen datter blev gift med efterfølgeren.

Sognepræst til Sommerstedt

Året 1654 havde han en strid med provst Rehefeld, som havde holdt en liigprædiken i hans kirke. Det gik til kongen, som reskribereede, at provsterne i hertugdømmerne havde tilladelse at prædike i alle deres kirker, når forlangtes, når præsten derved intet afgang.

Senere blev han inddraget i en sag, der vist ikke er helt klart belyst. I hvert fald havde præsten to heste, som var stjålne fra Gramgaard. I år 1664, den 16. november blev det vidnet imod ham, at han havde sagt på prædikestolen: Den har stjålet hestene, som bispiser arbejdsfolkene i Kastvraa. Han måtte på prædikestolen gøre afbigt, at han ingen i sær havde ment.

I 1669 den 21. januar blev han suspenderet i fire uger, fordi han havde spurgt én som sad offentlig skrifte, om han ville forbedre sig og tage den besvangrede til ægte, med flere spørgsmål imod den forordnede formular.

Hans far var

1.1.1.2.1.2.1.1 Jacob Jensen Buch

Født 1585 (anslået)

Død 1654

Gift med 1.1.1.2.1.2.1.2 Kirsten Truelsdatter Nissen

Immatrikuleret 1603

Sognepræst i Skanderup ved Kolding 1614 antagelig ved faderens død

Hans far var

1.1.1.2.2.1.2.1.1.1 Jens Knudsen Buch

Gift 1608 med 1.1.1.2.2.1.2.1.1.2 N.N.Kneus

Sognepræst i Skanderup 1603 – 1614. 1. april 1600 udi Kolding Kirke ordinerede Peder Hegelund Hr. Jens Knudsen Buck til Skanderup sogn.

Johannes Canuti Buchius blev juli 1584 immatrikuleret ved universitetet i Rostock. Den 10/8 1590 fik han forleningsbrev på kronens tiende i Aal sogn, uden afgift, til underhold for hans studeringer i fremmede lande, da han tidligere under sit studium i udlandet af kongens fader har været forlenet med denne tiende og har drevet sine studier således, at der skal være gode forhåbninger om ham i fremtiden.

Hans far var

1.1.1.2.2.1.2.1.1.1.1 Knud Mogensen Buch

Gift med Marine Jensdatter.

Død 12/10 1604 i Nagbøl præstegaard i Skanderup sogn
Sognepræst i Skanderup 1552 – 1603 (måske 1604)

Var den ældste af 5 generationer af præster i Skanderup. Han skal have været af bondestand og selv indtil sit 18. have udført bondearbejde, men kom desuagtet til at virke ”meget bravt” i 50 år som præst i Skanderup.

Han var trættekær og fik 1572 et tilsagn fra kongen (Fr II) om at holde sig fra klammeri, uenighed og trætte, hvis han ikke ville afsættes

Han byggede den vestlige længe af Nagbøl præstegård, som stod i flere århundreder. I et kongeligt brev fra Koldinghus 6. april 1580 opregnes nogle jorder, som er blevet skænket til præstegården i Nagbøl. Blandt giverne er Tuli Mørch i 1397 og Knud og Ancher Buch i 1480, så slægten har lange rødder i sognet.

Jens Knudsen Buch's kone var som nævnt

1.1.1.2.2.1.2.1.1.2 NN Kneus

Født ca. 1565 i HarteBramdrup sogn, Brusk herred ?
Hendes fader var

1.1.1.2.2.1.2.1.1.2.1 Hans Karstensen Kneus

Død 26/3 1596 i Kolding

Hans kone hed Ellen og blev begravet 13/10 1611 i Kolding

Han var præst 1540 i Harte og Nørre Bramdrup i Koldings nordlige udkant og nævnes som provst i 1584.

Jacob Jensen Buch's kone var som nævnt

1.1.1.2.2.1.2.1.2 Kirsten Truelsdatter Nissen

Hun var fra Hjerndrup og havde to sønner.
Hendes far var

1.1.1.2.2.1.2.1.2.1 Truels Nissen

Født ca. 1565 (anslået)
Død ca 1625 (anslået)
Gift med 1.1.1.2.2.1.2.1.2.2 Sara Christensdatter.

Han ejede frigården Hjerndrupgaard og en gammel frigård inde i Tyrstrup sogn, som var han ejendom ifølge arv. 28/11 1598 fik han på Tyrstrup herredsting skøde af vellærde mand magister Marcus Andersen, salig Claus Andersens søn i Haderslev, på gods, gård og ejendom med det tilliggende udi Bøgeskov. På denne måde blev Truels Nielsens besiddelser udvidet med den gård, der i flg. Pontoppidans Danske Atlas kaldes Boyskovlund. Hjerndrupgaard forblev i slægten lige frem til 1901.

Hans far var

1.1.1.2.2.1.2.1.2.1.1 Nis Truelen

Født ca. 1539 (anslået)
Død ca 1595 (anslået)

Han var frimand på Hjerndrupgaard og er nævnt i kirkeregnskaberne for Hjerndrup sogn i 1664.

Hans far var

1.1.1.2.2.1.2.1.2.1.1.1 Trogels Nigelsen

Født ca. 1490 (anslået)
Død ca. 1565 (anslået)

Jordebogen for 1542 viser, at Trogels Nilsen cum sortio (med flere) skal betale 12 daler i overskat.

Hans far var

1.1.1.2.2.1.2.1.2.1.1.1.1 Nis Jensen

Født ca. 1455 (anslået)
Levede 1490 (tingsvidne)

Var frimand på Hjerndrupgaard. 1483 var han ejer af gården og optræder som sandemand på tinge. Der er en del teorier om, hvordan Hjerndrupgaard blev "frigaard", men der vides intet sikkert.

Truels Nissens kone var som nævnt

1.1.1.2.2.1.2.1.2.2 Sara Christensdatter

Født ca. 1575 (anslået)

Død 1/9 1659 i Haderslev

Efter Truels' død ca. 1625 giftede hun sig med præsten Peder Wandal, der skal have været noget af en særting. Hun og Peder Wandal døde begge af pest under den sidste svenskekrig.

Hans Janus's kone var som nævnt

1.1.1.2.2.1.2.2 Magdalene (Dorothea?) Heniochus

Hendes far var

1.1.1.2.2.1.2.2.1 Nicolai Heniochus (Kusk)

Sognepræst i Sommersted 1610 – 1646

Død i Haderslev

Hans far var

1.1.1.2.2.1.2.2.1.1 Knud Nielsen

Livkusk hos hertug Hans, som er Hans den yngre (1545 – 1622), hertug af Sønderborg, søn af Chr. III. Han (hertugen altså) fik ved arvedelinger Ærø, Als, Sundeved, Ryd Kloster (Glücksborg) og Plön, og er stamfader til slægterne Augustenborg og Glücksborg.

Andreas Wøldikes (den yngres) kone var som nævnt

1.1.1.2.2.2 Anna Maria Christoffersdatter Kruse

Født 21/12 1688 i Rudkøbing

Død 6/6 1748 i Viborg og begravet dér.

Omtales også som Skrædersdatter. Navnet Kruse stammer fra moderen.

Hun blev gift 28/6 1712

Hendes far var

1.1.1.2.2.2.1 Christopher Hansen

Død 1703 i Rudkøbing, begravet 26/4 1703.

Var skrædder.

Gift 11/6 1686 med

1.1.1.2.2.2.2 Elsebeth Johansdatter Kruse

Født ca. 1665 i Rudkøbing

Hendes far var

1.1.1.2.2.2.2.1 Johan Henriksen Kruse

Født ca. 1637, Eckernförde, Slesvig

Død 1710 i Rudkøbing, begravet inde i kirken.

Var skipper, købmand og kirkevæрге. Fik først 26/4 1670 borgerskab i Rudkøbing, hvor han var den 6. største skatteyder, og da der i 1683 skulle erlægges kop- og kvægskat, måtte han betale skat af 8 personer, nemlig ham selv, hans hustru, 4 børn, en tjenestepige og tjenestekarl samt af 2 heste, 3 køer, 6 får og 3 svin.

Der var en stærk indvandring til Rudkøbing fra hertugdømmerne i sidste halvdel af 1600-årene. Befolkningstallet var sunket stærkt efter besættelsen (af svenskerne) i 1659, der på Langeland nærmest havde karakter af folkedrab, og det steg kun langsomt igen.

Han var gift tre gange, 1. gang med

1.1.1.2.2.2.2.2 Maren Pedersdatter

Død ca. 1680 i Rudkøbing

Hendes far var

1.1.1.2.2.2.2.2.1 Peder Rasmussen Møller

Iver Qvistgaards kone var som nævnt

1.1.2 Ellen Marie Dinesen

Født 19/9 1777 på Gyldenholm (Kirkerup sogn)

Død 17/10 1827 på Guldagergaard

Gift 19/7 1796 i Skørpinge

Hun var en søster til Jens Kraft Dinesen (29/1 1768 – 29/8 1827), der var ejer af Gyldenholm og Kragerup. Han havde sønnen Adolph Wilhelm Dinesen, ejer af Katholm, 1807 – 1876. Denne havde igen sønnen Wilhelm Dinesen født 1845, som var far til Karen Blixen, der blev født i 1885. Hun er derfor på generationsniveau med Marie (Mitte) Qvistgaard gift med Severin Nordentoft. Hun og Karen Blixen havde med andre ord fælles tipoldeforældre.

Ellen Marie Dinesens far var

1.1.2.1 Anders Dinesen

Født 4/3 1737, Hagestedgaard, Hagested sogn

Død 7/11 1785 på Gyldenholm

Gift 1) 18/11 1763 i Hvalsø med Friedriche Lovise Gamborg, født 1746

2) 202/11 1766 i Gothersgade i København med 1.1.2.2 Severine Dorteia Kraft

Cand.jur. 1760. Justitsråd. Rådmand og byfoged (fra 1761) i Roskilde. Ejer af Gyldenholm 1775, som han byggede 1775.

Fra Aage Roussell's bog Danske slotte og herregårde kan citeres følgende:
Da Antvorskov ryttergods blev sat til auktion i 1774, var det inddelt i ni dele, hvoraf kancelliasessor Anders Dinesen erhvervede de to, Lystager og Gimlinge. Lystager var en hovedgård, som i Chr. IV's tid var oprettet i landsbyen Ormager i Krummerup sogn. Hovedbygningen var nedbrændt. Den anden part, som Dinesen købte, lå i nabosognet Gimlinge, og det var en ganske anseelig ejendom, der fremkom ved foreningen af dette gods, som betaltes med lidt over 75.000 rdl. Da der heller ikke på Gimlinge-godset var nogen hovedgårdsbygninger, måtte Dinesen straks være betænkt på at opføre en ny gaard, og pladsen hertil valgte han ved nogle særlige frugtbare jorder i Kirkerup sogn, som kaldtes Guldager, hvorefter godset som dets nye midtpunkt fik navnet Gyldenholm.

Hans far var

1.1.2.1.1 Jørgen Dinesen

Døbt 28/3 1706 i Kundby

Død 1741, begravet 24/3 i Hagessted

Gift 7/12 1735 i Soderup med 1.1.2.1.2 Ellen Marie Andersdatter Rose

Først ridefoged og siden forpagter på Hagestedgaard ved Holbæk fra 1731

Hans far var

1.1.2.1.1.1 Dines Jørgensen

Født ca. 1657

Død 1711, begravet 2/11

Gift med 1.1.2.1.1.2 Ingeborg Larsdatter

Husmand i Hagedsted

1685 fæstegårdsmand i Trønninge (Kundby)

Hans far var

1.1.2.1.1.1.1 Jørgen Dinesen

født noget før 1637

Død før 1664

Fæstegårdsmand i Maarsø, Hagedsted sogn

Gift med

1.1.2.1.1.1.2 Karen Pedersdatter

begravet 5/11 1686 i Kundby

Dines Jørgensens kone var som nævnt

1.1.2.1.1.2 Ingeborg Larsdatter

Døbt 13/4 1682 i Kundby

Begravet 7/5 1746 i Kundby

Hendes far var

1.1.2.1.1.2.1 Laurits Jensen

Fæstegårdsmand i Trønninge, Kundby sogn

Jørgen Dinesens kone var som nævnt

1.1.2.1.2 Ellen Marie Andersdatter Rose

Døbt 14/11 1715 i Gunderslev

Begravet 7/10 1799 i Jorløse

Hendes far var

1.1.2.1.2.1 Anders Pedersen (Rose)

Født ca. 1687

Ridefoged på Gunderslevholm

Universitetsgodsforsvalter i Holbæk amt med bolig i Eskildstrup

Hans kone, som han blev gift med ca. 1713, var

1.1.2.1.2.2 A. Marie Pedersdatter Fersløv

Døbt 26/10 1691 i Skjelby

Død 1738 i barselsseng ved sit 15de barns fødsel

Begravet 18/2 i Eskildstrup, Soderup sogn

Hendes far var

1.1.2.1.2.2.1 Peder Jensen Ferslev

født 16? På Ourø ?

Død 28/10 1730 i Skjelby, Gunderslev sogn

Gift 2/6 1685 med 1.1.2.1.2.2.2 Ellen Henrichsdatter

1686 personlig kapellan hos præsten Ole Tidemann i Skjelby-Gunderslev.

5/9 1694 sognepræst samme sted.

Hans far var

1.1.2.1.2.2.1.1 Jens Danielsen Hjelmsø eller Ranchel

Født 25/8 1616 på Hjelmsøegaard

Død 14/8 1684 i Ferslev, Horns herred (Sj.)

Gift 2) med 1.1.2.1.2.2.1.2 Mette Pedersdatter

Student Roskilde 1640. Præst på Ourø 1645, i Ferslev-Vellerup 1663, provst i Horns herred 1664

Hans far var

1.1.2.1.2.2.1.1.1 Daniel Henrichsen (?)

Ejer af Hjelmsøegaard. Gift med

1.1.2.1.2.2.1.1.2 Gjertrud Jensdatter

Jens Danielsens kone var som nævnt

1.1.2.1.2.2.1.2 Mette Pedersdatter

Peder Jensens Ferslevs kone var som nævnt

1.1.2.1.2.2.2 Ellen Henrichsdatter

Født 1666

Begravet 15/5 1750 i Næstved, St. Pederskirke

Hendes far var

1.1.2.1.2.2.2.1 Henrich Diderichsen

Han var kgl. bygmester på Kronborg udnævnt 13. december 1684. Han var rådmand i Helsingør. I Helsingør blev der i 1691 foretaget en undersøgelse af "Øvrighedens og Byfogdens Dygtighed og Vederhæftighed udi Helsingør, om de deres bestillinger vel har forestaaet, item om de sig kunde være Aarsag i noget til Byens slette Tilstand". Den er ikke lige flatterende for alle, nogle af dem kunne hverken læse eller skrive, nogle er uvederhæftige, ikke flittige. Andre får gode skudsmål. Rådmand Heinrich Diderichsens skudsmål er "Er hverken uvittig eller uvederhæftig, ej heller uegennyttig og kan være god nok, når han haver gode Formænd".

Han var gift med

1.1.2.1.2.2.2.2 Kirsten Diderichsdatter

Anders Dinesens (anden) kone var som nævnt

1.1.2.2 Severine Dorthea Kraft

Født 23/9 1749 i Sorø

Død 19/10 1810 i Sorø

Søster til Bolette Gyldendal født Kraft gift med Søren Gyldendal

Hendes far var

1.1.2.2.1 Jens Kraft

Født 2/10 1720 i Frederikshald (muligvis Frederiksstad) i Norge

Død 18/3 1765 i Sorø

Gift 1) 21/2 1748 i Frue Kirke i København med 1.1.2.2.2 Bodil Cathrine Evertsen

Professor i filosofi og matematik ved Sorø akademi, der den gang var en slags naturvidenskabeligt universitet, og justitsråd. Han var ud af en "velkendt dansk-norsk familie" af embedsmænd, præster og officerer. Efter forældrenes tidlige død blev han opdraget hos sin farbroder, major Jens Kraft til Rostrupgaard i Thy indtil han i 1738 rejste til København, hvor han blev immatrikuleret ved universitetet. Han blev magister i 1742 og studerede siden fysik og filosofi i Tyskland, Schweiz og Frankrig. Efter hjemkomsten ernærede han sig en kort tid ved privatundervisning, hvor han bl.a. informerede en søn af prokurator Tilemann Evertsen, i hvis hjem han traf en søster, der senere blev hans kone. Da det ridderlige akademi i 1747 blev genoprettet i Sorø som en slags modvægt til

Københavns Universitet, som da endnu hovedsagelig var en teologisk højskole, udnævntes han dér kun 26 år gammel til professor i matematik og filosofi og forblev i denne stilling til sin død allerede i 1765.

Af litteratur vedrørende Jens Kraft kan nævnes:

Jens Kraft: Kort fortælling af de vilde folks fornemmeste indretninger, skikke og meninger, til oplysning af det menneskelige oprindelse og fremgang i almindelighed. Sorøe, 1760. Trykt hos Jonas Lindgren, det ridderlige academies bogtrykker. Dette er hans egen bog, men nu optrykt med en meget fyldig og indsigtsfuld introduktion af Ole Høiris i 1998 af forlaget Intervention Press.

Erik Reenberg Sand: Jens Kraft – en dansk udviklingshistoriker fra 1700 – tallet. Chaos – Dansk-Norsk Tidsskrift for religionshistoriske studier, nr. 13, 1990.

Erik Reenberg Sand: Jens Krafts liv og arbejde.

Kaj Birket-Schmidt: Jens Kraft – en banebryder inden for kulturforskningen. Kapitel i bogen Strejftog.

Efter Kaj Birket-Schmidt ”blev den sindige og nøgterne mand vel mest kendt for sin nu for længst glemte polemik med sin elegante kollega J.S.Sneedorff om de ”skønne” modsat de ”grundige” videnskaber, hvor han forsvarede de sidstnævnte ud fra det synspunkt, at de var bedre egnede til at opretholde staten”. På europæisk plan var han især kendt som forfatter af en meget benyttet lærebog i Newton’s mekanik. Det er imidlertid med ovennævnte bog om de vilde folk, han fremtræder både som et meget velbegavet barn af sin tid og som på mange punkter værende langt forud for denne. Hans hovedindsats består nok i, at hans bog er en af de tidligste til, med benyttelse af det stigende kendskab til de vilde folk, systematisk at forsøge at konstruere en udviklingshistorie for mennesket, både med hensyn til samfund og religion. Birket-Schmidt skriver om bogen, at den uden overdrivelse tør kaldes den første almindelige etnologi på noget sprog og langt forud for sin tid. Han skriver endvidere:

” Jo mere man fordyber sig i hans snurrige fremstilling, des større respekt vækker hans utroligt fremsynede og uhildede blik. Efter en indledning går han over til at beskrive samfundsforhold, materiel kultur og religion hos de primitive folk, idet han overalt søger at vise ”hvorledes og af hvad aarsag ventelig, de menneskelige indretninger maatte begynde snarere saa end anderledes”.

Han henviser til, at allerede de højere dyr lever i en slags ægteskaber for dermed at tage livet af den påstand, at mennesket fra første færd skulle have parret sig i flæng. Det er nøjagtig det samme standpunkt som den finske sociolog Edv. Westermarck har hævdet 130 år senere. Han giver en skildring af kvindestyret hos forskellige folk og mener, at børnene ”meest have fulgt mødrene og anset sig som deres naturlige eiendom”, hvoraf han afleder arvefølge i kvindelinjen – med andre ord han foregriber Bachofens berømte opdagelse af moderretten med et århundrede.”

På mange punkter er Kraft påvirket af Rousseau, men på væsentlige punkter er han i klar opposition til denne. Ole Høiris skriver: ”I Rousseau’s verdensbillede gik mennesket i naturtilstanden ensom rundt og mødtes kun sporadisk og tilfældigt. Parringer førte ikke til længerevarende samliv, og kvinderne havde kun deres børn hos sig, indtil børnene lige kunne klare sig selv. Derefter viste mødrene dem bort, og efter kort tid kendte selv mødrene ikke deres børn igen, hvis de skulle møde dem. For Rousseau er socialiteten således et historisk fænomen og ikke noget mennesket iboende. I

modsatning hertil henviser Kraft til, at menneskenes børn til forskel fra dyrene er meget længe om at kunne klare sig selv, og han konkluderer deraf, at grupper af forældre og børn altid har eksisteret – ellers ville menneskeslægten ikke have overlevet.”

Dette evolutionsprægede argument ”ellers ville menneskeslægten ikke have overlevet”, kan i dag forekomme os selvfølgeligt, men vi lever jo også over 100 år efter Darwin og ikke 100 år **før**.

Han blev 21/2 1748 gift med Bodil Cathrine Ewertsen. En ven skriver i sine erindringer, at Kraft giftede sig ”par Inclination med Tileman Ewertsens Dotter, mueligt og i Haab at faae nogle Penge med, som slap omsider ud til intet, efter at Svigerfaderen kom i Decadence, hvor fore han maatte nøyes med at have faaet et smukt Billede”. Ægteskabet blev meget frugtbart, idet der fødtes ni børn, hvoraf én søn og fire døtre nåede voksenalder. Den store børneflokk har sikkert været en hård belastning for den ret beskedne professorgage, så han måtte give privattimer ved siden af. For hjemmet med den store børneflokk har savnet af en moder efter Bodil Cathrine’s død sikkert været føleligt, og den 20 marts året efter hendes død giftede han sig med Sophie Magdalene Langhorn og fik med hende yderligere tre børn.

Vedrørende hans litterære virksomhed kan følgende i øvrigt nævnes:

Han begyndte med udgivelsen af en række lærebøger i filosofi. Det var ”Logik” (1751), ”Cosmologie”, 1752, ”Psychologie” (1752) og ”Naturlærdommen om Gud eller den naturlige Theologi” (1753), der viste ham som en tilhænger af Wolf, hvis forelæsninger han havde hørt i Halle. I 1760 kom så ”Kort fortællning af de vilde Folk...” Den omtales som en slags filosofisk antropologi, hvis hensigt er at ”forklare Mennesket ved Mennesket selv”. Arbejdet vakte adskillig opsigt og opnåede at blive oversat til tysk.

I 1761 begyndte J.S.Sneedorff at udgive sit tidsskrift ”Den patriotiske Tilskuer”, hvori han tog ordet for en friere og naturligere opdragelse af ungdommen, og især tog afstand fra al slags død lærdom og videnskabelig pedanteri. Han kom derved specielt til at angribe den abstrakte formalistiske metode i filosofien, og særlig den Wolf’ske måde at gøre filosofien til en slags geometri med læresætninger og beviser. Kraft opfattede dette som en angreb på filosofi og matematik som videnskaber, og mente det nødvendigt at optage en kamp for ”de grundige videnskaber” i modsætning til ”de smukke”. I den anledning udgav han i 1761 sine ”Kritiske breve til videnskabernes fremvækst og smagens forbedring”. Striden synes dog hurtigt at være døet ud.

I 1763 udgav han ”sit hovedværk” ”Forelæsninger over mekanik”, hvortil det følgende år sluttede sig ”Forelæsninger over Statistik og Hydrodynamik med Maskinvæsenets Theorier”. Det er et efter tidens forhold meget grundigt og velskrevet arbejde, hvori han viser sig vel hjemme i tidens samlede kendskab til matematik og fysik, og hvori han ”bragte Newton til Danmark”. At det blev meget højt anset i samtiden kan ses deraf, at det blev oversat til både latin og tysk. Endelig må det nævnes, at han i 1754 skrev en afhandling ”Om Sielens Udødelighed”, hvori han på en temmelig fantastisk måde sammenligner bevidsthedslivets udvikling med de matematiske funktioners variation.

Efter sin død blev han bisat 15. juni 1765 i kapellet ved St. Petri Kirke i København, hvor kisten nedsattes i en gravkælder, som tilhørte familien Lengercken, med hvilken hans anden hustru var beslægtet på mødrene side. Ophængt i kapellet er bevaret en timplade fra hans kiste med en indskrift vistnok forfattet af professor Schytte i Sorø lydende således:

”Herunder hviler den i livet højædle og velbyrdige, nu hos Gud salige, Hr. Jens Kraft, født til denne verden år 1720, død i Sorø den 18. marts 1765 i sin alders 45. år. Efter at han både inden- og udenlands havde helliget sine unge år til videnskabernes tjeneste, blev han 1747 allernådigst optagen til professor Matheseos et Philosophiæ ved Sorøes ridderlige Akademi, og for sin nidkærhed og fortjenester i samme embeder 1761 allernådigst ophøjet til virkelig justitsråd.

Hans første ægteskab med ædle og velfornemme jomfru Catharine Evensen var velsignet med 9 børn, af hvilke de 4 allerede før faderen er indgangne i evigheden, de fem derimod, nemlig 1 søn og 4 døtre begræder ham nu.

Hans andet ægteskab med højædle og velbårne frøken Sophia Magdalena Langhorn var velsignet med 3 børn, af hvilke en søn og én datter tillige med deres højt bedrøvede moder nu må beklage: Hun en trofast og omhyggelig ægtemand, de en forsynlig fader.

Videnskaberne har i ham tabt en ivrig dyrker og en retskaffen kender, akademiet en berømt lærer, landet en mand, som gjorde det ære. Var dyd og lærdom trygge for dødens overmagt, var aldrig denne skygge til gravens mørke bragt. Hans sjæl det liv har fundet, der er for dyden skabt. Vor Kraft har meget vundet, vor verden har tabt.”

Jens Krafts far var

1.1.2.2.1.1 Anders Kraft

Født 1690 (1670?)

Død 1725

Gift med 1.1.2.2.1.2 Severine Ehrensryd Scholt

Han var kaptajn ved det norske infanteri

Hans far var

1.1.2.2.1.1.1 Peder Evensen Leuten

Født 1643

Død 1704

Han var sognepræst i Enebak i Norge

Han var gift med

1.1.2.2.1.1.2 Kirsten Jensdatter Kraft

Død 1696

Hendes far var

1.1.2.2.1.1.2.1 Jens Andersen

Han var 1671 provst i Enebak i Norge

Han var gift med

1.1.2.2.1.1.2.2 Anna Kraft

Navnet Kraft synes således at have gået i arv på kvindesiden fra Anna via Kirsten til Anders.
Hendes far var

1.1.2.2.1.1.2.2.1 Hans Kraft

Født ca. 1565 i Emezheim ved Weissenburg i Bayern

Død ca. 1636

Gift med 1.1.2.2.1.1.2.2.2 Sophie Knoph

Han aflagde sin teologiske eksamen i Ansbach, men fortsatte sine studier i København, hvor han 1593 tog magistergraden. I 1592 blev han tysk præst ved Skt. Marie kirke i Helsingør og slotsprædikant på Kronborg. Næste år blev han sognepræst ved Skt. Petri kirke i København, hvilken stilling han fratrådte 1616, hvorefter han fik tillagt et kanonikat i Roskilde og fra 1623 samtidig kom til at fungere som inspektør ved Skt. Petri kirke. Ved siden af sin kirkegerning var han 1606 – 12 rektor ved Metropolitanskolen og lector musices ved universitetet. Fra hans hånd foreligger der en lærebog i katekismusform om musikkens grundelementer *Musicae practicae rudimenta*, 1607, som bl. a. indeholder en righoldighed af to- og trestemmige kontrapunktiske eksempler. Et skrift fra 1619 *Paeon Danicus, ex resolutione regii symboli* (anden kilde: *Pacan danicus ex Symboli Christiani IV*) giver en kort statistik over Danmark og Norge.

Efter sin fratrædelse om emeritus (24/6 1616) blev der tilstået ham en stilling som kannik i Roskilde. Han boede i sine sidste leveår i Roskilde, i en slemt forfalden residens. Han levede endnu i 1634 forarmet i Roskilde, begravet i Domkirken.

Hans far var

1.1.2.2.1.1.2.2.1.1 Michael Kraft

Død 1598

Præst i Emerheim

Hans Krafts kone var som nævnt

1.1.2.2.1.1.2.2.2 Sophie Knoph

Født 1573 i Kolding (?)

Død efter 1634

Hendes far var

1.1.2.2.1.1.2.2.2.1 Christoffer Hieronymussen Knoph

Født i Friedland i Prøjsen

Død 17/12 1611 i Roskilde, begravet i Domkirken

Gift ca. 1569 i Kolding med 1.1.2.2.1.1.2.2.2.2 Barbara Paludan

Hofpræst hos Fr. II fra 1567

Kgl. Konfessionarius fra 1578

Han gik i skole i Königsberg og studerede fra 1557 i Wittenberg. 1560 blev han hofpræst hos enkedronning Dorothea på Koldinghus og ca. 1566 hos Frederik II. Da den nordiske syvårskrig var udbrudt, udnævntes hen 1567 til feltpræst hos Daniel Rantzau og fulgte ham i nogle år blot med en afbrydelse for at holde bryllup i Kolding. 1572 disputerede han for den teologiske baccalaureusgrad og fik magistergraden i København, og samme år viede han kongen til prinsesse Sophie af Mecklenburg. Som hofprædikant var han en af Fr. II's meget betroede mænd og blev benyttet til mange slags hverv. Efter kongens død i 1588 synes han for en del at have trukket sig tilbage fra hof tjenesten. Han tog ophold i Roskilde, hvor han 1576 på kongens indtrængende henstilling var blevet valgt til domkapitlets kantor. Her levede han med sin nære ven og åndsfrænde Niels Hemmingsen. Under de kryptokalvinistiske stridigheder havde han forsøgt at afbøde kongens vrede mod Hemmingsen, selv om han ikke kunne hindre, at han blev fjernet fra universitetet.

Hans far var

1.1.2.2.1.1.2.2.2.1.1 Hieronymus Knoph

i Friedland i Prøjsen

Hans far var

1.1.2.2.1.1.2.2.2.1.1.1 Andreas Knophius

Første evangeliske superintendent i Riga, Luthers ven.

Christoffer Knoph's kone var som nævnt

1.1.2.2.1.1.2.2.2.2 Barbara Johansdatter Paludan

Født ca. 1549

Død 1598 i Roskilde (?)

Hendes far

1.1.2.2.1.1.2.2.2.2.1 Jens Paludan

Flygtet fra Gent

Livmedicus hos enkedronning Dorothea

Han var gift med

1.1.2.2.1.1.2.2.2.2.2 Barbara von de Rhone

Anders Krafts kone var som nævnt

1.1.2.2.1.2 Severine Ehrensryd Scholt

Hun døde 1722

Jens Krafts kone var som nævnt

1.1.2.2.2 Bodil Cathrine Evertsen

Døbt 6/3 1727 i København

Gift i København 21/2 1748

Død 1758 i barselsseng efter at have født en levedygtig pige, Bodil (Bolette) Cathrine Kraft – det niende barn på 10 år.

Begravet i Sorø Kirke

Hendes far var

1.1.2.2.2.1 Tilemand Evertsen

Prokurator i København

Han var gift med

1.1.2.2.2.2 Dorothea Jensdatter

Theodor Martin Sofus Qvistgaards kone var som nævnt

1.2 Juliane Marie von Fønss

Født 14/6 1801 på Løvenholm, Gjesing sogn, Sønderhald herred.

Gift 7/7 1826

Død 25/1 1890 på Tousgaard, Brabrand sogn

Begravet på Vestre Kirkegaard i Århus

Efter faderens ruin blev hun anbragt hos en slægtning Niels Basse Fønns, der ejede Hindsgavl. Han var en søn af Peter Severin von Fønss's bror Frederik Jørgen Fønss og blev født i 1793. Ifølge familieoverleveringen (formidlet af Vibeke Olesen Larsen, født Nordentoft) ”var det på Hindsgavl den unge Qvistgaard gjorde hende sin opvartning, og det fortælles, at det ikke var særlig velset, for når Qvistgaard kom kørende op ad alleen blev hun sporenstregs sendt ud på en køretur, vel at mærke ad ”køkkenvejen”, det vil vel sige gennem avlsgaarden. Han var jo ikke adelig”. Men i hvert fald blev de gift, og hun blev borgmesterfrue i Kolding.

Efter at være blevet enke boede hun sin eneste søn på Tousgaard til hun døde i en høj alder. Hun var efter sigende en dame, der aldrig ville drømme om at sidde i en lænestol, men sad ret og ned på en almindelig stol uden armlæn med stiv ryg. De voksne døtre på Tousgaard havde nok visse pligter overfor deres farmor, f. eks. skulle de spille l’Hombre med hende om aftenen. Ifølge Oluf Bech, gift med datter nr. 3, Elisabeth, fra Tousgaard var hun en medvirkende årsag til, at forholdet mellem de fem børn og den stedmor, de fik, da deres mor var død, ikke blev så nært.

Det vil være velkendt, at

Fordum i dagligstuen her
ofte den gamle bedstemoder
sagde ved mørkningsildens skær
til sine fem små sønnepoder:
”Den som kan først til bryllup be’,
arver min sølvpotageske”.

Som bekendt var det Juliane Maries yngste barnebarn Marie Qvistgaard (Mitte), der først kunne bede til bryllup, hvilket gav anledning til afsyngelsen af den berømte potageskesang, hvis første vers er citeret ovenfor.

Hendes far var

1.2.1 Peter Severin von Fønss

Født 4/3 1764, Løvenholm, Gjesing sogn, Sønderhald herred

Død 31/7 1824 i Feldballe præstegaard, Feldballe sogn, Djurs herred.

Gift 6/8 1788 i Randers med 1.2.2 Nicoline Anne Marie Ring

Ægteskabet opløst 1821. Parret havde 10 børn, af hvilke de tre døde unge.

Kammerherre, amtmand over Randers Amt, adlet 29/1 1801

Ejer af Løvenholm

Han var en meget foretagsom person, der som søn af en af de mest fremtrædende landbrugere i Jylland startede i økonomisk gode kår og til en begyndelse stærkt forøgede sin formue. Senere kom han dog ud i økonomiske problemer og døde i stor fattigdom.

Han blev cand. jur. 1783 og fik samme år skøde på Løvenholm gård og gods. Året efter blev han udnævnt til justitsråd. I 1798 blev han generalkrigskommissær, 1800 direktør for Estvadgaard kloster. I 1801 blev han adlet og i samme år blev han bataillonskommandør ved det østjyske landeværnsregiment, i 1803 chef for samme og arbejdede i disse år stærkt for stiftelsen af den jyske kystmiliti. I 1804 blev han kammerherre, og i 1805 amtmand over Randers amt. Som amtmand udfoldede han en ihærdig virksomhed for vejes og broers istandsættelse, for jordemødres oplærelse og ansættelse, for smugkroers afskaffelse og for unge menneskers uddannelse, og han skyede ikke personlige pekuniære ofre for at gennemføre sine planer eller for at hjælpe personer, der uden egen skyld var kommet i vanskeligheder.

Han hørte til de såkaldte godsslagtere, der i mere eller mindre spekulationspræget øjemed opkøbte godser med henblik på frasalg af bøndergårde til selveje og eventuel udstykning af selve hovedgården. Krigen 1807 – 14 og statsbankerotten i 1813 medførte imidlertid en række økonomiske problemer, der medførte, at han i 1813 måtte sælge Løvenholm, men dette gav ham kun en kort frist. Han endte med i 1818 at blive suspenderet som fra sit embede på grund af kasseangel og i 1820 efter ansøgning at blive afskediget ”i nåde”, idet han havde benyttet penge, der i embeds medfør var i hans værge, bl.a. til at låne ud uden at skaffe sig tilstrækkelig sikkerhed. Afskedigelsen skete imidlertid på relativt gunstige vilkår, hvilket skyldtes den erkendelse, ”at ingen uædle eller uredelige bevæggrunde, men svaghed, en ikke beregnet godgørelse og hjælpsomhed i forbindelse med de forandringer i de pekuniære forhold, som de senere tider havde ført med sig” bar skylden for hans fejltrin.

Man kan læse om Peter Severin Fønss talrige steder, bl. a. i Fædrenelandsk Nekrolog eller Efterretninger om de ved Stilling og Virksomhed udmærkede og ellers bekendte Afdøde i de sex Aar fra 1821 – 1826, udgivet af Etatsraad Frederik Thaarup, Kjøbenhavn 1835 – 1844. Deri refereres, at PSF selv i 1812 har beskrevet sin virksomhed som godsejer og embedsmand. Han skriver bl. a.:

”Jeg er opdragen til Landbruget, hvori min Fader var bekendt med megen klog erfaring, og de første 37 Aar af mit Liv er for det meste dertil anvendte. Det mærkeligste som er hændet mig ved Landvæsenet er, at jeg efterat have besørget Stedernes Udskiftning af Jordfellig, har forskaffet over 1000 Bønder deres Bopæle til Ejendom; laant dem Penge til at kunne betale deres Gjeld, og at blandt disse ikke en eneste er gaet i Armod, men alle have godt Udkomme og Mængden er formuende.” Derefter beskriver han sin tid ved militæret og vanskelighederne ved at tilvejebringe tilstrækkelige midler til ”Landværnets Mondur”. ”Og som jeg derfor ikke kunde bringe det mig anbetroede Regiment i den Stand jeg ønskede, søgte jeg Befordring i det Civile, og blev i 1805 Amtmand her i Randers. Forhen vant til megen stærk Bevægelse, og til øjeblikkeligt og punktligt at blive adlydet, nu, formedelst Amtets Størrelse – thi det indbefatter forrige Kallø og Dronningborg Amter, og er det største i Jylland – og Sagernes Mængde, som naglede til Skriverpulten, jevnlig pirret ved Undergivnes LigeGYldighed, Uvillie, Trævenhed og Forsømmelse, der for mit hæftige Gemyt var en stræng Tortur, faldt jeg i Aaret 1807 i en haard Sygdom, som vedblev til Sommeren 1811, da jeg ved Hr. Professor Fengers Bistand igjen erholdt taaleligt Helbred. Som Amtmand har jeg desværre, og af Mangel paa den medvirkende Virksomhed og Iver, ikke udrette det jeg havde haabet; imidlertid har især Fattigvæsenets stadige Gang, Betleriets Ophævelse, omtrent 30

Jordemødres Oplærelse i Kjøbenhavn, og Ansættelse omkring i Amtet, Vejes og Broers, samt Kjøbstædsgadernes Istandsættelse, utilladeligt Kroholds Afskaffelse, Politiets Overholdelse, været Maalet for mine Bestræbelser. Noget er forbedret, men mine Ønsker ere langt fra ikke opnaaede. Ved Hr. Etatsraads Ridder Carøes Bistand er Nøraaen sidste Sommer under vores Bestyrelse gjort sejlbare til Skjern-Bro og Sejlads fra Randers til hen mod Viborg derved begyndt”.

”I de første 25 Aar af min embedstid har jeg kun fra 1802 til 1806 havt 500 Rdl. Aarlig Gage, forhen slet intet; fra 1806 til 1812 aarlig 1400 Rdl, som ikke en Gang har været tilstrækkeligt til Bekostningen paa mit Kontor. Den blandt mine Landsmænd, som kjende noget til hvilke Udgifter faldt for mig ved Landværnets og Kystmilitiens første Oprettelse, ved Arsenalets og det Prydelsers Opbyggelse, ved Haven Marialunds Anlæg, og hvad det koster som Amtmand at leve anstændigt og gjæstfri i de Byer som ligge paa Landevejen, de kunne gjøre sig Begreb om hvor meget jeg af min private Formue har maattet bruge i Statens Tjeneste. For andre vilde Beløbt synes utroligt”.

Peter Severin von Fønns er ogsaa udførligt omtalt i Hugo Matthiessens bog: Snapstinget. Jydsk Termin. Marked og Mennesker. København 1946. Bogen giver en interessant historisk redegørelse for det såkaldte snapsting i Viborg, hvor almindelige og mere modeprægede markedsvarer omsattes på lige fod med gældsbeviser og landbrugsejendomme. Hugo Matthiessen skriver om ”hovedmændene i den store Opløsningsproces, som ramte de jydsk Godser”.

”Selvom de alle falder ind under Kategorien ”Herregaardsslagtere”, ville man dog gøre sig skyldig i en Vildfarelse, om man ud fra dette Navn, der afføder Forestillingen om noget plumpt og brutalt, drog Slutninger om deres Væsen og Karakter; thi Eliten af dette Korps bestod af oplyste, kulturprægede og begavede Mænd fra velstaaende og agtede Hjem, Ærgerrigheder, for hvem vel manges Gang Glansen og det spændende Spil var mere værd end Vindingen i sig selv.

Rundhaandede, livsglade og frodige Folk var det i alle Fald, i Godt og Ondt Børn af en varm og bevæget Tid. Da Krigen 1801 rykkede Danmark ind paa Livet, meldte Flertallet af denne Kreds sig frivilligt som Officerer i Landeværnet, hvor adskillige af dem i disse Aar gjorde et uegennyttigt Arbejde for Fædrelandet. Hvor bjergtagne de end blev af Spekulationen, hvor drevne Forretningsmænd de end viste sig at være, tør man vel næppe heller frakende deres Stræben et Drag af Samfundssind og Idealisme. Dette gælder i alle Tilfælde den fornemste Figur i Flokken, Peter Severin Fønns, der i sin Glanstid uden tvivl stod som Jyllands mest omtalte og ombejlede Mand.”

Da han var død skrev provst Stabell i Hinge (i Århus Avis 1824 nr. 116 i august) følgende:

Ustadige Verden! Ustadige Held! Evang. Christel. Psalmebog Nr. 24. Kammerherre Fønss er død. Mere veed man, saa synes det, nu ikke at sige om den Mand, der engang blandt Nørre-Jyllands Stormænd, maaske mere end nogen Anden til samme Tid, vor for Orde, højt agtet, anset, priset. Er det da ubekjendt, eller er det glemt, at han har gjort saare meget Godt? Veed man ikke, eller vil man ikke, tør man ikke vide, at han aabnede manges næringsløse Families Lejlighed til Virksomhed, Fortjeneste, og, ofte rundeligt Brød? Undertiden støttede mange hjælpeløse, var mange Enkers og Faderløses Trøster, Forsvar, Fader? Fremhjælp manges Yngling paa Videnskabens eller Kunstens Bane, til Fædrelandets Tjeneste og Gavn? Og er det enten Brøde eller Skam at vidne selv til den Faldnes, den Ulykkelige Hæder, naar det som vidnes er Sandhed? Eller er blandt de Hundreder af ham Understyttede, og Fremhjulpne end ikke Én, der har Hjerte eller Mod, eller saa megen god Følelse, at han tør sige sin Velgører offentlig tak i sin Grav, fordi han, som gjorde saa mange lykkelige, selv døde i høj Grad ulykkelig? Er der ingen, som tør sige et eneste Sandheds Ord om

den Hedengangne; Ingen som tør vidne til hans Hæder, at han ved Siden af sine Svagheder og virkelige Fejl, havde meget, maaske overvejende, Godt hos Sig, og havde retfærdigt Krav paa Manges, Manges Deltagelse, Medynk, Taknemlighed, Kjerlighed? Var hans Brøde, om nogen saadan imputeredes ham, mere Hjertes Fejl, end grundet i menneskelig Kortsynethed og Svaghed, saavel som mangfoldige mere eller mindre tilfældige, uforudseelige, uskyldige Omstændigheder? Hvo veed det, hvo kan vide det uden Gud alene? Nu han dømmes ham! Han dømmes Alle og Alle vederfares os Ret”.

Hans far var

1.2.1.1 Hans Pedersen Fønss

Født 24/4 1712

Død 18/1 1791 på Løvenholm

Gift 1) med Arngot Sophie Basse

Gift 2) med 1.2.1.2 Else Sørensdatter Thrane

Kancelliråd, ejer af Løvenholm og Østergaard (Nr. Djursland)

Han var en af de mest fremtrædende landbrugere i Jylland, var både kendt og højt agtet og havde et åbent sind for nye tanker og ideer. I professor Begtrup's skrift om Jylland, 2. del, side 37.50 nævnes kancelliråd Fønss som en godsejer, der i årene mellem 1750 og 60 med utrolig flid, som ejer af Løvenholm havde ved væsentlige forbedringer på gården og godset skabt sig af en rå og forsømt ejendom en ypperlig besiddelse. I en bog betitlet: Beskrivelse af agerdyrkingens tilstand i Danmark af samme Begtrup skrives : Hans Fønss kclr. På Løvenholm var en af landets kyndigste og driftigste jordbrugere; anvendte utrolig flid på at sætte gård og gods i stand. Gårdens marker udvidedes og forbedredes ved at oprødde træstød og sten, udtørre sumpige steder, bryde hedejord, udplanere bakker og indhegning af markerne med skydsler. Alt dette udførtes 1750 – 60 ved egne bæster og lejede folk. Han skaffede godset jærbeslagne vogne, kalkede gårde og huse, fik opbyggede skorstene og ildsteder, forflyttede mange gårde til bekvemme steder og fordelte jord og eng mellem bønderne. Ejendommen blev herved en ypperlig besiddelse

Hans far var

1.2.1.1.1 Peder Lauridsen Fønss

Død 21/4 1726 eller 27, Ølgod sogn, Ø. Horne herred.

Ejede gård i Ølgod og var kirkevæрге.

Formodes at stamme fra landsbyen Fønss i Vends herred.

Gift med

1.2.1.1.2 Lene Marie Marthiusdatter Listoe

Født ca. 1685

Død ¼ 1765, Sorvad, Gjæsing sogn, begravet 16/4

Hans Pedersen Fønss's kone var som nævnt

1.2.1.2 Else Sørensdatter Thrane

Født 3/9 1727 i Århus, døbt i domkirken 11/9

Død 21/4 1773 på Løvenholm

Hendes far var

1.2.1.2.1 Søren Klausen Thrane

Født ca. 1680 i Hornslet sogn, Øster Lisbjerg herred, Randers amt

Død 1748 på Clausholm, begravet 6/2 1748, Voldum sogn, Galten herred

Forpagter af Clausholm ca. 1732 – 1748

Gift 1) med Else Madsdatter (1675 – 1725)

Gift 2) 12/6 1726 med 1.2.1.2.2 Elisabeth Henriksdatter Wegener

De fik 10 børn, hvoraf 5 døde som små.

Hans far var

1.2.1.2.1.1 Klaus Thrane

formentlig født omkring 1640-60, muligvis før

Død 1704, begravet 10/3 i Hyllested.

Muligvis knyttet til Rosenholm, hvor bekendte lærde Holger Rosenkranz (1574 – 1642) og siden dennes søn Erik opdrog unge adelsmænd og unge mænd af borgerstanden.

Søren Klausen Thranes kone var som nævnt

1.2.1.2.2 Elisabeth Henriksdatter Wegener

Født i Århus

Død 1771 på Vosnæsgaard, Øster Lisbjerg

I 1750 var madam Trane forpagterske på Rosenholm og 1752 blev madam Thrane (født Wegener) gift med forpagteren på Holbækgaard, senere på Vosnæsgaard.

Hendes far var

1.2.1.2.2.1 Henrik Wegener

Født i København

Død 10/3 1731

1665 var han lakaj hos dronningen (Fr. III's Sofie Amalie). I 1706 tog han borgerskab i Århus som købmand. Han synes især at have givet sig af med vinhandel. I 1712 blev han postmester i Århus og i 1730 viceborgmester. Fra J. Hoffmeyer: "Blade til Aarhus bys historie" kan oplyses følgende:

Han havde to sønner Heinrich og Christian samt to døtre Elisabeth (1.2.1.2.2) og Marie. Heinrich (eller Henrik) blev student og sluttede sig i København til det første skuespillerselskab, som opførte Holbergs komedier på Grønnegades Theater. Det var ham, der "kreerede" som det hedder i nutidens sprog, de holbergske Henrik'er. Ved faderens død ansøgte han kongen, som han forment med velbehag havde set på hans sceniske præstationer, om han i den anledning ville udnævne ham til postmester og viceborgmester i Aarhus. Ansøgningen bevilgedes virkelig, men Henrik Wegner kom dog ikke til at fungere som borgmester, thi 1733 udnævntes han til arkivar i krigskancelliet i København. Postmesterembedet fik moderen. Hun boede på Store Torv nr. 3 og drev vinhandel og vistnok også gæstgiveri ved siden af postmesterforretningen.

Peder Severin von Fønss's kone var som nævnt

1.2.2 Nicoline Anna Marie Ring

Født 30/10 1770 på Lyngholm, Hvidbjerg herred

Død 10/11 1856 på Nøruplund, Tirstrup sogn

Hun var gennem sin mor arving til stamhuset Todbøl, Kollerup sogn i Thy, fra hvilket Peter Severin von Fønss bortsolgte alt fæstegods.

1859 jordedes hun efter familiens ønske ved siden af Peter Severin på Feldballe kirkegård.

Hendes far var

1.2.2.1 Jørgen Martinus Ring

Født ca. 1727

Død 16/10 1790

Gift 22/6 1769 med 1.2.2.2 Anna Margrethe Sommer

Major i Kavaleriet.

Ejer af Lyngholm (Hvidbjerg sogn, Thy)

I 1740 arvede han 180 rdl efter sin far. Da han blev gift havde han og Anna Margrethe for 9 år siden besluttet at ægte hinanden, men hendes forældre havde forlangt, at han først skulle være forsørget.

Da han havde erholdt sin afsked som major købte han Lyngholm, men hendes forældre ville stadigt ikke tillade dem at blive gift, men 14/4 1769 fik han kongelig bevilling på, at Anne Margrethe Sommers forældre kammerherre Niels Sommer og hustru på Boddum Bisgård ikke måtte hindre deres ægteskab. De fik tre døtre. I øvrigt var han nok ikke særligt velhavende. Skiftet efter ham gav i hvert fald underskud.

Hans far var

1.2.2.1.1 Andreas Ring

Død 1739

Kaptajn, ejer af Damsgaard, Mors fra 1729

Aage Roussell skriver i Danske slotte og herregårde om Damsgaard: Hedevig Margrethe

Bornemann, der efter mandens død i 1725 beholdt Damsgaard i 4 år, solgte i 1729 til en militær af noget lavere rang, kaptajn Anders Ring. "Hvad slet tilstand jordegods på Mors var udi, og i så ringe pris, kan sluttes deraf, at kaptajn Ring købte denne gård, som da med gods og tiende var 408 tdr. hartkorn for 5000 rdl". Ellers kunne han åbenbart heller ikke have købt godset, for det blev sagt, at han måtte forrente det meste af købesummen og "årligen betale for godset en stor del penge i kontributioner". Efter hans død ægtede enken hans forvalter Niels Hansen.

Han blev 1726 gift med

1.2.2.1.2 Ingeborg Maria Jørgensdatter Glerup

Født 1696, Sebber sogn. Slet herred, Aalborg amt.

Hendes far var

1.2.2.1.2.1 Jørgen Jensen Gleerup

Født 24/4 1653 i Gleerup, Vesterbølle sogn, Rindsherred.
Død 5/6 1727, begravet i Sebber kirke (epitafium).

”Fattig bondesøn”. Amtsfuldmægtig.

Ejer af Sebberkloster 1707 – 1727. Forpagter fra 1682.

Arvingerne efter den tidligere ejer solgte 1708 efter en tidligere oprettet kontrakt gården til den tidligere forpagter Jørgen Jensen Gleerup, der øgede fæstegods og tienderne.

Gift 1) med Karen Albrechtsdatter som døde i barselsseng 1682 og begravedes under kirkegulvet i Sebber kirke.

Gift 2) 12/5 1683 med

1.2.2.1.2.2 Else Hansdatter

Født 24/12 1661 i Ålborg (steddatter af Rasmus Jensen på Vrå)

Død (begravet?) 12/3 1731, epitafium i Sebber Kirke

Fik 13 børn, hvoraf 5 døde som små.

Jørgen Martinus Rings kone var som nævnt

1.2.2.2 Anna Margrethe Sommer

Født 1735 i Thisted, døbt 6/7

Død 1784 på Lyngholm, Hvidbjerg-Vestenå sogn

Hendes far var

1.2.2.2.1 Niels Sommer

Født ca. 1699

Død 21/2 1786 på Todbøl, Kollerup sogn ”af alders afmagt”, begravet i Skjoldborg kirke.

Kommerceråd, ejer af stamhuset Todbøl og Boddum Bisgaard, der blev oprettet 1783. Købmand i Thisted

Han blev 1/8 1728 gift med

1.2.2.2.2 Anna Marie Schnell

Født 1711 i Thisted

Død 14/8 (11?) 1786 på Todbøl, Kollerup sogn, ”formentlig af slagflod i alderdoms afmagt”

Begravet i Skjoldborg Kirke

Hendes far var

1.2.2.2.2.1 Frederik Christian Ulriksen Schnell

Født 1670

Død 10/10 1728, begravet i Thisted samtidig med den 16 årige datter Johanne.

Gift med 1.2.2.2.2.2 Margrethe Christensdatter Wibroe

Præst i Guinea 1698. Mejrup (Holstebro) 1705. Thisted 1707.

Han synes at have haft adskillige kontroverser med sin biskop (Frands Thestrup), og han blev suspenderet fra sit embede 1728, samme år som han døde.

Hans far var

1.2.2.2.2.1.1 Ulrik Hansen Schnell

Født 20/9 1635 i Ålborg. Student i Aalborg 1656

Gift 1) med 1.2.2.2.2.1.2 Ane Olesdatter Bagger, der var en søster til Sjællands biskop Hans Bager, der var gift med en søster til Griffenfeldt. Dette har nok virket som en vis form for sikkerhedsnet (om end ikke sikkert nok) under Ulrik.

1662 lærer ved Ålborg katedralskole. 1666 – 69 præst i Boddum – Ydby. Afsat 1669 formedelst kivagtighed og uretfærdighed, men som svoger til biskop Bagger i København, blev han dog 9/11 samme år præst i Sønderup-Nordrup sogne (Hornum herred). Provst 1684. Afsat. 1685 dømt (Wibergs Præstehistorie), ”mistænkt for at ligge med sin første hustru (Anna Olesdatter Bager)’s søster; 3 børn med sin tjenestepige, desuden tyran i sit huus”. 1680 magister i København. 1689 forvist til St. Thomas, hvor han døde. Efter en anden kilde blev han dømt 1685 ob peccatum incestus. På St. Thomas var han skoleholder.

Hans far var

1.2.2.2.2.1.1.1 Hans Henrik Schnell

Bartskær i Ålborg. Oldermænd. Dømt fra sit liv for manddrab 1/10 1669

I Budolfi kirkebog side 362 står der for 7. juni 1669: Begravet den Bartskær Svend, som blev ihjelstukken af hans Mester Hans Bartskær Schnell i hans eget Hus.

Man må få det indtryk, at både Hans Henrik, sønnen Ulrik og sønnesønnen Frederik har haft et noget iltert temperament.

Han blev 16/5 1632 i Aalborg Budolfi Kirke gift med

1.2.2.2.2.1.1.2 Maren Nielsdatter

Ulrik Hansen Schnells kone var som nævnt

1.2.2.2.1.2 Ane Olesdatter Bagger

Født 6/9 1643

Død 1678

Søster til Sjællands biskop Hans Bagger (1646 – 93), som var gift med Griffenfeldts søster.

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.1 Ole Bagger (Oluf Borchardsen – Oluf Johansen Bager)

Født 10/3 1607 i Odense

Død 11/3 1677 i Lund

Gift 1) 1639 med 1.2.2.2.1.2.2 Marie Lauridsdatter

Han fik navn efter sin oldefar, den rige Oluf Bager, og antog sin moders familienavn Bager. I 1628 fik han baccalaureus graden i filosofi ved Københavns Universitet (under navnet Olaus Johannis Otthoniensis). Senere rejste han udenlands og besøgte Frankrig, Tyskland, Holland og England. Efter sin hjemkomst blev han 1635 magister i København, hvor han en tid beskæftigede sig som privatlærer. Han havde på sine rejser erhvervet sig en fremragende kunnen vedrørende de orientalske sprog.

I 1638 blev han udnævnt til rektor ved domskolen i Lund, og det følgende år ægtede han den 16-årige Marie (eller Marine), datter af den afdøde sognepræst i Vejle Laurids Clemmensen. Hun er ”det dejlige pigebarn” omtalt under 1.2.2.2.1.2.2.1 Laurids Clemmensen. Senere blev han også lektor ved gymnasiet. Samtidig fik han pålagt sognepræsteembedet i Stångby og Walkärre, tillige med provsteembedet i Torne herred i Skaane. Efter afståelsen af Skaane til Sverige valgte han at blive i Sverige, og i 1667 udnævntes han til den første rektor ved det nyoprettede universitet i Lund. I 1675 besøgte han København for at overvære sin da kun 29-årige søn, Hans Baggers ordination til biskop over Sjællands stift, og det var første gang han besøgte sit gamle land efter fredsslutningen i Roskilde 1660.

Hans far var

1.2.2.2.1.2.1.1 Johan Borchardsen

Født ca. 1565

Død ca. 1618 i Hamburg

Gift 1595 (99?) med 1.2.2.2.1.2.1.2 Karen Nielsdatter Bager

Købmand og rådmænd i Odense. Han flyttede til Odense i 1583 som købmandstjener hos Niels Bager med hvis datter han blev gift. Købmandstjenerne varetog deres husbonds interesser for retten og rejste for denne både inden- og udenlands. De store Odense købmænd drev en vidtstrakt handel med tysktalende områder (Lübeck, Hamborg, Holsten m.m.) og det var almindeligt, at de købmænd, der havde intim handelsforbindelse med udlandet også havde udenlandske tjenere og Johan Borchardsen er muligvis indvandret fra Holsten. Han boede midt i Odense, i Overgade nr. 4 i det såkaldte ”Jordanhus”, en statelig tre-etages ejendom, som var opført af Karens farfader, den rige Oluf Bager. Han overtog efter svigerfaderens død i 1602 den forretning, som Niels Bager havde haft, og opretholdt den med flid og dygtighed og oparbejdede en betydelig virksomhed. Den bestod

bl.a. i handel med landbrugsprodukter, opkøbt hos bønderne på Nordfyn, samt med okser, af hvilke han 1616-18, over Toldsted ved Aabenraa udførte 1423. ”Karen salig Johan Borchartsens” videreførte forretningen i årtier. Deres fire børn derimod var ”alle gejstlige og lærde eller gift ind i sådanne, ingen videreførte forretningen”.

Der foreligger en omfattende litteratur om storkøbmændene i Odense, bl. a. Svend Larsens Studier over det fynske rådsaristokrati i det syttende århundrede og bøger om Odense bys historie. Der er her kun medtaget en meget lille del af, hvad der vides om familien.

Hans kone var som nævnt

1.2.2.2.1.2.1.2 Karen Nielsdatter Bager

Født 1577 i Odense

Død 1661 i Nyborg, begravet i St.Knudskirke i Odense

Efter sin mands død førte hun den omfattende virksomhed videre med fast hånd og med en forretningsmæssig energi, som hun efter resultaterne at dømme tilsyneladende havde arvet efter sin farfar Oluf Bager. Hun blev svigermor til Hans Iversen Wandal, biskop over Viborg stift, overlevede sine to gifte døtre og oplevede talrige børnebørn af hvilke to, Hans Hansen Wandal og Hans Bagger blev biskopper over Sjællands stift.

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.1.2.1 Niels Olufsen Bager

Født 1553 i Odense

Død 21/9 1602 i Odense

Gift 1576 med 1.2.2.2.1.2.1.2.2 Maren Knudsdatter Seeblad

Rådmand og Købmand i Odense. Han søgte sin meste handel og næring til søs og lod en stor del af sine varer op- og udskrive i Kerteminde, Odense havn var ikke særligt veludbygget. Han fik bevilling til, at han indtil videre måtte bruge handel og vandel som om han var bosiddende i Kerteminde, men han skulle gøre borgerlig tyngelse lige med de bedste borgere i Kerteminde, og samtidig fuldføre sine borgerlige pligter i Odense. Borgerskabet i Kerteminde klagede over, at Niels Bager gjorde dem forprang med indlændiske og udlændiske varer og særlig med landkøb hos bønderne, af hvem han købte de varer, de havde at sælge, ”forud for torvet”; undertiden førte han hele stykker klæde ud på landsbyerne på Hindsholm om søndagen og solgte dem i alenmål til folk, når de gik fra gudstjeneste, hvorved han berøvede borgerne al handel. Han erhvervede i øvrigt i lighed med en del andre Odense købmænd en del ejendomme i Kerteminde, og det synes ikke som om det lykkedes borgerne i denne by at sætte nogen stopper for hans foretagsomhed. Odense blev ved århundredskiftet – jævnsides med Ribe og Flensborg – landets førende kvægekseportby. Niels Olufsen Bager kunne 1601 fortolde 1044 okser i Gottorp; samtidig sendte han over 400 stude søværts fra Ribe.

Han døde ”næsten samtidig med sin fader” muligvis af den da grasserende pest. Han er udførlig omtalt i G.L.Wad: Fra Fyens Fortid, 1.

Hans far var

1.2.2.2.1.2.1.2.1.1 Oluf Bager

Født ca. 1521 i Odense

Død 21/9 1602 i Odense

Gift 1551 med 1.2.2.2.1.2.1.2.1.2 Margrethe Clausdatter

Købmand i Odense. Rådmand 1598 – 1602. Omtales som Odensematadoren Oluf Bager.

I 1550'erne var hans handel næppe af større format end de andre store Odensekøbmænds (Mulerne og Kotterne). Den nordiske syvårskrig blev hans store chance. Vistnok som den eneste provinskøbmand jævnsides med udenlandske og københavnske købmænd opnåede han gang på gang store leverancer til hæren navnlig af klæde og andre stoffer. Medvirkende hertil var nok, at han var i stand til at levere store varepartier mod langsigtet betaling. Han havde det held, at være så kapitalstærk, at han selv kunne finansiere varekreditterne. Som betaling opnåede han sikkerhed dels i regeringens toldindtægter, dels i lenenes kornleverancer, hvilket åbnede muligheder for heldige spekulationer i kornhandel. Dette sammen med hans omfattende studeeksport gjorde ham i løbet af få år til byens rigeste mand. Som uadelig var han afskåret fra at sætte sin opsparede formue i frie landejendomme, i stedet erhvervede han sig udstrakte ejendomme i Odense og udfoldede en betydelig byggevirksomhed. Han måtte indskrænke sig til at leje jord til sine fedestude og heste af kronen og omegnens godsejere.

Han stod på venskabelig fod med kongen, Frederik II, der gentagne gange aflagde ham besøg, når han passerede gennem Odense.

Han døde næsten samtidig med den mand, der livet igennem var hans nærmeste konkurrent og rival til stillingen som byens rigeste mand, den meget omtalte Hans Mikkelsen Mule ”med det vanskelige sind”. Men mens Hans Mule er eftertiden velkendt gennem de talrige retssager, han i tidens løb var part i, kender vi ikke noget tilsvarende for Oluf Bager. ”Han synes livet igennem at have levet en tilværelse i harmoni med myndigheder og medborgere. Vi kender ham derfor først og fremmest gennem de spor, som hans omfattende handelsvirksomhed og byggeaktivitet har efterladt”. (Tage Kaarsted: Odense Bys Historie II, De fede År 1559 – 1660).

Hans far var

1.2.2.2.1.2.1.2.1.1.1 Niels Bager

Død efter 1546

Købmand i Odense

Gift med

1.2.2.2.1.2.1.2.1.1.2 Ane Markvardsdatter

Hendes mor hed Kristine og hendes far Markvard. Ifl. Biografisk leksikon var hun ud af adelig slægt.

Oluf Bagers kone var som nævnt

1.2.2.2.1.2.1.2.1.2 Margrethe Clausdatter

Født 1536 i Bogense

Død 1581 i Odense.

Hun var ud af en slægt med adeligt våben, hvis ældste kendte medlem er Tue Nielsen og som kan følges op til det 17. århundrede. Den har givet navn til "de Bogense Herremænd". I C.T.Engelstoft: Odense Byes Historie anføres, at Oluf Bager ikke lod sig nobilisere, skønt han nedstammede fra adel på mødrene side og var gift med en adelig kone af den familie i Bogense, hvis adelskab blev anfægtet 1553, men af hendes broder hævdet ved retskendelse.

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.1.2.1.2.1 Claus Eriksen

Død 1550 i Bogense

Gift med 1.2.2.2.1.2.1.2.1.2.2 Margrethe Bangsdatter

Rådmand i Bogense 1529. De "Bogense herremænd" ernærede sig ved lokalhandel og fjernhandel samt ved agerbrug (godsbesiddelse). Det var typisk for den såkaldte købstadsadel, at den netop drev handel og ofte storhandel med udlandet. En broder til Margrethe Clausdatter, Jørgen Klavsens, kom i strid med den højere adel på fyn, der betvivlede, at Jørgen Klavsens var en fri mand, der kunne eje frit gods på linie med andre adelige, men den efterfølgende retssag fik øjensynligt et gunstigt udfald for Jørgen.

Claus's far var

1.2.2.2.1.2.1.2.1.2.1.1 Erik Nielsen

Død 1500

Gift med 1.2.2.2.1.2.1.2.1.2.1.2 Anna Olufsdatter

Adelsmand, borgmester.

Død 1500, begravet i Bogense Kirke. Denne kirke er rig på gravsten over byens "borgeradel" i renæssancetiden. For Erik og hans hustru Anne er der en interessant figursten, hvor hustruen mod sædvane bærer et stort slagsværd. Foruden et oprindeligt bomærkeskjold ved figurernes fødder er der omkring 1560 over deres hoveder hugget adelsvåben for slægterne Bogense og Galskyt. Bogense slægten førte en halv hvid bjørn i blå i deres våben.

Hans far var

1.2.2.2.1.2.1.2.1.2.1.1.1 Niels Thuesen

Død efter 1446

Borgmester i Bogense 1446

Han og hans far omtales som "de Bogense herremænd". Faderen var

1.2.2.2.2.1.2.1.2.1.1.1.1 Tue Nielsen

Død (?)1449

Hans far var

1.2.2.2.2.1.2.1.2.1.1.1.1

Niels Jensen

Muligvis død 1420, muligvis ”væbner i Norge”.

Erik Niensens kone var som nævnt

1.2.2.2.2.1.2.1.2.1.2.1.2 Anna Olufsdatter

Hendes far var

1.2.2.2.2.1.2.1.2.1.2.1.2.1 Oluf Galskyt

1457 væbner i Børglum.

Slægten Galskyt havde i deres våben en trappet tindekurve skrådelt i hvidt over rødt i form af murværk.

Claus Eriksen var som nævnt gift med

1.2.2.2.2.1.2.1.2.1.2.2 Margrete Bangsdatter

Hun døde 2/2 1545

Niels Olufsen Bagers kone var som nævnt

1.2.2.2.2.1.2.1.2.2 Maren Knudsdatter Seeblad

Født 22/10 1552

Død 1641 i Odense

Hendes far var

1.2.2.2.2.1.2.1.2.2.1 Knud Jørgensen Seeblad

Født 18/10 1512

Død 20/10 1580 i Odense

Han blev gift 2) 27/7 1550 med 1.2.2.2.2.1.2.1.2.2.2 Karen Rickertsdatter

Han var købmand og rådmand i Odense. Han blev 2/2 1550 under stor pragtudfoldelse forlovet med Karen Rickerts i Flensborg, hvortil han var ankommet ”med 28 heste og ridende svende samt tjenere. Rejsen frem og tilbage kostede ham 51 daler, hvoraf hans stedfader, borgmester Hans Friis i Odense, havde foræret ham de 15 daler og 25 mark dansk”.

Han blev begravet i Graabrødre kirke i Odense. Gravstedet med stenen er forsvundet, men indskriften kendes. På pladen var der øverst en engel med en basus, derunder Knud Jørgensens våben, et søblad. Til højre den halve ulv fra Mulerne, til venstre slægten Paysen-Rickertsens våben, den harnisk-klædte arm med sværdet. Indskriften lød: Her hviler den ærlige og velbårne mand Knud Jørgensen, tidligere rådmand i Odense, ved siden af sine to hustruer Maren Mulesdatter, der døde anno 1545,... , og Karen Rickertsdatter, der døde anno 1579, den 3. november.

Hans far

1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1 Jørgen Knudsen

Der foreligger et adelsbrev for Jørgen Knudsen fra 14/5 1500. Som våben havde han et grønt "søblad" i rødt. Han anvendte ikke selv navnet Seeblad, det synes at være kommet til senere under inspiration af våbenskjoldet.

Gift med

1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.2 Mette Lauridsdatter Kotte

Død 13/7 1563 i Odense

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.2.1 Laurids Povlsen Kotte

Borgmester i Kerteminde 1512.

Omtales som "til Dalby og Eskelund"

Død 1542.

Knud Jørgensen Seeblads kone var som nævnt

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2 Karen Rickertsdatter - Rickerts

Født 1533 (18/11 1535?)

Død 3/11 1579 i Odense

Hendes far var (selv om hun hed Rickertsdatter, Rickerts(en) var klart et slægtsnavn)

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1

Carsten Rickertsen

Født ca. 1490

Død 1546 i Flensborg

Borgmester i Flensborg 1542

Gift før 1535 med 1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.2 Marine Frese

Han var "decideret hestehandler af det helt store format (ligesom han fader før ham), men handlede dusuden med okser, klæde og korn". En af hans mange fremtrædende handelsforbindelser var statholderen i København, Henrik Gøye, som under Christian den II's rejse i udlandet havde fået overdraget forsvaret af København imod Frederik I's hær. Han tilhørte en af det 16. århundredes

mest kendte købmandsfamilier i Flensborg. Han havde 8 børn med Marine Frese. De førte alle det paysenske våben. Familien Paysen (også stavwet Paisen) var en af den sene middelalders mest kendte adelsslægter i Nordfrisland. Dens våben var en mod højre vendt harnisk-klædt arm med draget sværd i hånden og ligeså på hjelmen.

Hans far var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1 Richard Haysen

Født ca. 1441 i Flensborg?

Død 1514 ? i Flensborg?

Hans kone hed Ingeborg (Inghe?)

Han var købmand og rådmand i Flensborg

Hans far var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1.1 Haying Paysen

Født 1417 (?) i Flensborg

Død 1483 i Flensborg (?)

I 1466 blev han valgt til borgmester i Flensborg.

I 1472 indtraf der for ham en stormfuld tid, idet han deltog i det af Grev Gerhard (Gert) i Slesvig-Holsten iværksatte almueoprør imod Christian den I ved at åbne byens porte for grevens tropper under kommando af den sundevedske adelsmand Claus Rixtorp. Men oprøret mislykkedes og alle kongens fjender fik strenge straffe. Værst gik det ud over byen Husum, der tidligt havde tilsluttet sig grev Gerhard; her blev 1472 på Klingenberg henrettet 70 af de fornemste mænd fra Husum, Ejdersted og det gamle Nordstrand.

Haying blev pågrebet og kastet i fængsel og kun ved familiens og velhavende venners hjælp, ved indtrængende bønner fra dronning Dorothea og diverse riddere og biskopper lykkedes det at få ham frigivet og benådet således at han måtte forblive i landet, men ikke mere betræde Flensborg by. I strafpenge betalte han 2000 mark og måtte for at fremskaffe de mange penge sælge eller pantsætte nogle af sine gårde. Senere synes han dog igen at været blevet rådmand i Flensborg, men ikke borgmester.

Paysen-familiens velstand skyldtes formentlig først og fremmest, at de drev handel som købmænd i Flensborg, men de havde også ikke ubetydelige grundbesiddelser i Slesvig. Medlemmerne af familien havde for en stor del frisiske navne, hvad der muligvis forklarer sympatien med almueoprøret mod Christian den I.

Hans kone hed Catharina.

Hans far var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1.1.1.1 Paye Jepsen

Født 138?

Død 1440 i Flensborg

Hans kone hed Frouwe.

Han var købmand og rådmand i Flensborg og var en særdeles velhavende mand at dømme efter hans mange pengetransaktioner og størrelsen af hans jordegods. Han havde 8 børn heraf Haying

hans hus og hele kørselsvejen, er retsdyldigt. Hans Goldschmidt skal kalde seks indfødte borgere til sig og mellem dags dato og St. Philippi og St. Jacobi dage sværge, at han ikke har ladet den benyttelsesret, som Katrin Fischers havde til kørselsvejen, gå med i salget til Marine Karstens, og at Kathrin Fischers havde betalt ham omkostningerne ved rendestenen, før han solgte huset til Marine Karstens. Herefter skal Katrin Fischers sammen med Marine Karstens kunne benytte kørselsvejen som tilforn. Ligeledes har benævnte Marine Karstens ydermere flere gange henstillet til Katrin at komme overens med sin samvittighed og betale for rendestenen til Hans Goldschmidt og dermed få retten til at benytte kørselsvejen tilbage, før Marine købte huset. Hvis hun gjorde dette, skulle hun kunne benytte den som hidtil sammen med hende. Dette har meget omtalte Katrine ingenlunde villet gøre. Da nu Hans Goldschmidt heller ikke før Phillippi og Jacobi har svoret sålunde, hvilket Marine Karstens i dag beretter for os, skal Marine Karstens behold og benytte samme hus og gård med den hele kørselsvej, indtil Katrin Fischers kan modbevise dette med bedre belæg. Alt som det er ret. Til bevidnelse af rigtigheden har vi beseglet dette med vor bys segl. Givet mandagen efter Vocem jocunditatis, anno 1553.”

Efter ovennævnte dom, der som det fremgår gik Katrine Fischers imod, klagede denne til Christian III, der imidlertid i en lang skrivelse dateret København den 11 september 1555 stadfæstede den af borgmestre og råd i Flensborg afsagte kendelse, men tillod dog Katrine Fischers på ny at forebringe sagen, når kongen kom til Flensborg, hvis hun kunne skaffe bedre bevis.

Sagen omtales tilsyneladende ikke senere, hvorfor det må antages, at Kathrine Fischers ikke har været i stand til at skaffe det, at kongen forlangte, bevis på hendes ret til at benytte omhandlede kørevej, der således var årsag til fire års strid mellem to naboer.

Den 12. september 1563 var Marine Frese til bryllup hos Johannes Oldendorff, søn af Jacob Petersen Oldendorff, der er med blandt forfædrene til Peder Nordentoft Thomsen og Vincentia Michelsen med nr. 2.2.2.2.2.1.2.1.2.2.1. Johannes Oldendorff skriver om brylluppet:

”Denne dag tilbragte vi i ærbar munterhed og bryllupslystighed. Om natten, da vi sov, siges Djævelen at have sønderbrudt byens sønderport og med største voldsomhed at være trængt ind i byen og dens gader, så mange mennesker fik en forskrækkelse. Om morgenen så jeg vel porten med jernbeslag sønderbrudt, men ved hvilke kræfter dette store hærværk er udøvet, ved jeg ikke noget sikkert om. Marin Carstens talte derpå tredje bryllupsdag til mig om det og sagde: ”Hr Johan, hvad mener I om, at porten er slaaet itu i Eders bilagers første nat? Pas på, det betyder noget!” Jeg svarede hende: ”Kære Marin, jeg mener at Gud har jaget Djævelen herind for at hente nogle troldkvinder ud”. Det skete også derefter, at Karen Rebslagers med andre troldkvinder blev brændt; nogle rige med ild i halen blev frikendt. Gud straffe sådant! Amen.”

M.h.t. ordet bilager kan fra et leksikon oplyses følgende: ”Bilager (ty. Beilager), gl. middelalderlig bryllupsceremoni, som, selv efter at den kirkelige vielse kom i brug, regnedes for det egentlige retslige ægteskab. Bilager gik ud på, at brud og brudgom i gæsternes påsyn besteg brudesengen. Da det i øvrigt ofte skete, at fyrster lod sig vie ved en stedfortræder, var det nødvendigt, at ceremonien overholdtes, idet stedfortræderen i vidners nærværelse måtte ligge hos bruden et øjeblik.”

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1 Inge Vedders Frese - Friis

Gift før ca. 1476 i Emmersbøl sogn (?)

Slægten Frese var Nordfrislands ældste og mest kendte adelsfamilie, der i midten af det sekstende århundrede, ligesom slægten Jul og andre slægter uddøde på mandssiden eller overgik til borger- eller bondestanden. De Freser førte et af guld og blå, fra venstre skrådelt våbenskjold, på hjelmen to af samme farver delte vesselhorn, hver besat med to påfjer, og er stambeslægtet med den sønderjydske adelige æt Jul, der havde et skjoldmærke, der noget lignede Freesernes. Slægten Frese ejede i 1400-tallet det i Olderup sogn beliggende gods Arlevad (borgen Arlevad tilhørte ikke Freserne). Den første Frese, der skrev sig til Arlevad og førte slægtsvåbenet, var antagelig Jesse Frese, der 1373 forseglede et til kong Valdemar udgivet gældsbrev.

Hans far var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1 Wendt Frese

Født ca. 1390

Død efter 15/6 1466 i Husum (?)

Han boede 1466 i Nørregade i Husum. Der foreligger en del dokumenter, efter hvilke Wendt Frese sælger en række gårde m.m. til forskellige personer, heriblandt specielt biskoppen i Slesvig. Med hans afståelse af dette jordegods indledtes en periode (der varede til hen imod midten af 1500-tallet) i hvilken landsherrerne (hertugerne og biskoppen) for at fratvinge den frisiske adel noget af dens magt, opkøbte deres godser, som derefter udstykkedes til mindre besiddelser, og disse opkøb, og de i den forbindelse udstedte lovbestemmelser, var den egentlige årsag til, at den ene nordfrisiske adelsslægt efter den anden gled over i bonde- og borgerstanden.

Hans far var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1.1 Hinrich Frese – Henrik – Vrese - Fries

Født 13? i Flensborg

Død før 1448 i Flensborg (?)

Han menes i slutningen af 1300-tallet at have grundlagt det adelige gods Lytgenholm. Han var fra 1399-1400 rådmand i Flensborg og medlem af det derværende Dragergilde, men ejede samtidig gården Arlevad ved Husum med tilhørende strøgods.

Hans kone var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1.2 Elsabe von Jul

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1.2.1 Peter Jul – Petrus Iwari Juel

Død 1378 i Flensborg (?)

Borgmester i Flensborg 1379. Han var af den adelige Julske slægt, som var stambeslægtet med Frese'erne. Han boede i en adelsgård, som hans søn Ivar Juel i 1412 solgte til dronning Margrethe. På dette sted lod hun Duborg opføre, fortrinsvis som et værn mod Holstenerne. Sct. Gertudsgildet i

Flensborg menes at være oprettet under tilskyndelse fra Peter Jul, der nævnes som den første i statutterne, dateret 1379.

Han var gift med

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1.2.2 Metta Krummendick – Mette Krummedike - Krummedige

Født før 1393

Med hende kom en del af faderens gods (Melbek, Løgismose og andet gods på Sydfyn) i Julernes besiddelse. Krummendikkerne var en frisisk/holstensk slægt. Efter hendes død blev arven delt mellem 3 sønner, 3 svigersønner af 1. ægteskab (med Peter Jul) samt 3 børn af 2. ægteskab (med den Hartvig Ottesen Sested). En af svigersønnerne var borgmester i Flensborg Henrik Vrese.

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1.2.2.1 Segebode Krummendick – Segebod Krummedige

Død senest 1397 (?)

Han havde ligesom andre holstenske adelsfolk part i den fynske herregård Løgismose. I skjoldet havde Krummedigerne en hvid lind i blå. På hjelmen to hvide vædderhorn.

Hans kone var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1.2.2.2 Cäcilie Skram - Cecilie Pedersdatter Skram - Sidsel

Gennem hende kom Rundhof til Segebod Krummedige, der tilhørte en af de ældste og berømteste holstenske slægter og også omtales som ridderen Segebod Krummedige. Rundhof (hvis danske navn var Runtoft) nævnes allerede i kong Valdemars jordebog 1231. Fra ca. 1285 befandt den sig i slægten Skrams eje, først Jacob Skram, der døde i 1303.

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1.2.2.2.1 Peder Skram

Død efter 1315 i Rundhof

Gift med 1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1.2.2.2.2 Edele Saltensee

Nævnes 1315 blandt hertug Erik af Sønderjyllands forlovere ved forliget i Nyborg med Erik Menved. I skjoldet havde Skram'erne en hvis, halv enhjørning på blå baggrund. På hjelm 13 faner vekselvis blå og hvide på gule stænger.

Hans far var

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1.2.2.2.1.1 Jacob Skram

Død 1303, i Rundhof

Peder Skrams kone var som nævnt

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.1.2.2.2.2 Edele Saltensee

Måske død i Rundhof

Ole Baggers kone var som nævnt

1.2.2.2.1.2.2 Marie Lauridsdatter

Født 1622 (23?) i Vejle (?)

Død 30/8 1650 i Lund (?)

Hun blev gift 1639

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.2.1 Laurids Clemmesen

Født 1595 i Vejle

Død 25/11 1623 i Vejle

Gift 1622 med 1.2.2.2.1.2.2 med Else Hansdatter Riber (Svane), der senere blev gift med Christen Jensen Weyle, der tilhører Ingerslev slægten (2.1.2.2.2.2.2.1) og var Laurids's eftermand i embedet. Med Christen fik hun datteren Else (2.1.2.2.2.2.2.2)

Magister, sognepræst i Vejle, begravet i Vejle.

Han døde ung. Hans fader skriver således om sønnen: ”25. Februar 1620 blev min Søn Laurids Clemmesen kaldet hjem til sognepræst, som da var 24 Aar gammel, promovet in magistrum udi Kjøbenhavn 1621; han kom i Ægteskab med Else, sl. Borgemester Hans Ribers Datter i Horsens, med hende har han avlet et dejligt Pigebarn, Marine (ovennævnte Marie); Anno 1623, den 28 November hensov M.Laurits Clemmesen i Herren og blev begravet i hans Faders Farfaders, gamle Clemen Sørensens Begravelse i Vedle Kirke, December 2”.

Hans far var

1.2.2.2.1.2.2.1.1 Clement Sørensen

Født 25/2 1573 i Vejle (?)

Død 1646 (?) i Vejle (?)

Gift 1) 24/8 1595 i Odense med 1.2.2.2.1.2.2.1.2 Maren Baggesdatter

Borgmester og storkøbmand i Vejle.

I 1576 blev han sat i byens latinske skole. Senere var han ”udenlands at studere og forfremme sig i boglige konster og anden ærlig hantering og kjøbmandsskab udi adskillige lande og kongeriger”. Fra 1601 til 1635 var han Vejles første borgmester. Allerede i 1599 var kongen hans gæst og han synes i høj grad at have bidraget til fremgang og velstand i Vejle. I 1602 døde hans kone Maren, vistnok af pest, der huserede voldsomt i byen i perioden 1601 – 4. I 1608 blev han gift med den adelige dame Karen Strangnetten, som på mødre side tilhørte den fornemme Urneslægt. Clemen begærede hos en Lauge Urne at få jomfru Karen til ægte, men denne, der var hendes værge, turde dog ikke uden kongens tilladelse indvillige, og kongen skriver da til Lauge Urne, at ”da begge personer så højlig begære hinanden til ægte” er han tilfreds hermed og befaler hendes formynder at give sit samtykke hertil. Kejserkrigen 1625 – 29 gik hårdt ud over Jylland og en række byer blev hærget og plyndret. Dette medførte også en økonomisk nedtur for Clement Sørensen, der i 1632 måtte bede kongen om fri kost for en af sine drenge i skolen i Odense. Et par år senere forlod han byen for at tiltræde et laugmandsembede i Norge. Det var nok ærefuldt, men også et tegn på, at han blev fristet til at søge andre græsange. Dog nåede han tilbage til Vejle før sin død i vinteren 1643 – 44.

Hans far var

1.2.2.2.1.2.2.1.1.1 Søren Clementsen

Født 1541

Død 1576 i Vejle

Gift med 1.2.2.2.1.2.2.1.1.2 med Mette Christoffersdatter Skouning

Hans far var

1.2.2.2.1.2.2.1.1.1.1 Clement Sørensen

Født i Ribe

Død 20/12 1584 i Vejle

Vistnok borgmester i Vejle.

Hans far hed vistnok Søren Clementsen

Hans kone var

1.2.2.2.1.2.2.1.1.1.2 Lene/Ellen Christensdatter

Død 1556

Hun var enke efter borgmester Mads Nielsen i Vejle. Hun havde en søster, Mette, som indgår i Ingerslevslægten.

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.2.1.1.1.2.1 Christjern Nielsen

Borgmester og købmand i Varde 1500.

Som handelsby var Ribe i middelalderen dominerende i Vestjylland. Vardes beliggenhed inde i landet frembød ikke så gunstige muligheder for at drive storhandel. Dog havde den forbindelse med havet gennem Varde å.

Ribe søgte at få forret på markederne, og det lykkedes til dels. Men vardenserne så kun nødigt ripenserne på deres markeder, skønt de havde privilegium på frit at handle i alle rigets købsteder.

I 1518 så Ribe sig nødsaget til at tage tingsvidne ved Nørre, Øster og Vester Herreds ting om, at Ribes borgere havde besøgt 5 markeder i Varde indtil nu, da borgmester Christiern Nielsen gjorde dem forhindring derpå. Denne strid varede meget længe. I 1519 tog borgmester Christiern Nielsen tingsvidne på Varde byting om, at striden da havde varet i 60 år eller mere. I 1533 erhvervede Ribe et kongebrev, hvorved denne by håbede at have sejret. Dets indhold er, at borgmestre, råd og menige borgere i Ribe havde berettet, at de plejede at besøge markederne i Varde Askeonsdag, Midfaste Søndag og St. Jacobi Apostels dag (d. 25. juli). Men heri hindredes de nu, idet borgerne i Varde med våben og værge nedbrød og omkastede deres kram og gods, og ikke ville tillade dem at handle. I 1539 måtte Ribe by finde sig i at indgå forlig med Varde på det vilkår, at ripenserne kun skulle have ret til at besøge 2 markeder i Varde.

I vestjylland førte Ribe an i studehandlen, men Varde fulgte godt med, og studeeksporten var nok et vigtigt grundlag for Christiern Nielsens velstand.

Fjendskabet med Ribe var dog ikke værre end at en søn af Christiern blev præst ved St. Peders Kirke i Ribe. I 1537 blev han den første lutherske præst ved St. Catharinæ kirke sammesteds. En datter Mette blev gift med rådmand Lauge Steffensen i Ribe og Lene blev altså gift med en borgmester i Vejle. Gennem disse tre børn nedstammer en talrig og betydelig efterslægt, jvf. J. Vahl: "Slægtebog over afkommet af Christjern Nielsen, borgmester i Varde", 1879.

Søren Clementsen (den yngres) kone var som nævnt

1.2.2.2.1.2.2.1.1.2 Mette Christoffersdatter Skouning

Død af barselsfeber 26/1 1575 i Vejle.

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.2.1.1.2.1 Christoffer Skouning – Kristoffer Skaaning

Død 1578 i Hamborg (?)

Borgmester i Horsens i hvert fald 1548 – 78.

Han var en særdeles velstillet købmand, der skaffede sig rigdom ved udførsel af stude og korn. Flere gange lånte han kongen penge mod pant i gårde og kongetiender. Ved hans død blev Adser Sørensen borgmester i Horsens. Han var gift med Inge, en datter af Christoffer.

Gift med

1.2.2.2.1.2.2.1.1.2.2 Anna Olufsdatter

Efter Christoffers død fik hun kgl. tilladelse til at beholde kongetienden af Ølsted og at være fri for at betale ”Oufferskat” sin livstid, når slig skat blev påbudt.

Clement Sørensen kone var som nævnt

1.2.2.2.1.2.2.1.2 Maren Baggesdatter

Født 1563 i Ribe

Hun døde 13/12 1602 i Vejle

Hun var enke efter Laurids Knudsen Seeblad, borger i Odense, broder til 1.2.2.2.1.2.1.2.2 Maren Knudsdatter Seeblad. Han blev dræbt, ihjelstukken i 1591. Han ”blev dødelig stunget i sin højre side den 8. maj og udi Christi sande bekjendelse og påkaldelse hensovede den 19. maj”.

Drabsmanden var en bonde ved navn Peder Hansen, der tjente Esge Brock til Estrup, men motivet til drabet og hvad der skete med Peder Hansen (og muligvis også Esge) er ikke kendt. Sønnen Laurids blev efter tidens skik opkaldt efter moderens første mand.

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.2.1.2.1 Bagge Jensen

Født 1511

Død 28/10 1578, Nederdammen i Ribe

Gift 2) 1545 med 1.2.2.2.1.2.2.1.2.2 Cæcilie Pedersdatter

Han var 1557 – 1578 rådmand i Ribe og var en ”middelstor øksne-købmand” og en af de største skatteydere i 1570.

I bogen af Ole Degn: ”Rig og fattig i Ribe” er der udførligt redegjort for rådmandskredsens status og dens medlemmers muligheder. De mange ægteskabsforbindelser inden for rådmandskredsen og især mellem denne og rådmænd i andre købstæder viser at man i høj grad har sigtet mod sådanne

forbindelser således at man kunne få alliancer mellem familierne og familieformuerne. Der var altså tale om patricierfamilier, hvis indflydelse ikke var begrænset til én by.

Gravskriften på Bagge Jensens epitafium i St. Katharine Kirke lyder: Her sover udi Herren ærlig Mand Bagge Jensen, Raadmand udi Ribe, som døde udi sin Alders 67. Aar ADI 1578 den 28.

Oktober. Hviles hos hannem hans Hustru Cæcilie Pedersdatter, som hensov i sit 51.Aar ADI 1579 den 2. April. Levede sammen udi Guds frygt 33 Aar og avlede to Sønner og seks Døtre.

Hans far var

1.2.2.2.2.1.2.2.1.2.1.1 Jens Pedersen Bagge

fra Ribe. Hans kone hed Anne

Hans far var

1.2.2.2.2.1.2.2.1.2.1.1.1 Peder Bagge

Muligvis død 1483 i Ribe (?)

Rådmand og borgmester fra 1481 i Ribe

Hans kone hed Anna

Bagge Jensens kone var som nævnt

1.2.2.2.2.1.2.2.1.2.2 Cæcilie Pedersdatter – Cecilie/Sidsel - Peträus

Født 1528

Død 2/4 1579 i Ribe, begravet i St. Katharina Kirke

Hendes far var

1.2.2.2.2.1.2.2.1.2.2.1 Peder Ibsen

Han var rådmand og studepranger i Ribe og hans far hed Ib Christensen.

Han var gift med

1.2.2.2.2.1.2.2.1.2.2.2 Anne

Hun døde 1/5 1575, 79 år gammel. Det fremhæves som noget særligt, at hun kunne skrive. Hun skrev brev til sit barnebarn Peder Jensen Hegelund, da han studerede i Wittenberg 1567.

Laurids Clemmesens kone var som nævnt

1.2.2.2.1.2.2.2 Else Hansdatter Riber (Svane)

Født ca. 1601 i Horsens (?)

Hun blev gift 1622 med Laurids Clemmensen, der døde allerede i 1623. De nåede dog at få ”det dejlige pigebarn” Marie Lauridsdatter. I 1624 blev Else gift med Laurids’s efterfølger i embedet.

Hun var en søster til biskop Svane

Død 1652, Lyngge, Frederiksborg herred idet hun blev gift 3. gang med sognepræst i Frederiksborg Hans Madsen Huusvig.

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.2.2.1 Hans Olufsen Riber

Født ca. 1560 i Ribe

Gift 9/8 1590 i Ribe med 1.2.2.2.1.2.2.2.2 Anna Hansdatter Svane

Borgmester i Horsens ca. 1590 – 1615. Navnet Riber skyldes at han var fra Ribe. Han var en meget driftig købmand. Som borgmester efterfulgte han sin søsters mand. Fra Sv. Aa. Bay: Horsens historie kan citeres følgende generelle betragtninger:

”Det var naturligt, at borgmesteren toges fra kredsen af rådmænd, men vi kender ellers ikke meget til disse. Så meget står dog klart, at rådet for en stor del var et familieføretagende for de velstående købmænd i byen. ... Stillingerne i rådet blev i første omgang søgt, fordi de gav anseelse og magt, hvormed ikke være sagt, at der ikke fulgte økonomiske fordele med. Det var rådet, der bestemte, hvad folk skulle betale i skat, dets medlemmer havde muligheder for at besætte statens stillinger og f. eks. forpagte skatteoppebørslen, og som skifteret kunne rådet anbringe umyndiges midler hos sine egne medlemmer, og derved få kapital mod en rimelig rente – det var muligheder, man i høj grad benyttede sig af.”

I fortsættelse heraf kan fra O. Fabricius: Horsens Kjøbstads Beskrivelse og Historie citeres:

”Her som andetsteds havde kongerne stor indflydelse på besættelsen af borgmester-stillingen, idet rådmændene vel valgte borgmesteren, men valget var ikke gyldigt førend kongen havde stadfæstet det.... Når en af rådmændene afgik, valgte borgmesteren og de øvrige rådmænd en ny, og da ingen håndværker kunne, ifølge stadsretterne, blive borgmester eller rådmænd, med mindre han opgav sit håndværk og udtrådte af lavet, bidrog disse omstændigheder til, at borgmester- og rådmandsbestillingerne ofte i længere tid var hos enkelte og ansete familier”.

Hans og Anna havde i deres 25-årige ægteskab 5 sønner og 2 døtre. Børnene antog moderens familienavn Svane.

Død 2/8 1615 i Horsens

Hans far var

1.2.2.2.1.2.2.2.1.1 Oluf Staby

Død 7/3 1571 i Ribe

Rådmand i Ribe ca. 1544-46, bogmester 1546-71

Gift med

1.2.2.2.1.2.2.2.1.2 Else Svendsdatter

Død 5/6 1581 (måske før) i Ribe (?)
Hendes far var

1.2.2.2.1.2.2.2.1.2.1 Svend Neb

i Ribe. Hans far var

1.2.2.2.1.2.2.2.1.2.1.1 Poul Neb

Død ca. 1500 i Ribe (?)
Navnet Neb stammer vistnok fra en Aa, ved hvilken han fik lov at bygge en mølle.

Hans Olufsen Ribers kone var som nævnt

1.2.2.2.1.2.2.2.2 Anna Hansdatter Svane

Født ca. 1570 i Ribe(?)
Død 9/10 1637

Efter mandens død købte hun flere ejendomme i Horsens. Hun satte sig et smukt minde som stifter af "Svaneboligen" for 3 fattige enker, jvf. gavebrev af 29/8 1631. Hun gav den til bolig for "3 fattige, ærlige, forarmede og hjælpeløse enker – som borgmester med råd og sognepræst kjendes det værdige og sig skikkeligen og ærligen vil forholde". Den nærmeste anledning til denne hendes gode gerning, hvoraf så mange i snart 250 har haft godt, var ifølge hendes egne ord i fundatsen hendes taknemmelighed mod Guds gode forsyn, som havde bevaret hende og hendes børn, da hun var flygtet for fjenden og opholdt sig på fremmed sted, indtil fjenden var borte, og de så kom "med fred og sundhed hjem til land og hus".

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.2.2.2.1 Hans Svaning

Født 1503, Svanninge, Salling herred, Svendborg amt
Død 20/9 1584 i Ribe

Gift 30/9 1554 med 1.2.2.2.1.2.2.2.2.2 Marina Sørensdatter Stage, der var 15 år da hun blev gift med den 51-årige Hans Svaning. De skal have haft 15 børn.

Han er udførligt omtalt i "Brickas Leksikon".

Hans forældre var fattige bønderfolk, men han havde en slægtning i den gejstlige stand, M. Jens Andersen, kansler hos biskoppen i Odense, der hjalp ham til at studere. Han gik i Vor Frue Skole i København

Efter at have studeret nogle år ved Københavns Universitet kom han 1529 til Wittenberg, hvor han forblev længe og 1533 tog magistergraden. Han må allerede her have givet sig af med historiske studier, da Melanchthon et par år efter, at han var kommet hjem foreslog Christian III at lade ham beskrive den danske reformationshistorie. I 1541 blev han lærer for den 7-årige tronfølger, Prins Frederik (II). Som løn for sin lærergerning aflagdes han med "kapitelpræbender" i Roskilde. Lund og Ribe. Da prinsen var 18 år gammel var hans læretid forbi, og Hans Svaning trak sig nu tilbage til sit prælatur i Ribe, hvilken by blev hans fremtidige hjem, skønt han 1553 udnævntes til "Danmarks

Riges Historicus". Den opgave, der blev tilstillet ham, var at fortsætte Saxos Historie indtil hans egen tid. For at få stof til et sådant værk berejste han forskellige dele af landet for navnlig i klostrenes bogsamlinger og arkiver at udsøge, hvad der kunne tjene til hans formål. Værket blev imidlertid aldrig fuldendt og det meste af hans håndskrevne efterladenskaber gik til grunde ved Universitetsbibliotekets brand i 1728. Han synes mere at have lagt vægt på en livlig og anskuelig fortælling end på streng pålidelighed, og når han ikke havde tilstrækkelige historiske kilder, havde han fantasi nok til at udfylde det manglende med gætninger og dristige kombinationer. Dog har han den fortjeneste, at han med flid har eftersøgt kilder til vor middelalders historie, og man vil også kunne finde pålidelige efterretninger hos ham, som ville være tabte, hvis han ikke havde optegnet dem.

En af hans svigersønner var Anders Sørensen Vedel, der også omtales som historiograf. I Trap Danmark, Ribe amt står der under Ribe Domkirke, gravsten:

Hans Svaning, Frederik II's "tuctmester" i 13 år, siden domdegn og kannik her "oc Danmarckis Rigis Historicus" 31 år.

Død 1584, 81 år og hustru Marine "salig Søren Jacobsens fordom borgmesters datter", død 1615, 86 år; 15 børn; Højrenæssance-sten med joniske søjler.

Står i indre srd. Sideskib, vestligt.

Han var gift med

1.2.2.2.1.2.2.2.2 Marina Sørensdatter Stage

Født 1539 i Ribe

Død 4/7 1615 i Ribe

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.2.2.2.1 Søren/Severin Jacobsen Stage

Født 1509 i Thy

Gift 1537 i Ribe med 1.2.2.2.1.2.2.2.2.2 Anna Sørensdatter Klyne

Rådmand i Ribe 1547-71, borgmester sammen med Hans Pedersen Fanning, idet der ofte var to borgmestre 1571-77. Stod for en stor del af øksneeksporten fra Ribe.

I 1571 lod Hans Pedersen Fanning og Severin Jacobsen, borgmestre, bygge og forbedre Nørreporten ved Ribe, både foroven og nedent, med mur og anden bekostning, så nær forfalden var den. Anno 1573, midt om sommeren lod de samme på byens vegne bygge den nye bro over Graff søgen spang, udenfor Nørreport på byens bekostning. Og anno 1574 august og september måned, lod de den nye bro ved Sønderport bygge på byens bekostning.

Død 20 (24?)/6 1577 efter at være ramt af et slagtilfælde.

Hans far var

1.2.2.2.1.2.2.2.2.1.1 Jacob Stage

Gift før 1509 i Thy (?)

Død efter 1509 i Thy

Hans kone hed Maria Burre

Han var en svensk adelsmand, der i en dansk-svensk strid havde taget parti for Danmark, hvorfor han blev landsforvist og bosatte sig i Thy.

Søren Jacobsen Stages kone var som nævnt

1.2.2.2.1.2.2.2.2.2 Anna Sørensdatter Klyne

Født 1519

Død 13/6 1575 i Ribe

Hendes far var

1.2.2.2.1.2.2.2.2.2.1 Søren Klyne

Død efter 1537, idet Johann Rantzau i 1537 gjorde ham til rådmand i Ribe.

Fredrik Christian Ulriksen Schnell's kone var som nævnt

1.2.2.2.2 Margrethe Christensdatter Wibroe

Død 20/4 1727 i Thisted, begravet 25/4

SLÆGTSTAVLE
FOR
IVER PETER THEODOR QVISTGAARD
OG
SEVERINE ELISABETH (ELISE) INGERSLEV

II. Elise Ingerslevs forfædre

**Slægtstavle for Iver (Peter Theodor) Qvistgaard (1830 – 1910) og hustru
Severine Elisabeth (Elise) født Ingerslev (1835 – 1871).**

Slægtstavlen for EI er opbygget på samme måde som for IQ, idet EI har nummer 2 i nummersystemet, hendes far 2.1 og hendes mor 2.2.

Ligesom for IQ er det følgende kun et uddrag af oplysninger, der findes i mere dokumenteret form i Inger Marie Tofts udskrifter af en række bøger og henvisninger til kirkebøger m.m. For EI's forfædre drejer dokumentationen sig om 256 sider, idet der dog i et vist omfang er tale om henvisning til flere kilder, der omtaler det samme.

Som for IQ er de jydsk forfædre dominerende, men for EI mere koncentreret i det midtjydske område, Århus, Viborg, Ålborg m.m. EI's forfædre kan på visse områder føres meget langt tilbage, men det er dog kun 12 ud af hendes 16 tipoldeforældre, der er kendt. Blandt hendes kendte forfædre er der 30 præster og biskopper, og et stort antal købmænd. En del af disse er også rådmænd eller borgmestre i deres respektive købstæder. Der er også tale om en vis indvandring fra tysktalende områder. I den forbindelse skal man nok ikke glemme de ødelæggelser af store dele af nordtyskland, der fandt sted under 30-års krigen og som lagde store dele af egnen mellem Oder og Elben øde, og den undertrykkelse af protestanterne, der blev udført af de katolske magthavere. Den medførte en etapevis indvandring af tyske udvandrere til fredens lande, hvis konge "gæstfrit tilbød dem husly og hvis befolkning kom dem velkommende i møde" som Sv. Larsen skriver i Studier over det fynske rådsaristokrati i det syttende århundrede.

Som for IQ er der medtaget en del træk, der vel ikke har den store slægtshistoriske interesse, men som afspejler forhold, som de færreste har fået ind "med den historiske modernælk".

Det har været overvejet at lave en oversigt i stamtræform, men dette er opgivet, dels fordi en sådan oversigt ville fylde en hel (stor) væg, og dels fordi der forekommer en del tilfælde, hvor flere "forfædrelinier" fører tilbage til den samme person (anesammenfald). Dette gør det næsten umuligt at lave et overskueligt stamtræ. Derimod er der lavet en alfabetisk fortegnelse over IQ og EI's forfædre med reference til de anvendte numre. Der er også blevet lavet en oversigt over al relevant litteratur.

2 Severine Elisabeth Ingerslev (Elise)

Født 5/11 1835 i Århus, døbt 1/4 1836

Død 6/5 1871 efter operation på professor Howitz's klinik i København

Gift 22/5 1857 med 1 Iver Peter Theodor Qvistgaard.

Hun døde kort efter at hendes yngste barn Marie (Mitte) blev født. På grund af en underlivslidelse rejste hun til København for at lade sig operere på professor Howitz's klinik, men operationer af denne art var denne gang endnu ret uprøvede og højst usikre.

Hendes fader var

2.1 Casper Peter Rothe Ingerslev

Født 2/8 1800, døbt i Århus Domkirke

Død 20/9 1864

Gift 3/7 1828 med 2.2 Marie Meulengracht

Justitsråd. Dansk juridisk eksamen 1818. Prokurator i Aarhus 1825 – 42. Ejer af Marselisborg 1835 – 64. Formand for sogneforstanderskabet Viby – Rieset (Kieset?) 1848 – 64. Medlem af Århus amtsråd 1842 – 64. Stænderdeputeret i Viborg 1832 – 48 som deputeret for sædegårdsejerne. Medlem af folketinget 1853 – 54. Medlem af landstinget 1862 – 64. Ejer af Rugaard 1830 - 1835.

I 1830 overtog han faderens ejendom, hovedgården Rugaard ved Æbeltoft. Han købte den af boet efter faderens død på auktion for 32000 rbdl sølv. I 1832 købte han sammen med general H. Rothe Marselisborg ved Århus, og i 1835 solgte han Rugård til sin svoger for 55000 rbdl. for at kunne købe Rothe ud.

Ved hans død arvedes Marselisborg af hans søn, H. Ingerslev (1831 – 1896), der var student fra Århus, men derefter gået over til landbruget. Han arbejdede først sammen med faderen, siden alene for at gøre Marselisborg til et mønsterlandbrug.

H. Ingerslev havde ingen børn, men havde i sit testamente bestemt, at én bestemt af hans mange nevøer skulle være hans enearving ud fra en betragtning om, at skulle godset kunne drives rentabelt, måtte det bevares som en helhed. Imidlertid besluttede han at sælge hele Marselisborg til Århus kommune. Handelen bekræftedes ved et besøg i indenrigsministeriet i København. Han bemærkede derfor til sin sagfører, at nu måtte testamentet jo så laves om, idet der ikke længere var grund til specielt at tilgode en enkelt af nevøerne og niecerne. På vejen hjem med damperen til Århus døde han imidlertid af et hjertetilfælde og testamentet stod derfor ved magt. Dette skal efter sigende (Vibeke Nordentoft) have naget nogle af nevøerne og niecerne ganske overordentlig meget, men EI's døtre synes ikke at have taget sagen så tungt.

Casper's far var

2.1.1 Hans Peter Ingerslev

Født 2/2 1762 i Maarslet

Død 20/1 1830 på Rugaard

Gift 17/8 1798 i Ørridslev sogn med 2.1.2 Severine Elisabeth Rothe

Havde titel af overkrigskommissær, var rådmand i Århus og vejer, måler og vrager i Århus. Ejer af Silkeborg Hovedgård og af Rugård.

I 1782 var han skriverkarl hos byfogeden i Viborg, i 1783 byfogedfuldmægtig i Skive. I 1791 exam.jurist af København, prokura for alle retter i Danmark, højesteret og hof- og stadsretten undtagne.

I 1798 blev han gift med Severine Elisabeth Rothe, der tidligere var Madam Bøggild, og som havde en datter på 4 år ved navn Edel Charlotte Bøggild. Den 3/8 1798 oprettede de derfor en ægteskabskontrakt hvori de bestemte følgende:

Charlotte skal af deres fælles bo arve 2000 Rdl, nemlig 1000 efter hvers død.

Ved ægteskabets indgåelse indtræder de i "et fuldkomment fællesskab". Får de ikke børn, skal den længstlevende beholde det fælles bo, altså mod til Charlotte at betale 1000 Rdl.

Får vi børn skal den længstlevende – mod at betale de 1000 Rdl – være berettiget til at sidde i uskiftet bo med de fælles børn, samt til samfrændeskifte.

Hun erklærer sig fornøjet med disse sin tilkommende mands konditioner.

I 1812 ændredes ægtepagten efter Hans Peter Ingerslevs ansøgning derhen, at Charlotte efter den længstlevendes død arver på lige fod med de i deres ægteskab avlede børn.

Fra Aage Roussell: Danske slotte og herregårde kan citeres følgende:

I 1798 købte Hans Peter Ingerslev Rugård. Han var en driftig landmand, ryddede mange sten væk – 100 læs årligt af de gamle dyrkede marker, 50 læs sten pr td. Land i skovjorde og forhen udyrkede marker. Han brugte mergel på sine marker, mere intensiv brug af jorden (5 års brug, 4 års hvile), moderniserede sædskiftet med kartofler og vikker, udlæg med kløver og brak. Forøgede gødningsmassen med tang, indtil 800 læs om året. ... Ingerslev, der havde ejet flere andre herregårde og navnlig en snes år Silkeborg, hvor hans navn er knyttet til Gudenåens kanalisering, endte sit virksomme liv på Rugård i 1830.

Hans far var

2.1.1.1 Hans Ingerslev

Født 12/5 1740 (1739?, 1730?)

Død 3/7 1784 i Beder

Gift 6/8 1759 med 2.1.1.2 Christiane Abel

Student (Århus latinskole) 1751. Degn i Mårslet ved Århus

Sognepræst til Beder-Malling 1771 – 84, begravet i Beder Kirke.

Han synes at have været den første, der førte navnet Ingerslev stammende fra landsbyen Ingerslev i Tiset sogn ved Århus.

Hans far var

2.1.1.1.1 Hans Hansen

Død 16/2 (16/8 ?) 1745 i Århus
Gift 26/9 1737 med 2.1.1.1.2 Cecil Pedersdatter Værn

Var tømrer i Ingerslev, senere i Århus

Hans far er en ukendt Hans, hans mor var

2.1.1.1.1.2 Adelheid Hansdatter (Quant)

Hun var jordemoder i Århus
Hun blev gift med Hans omkring 1700.
Hendes far var

2.1.1.1.1.2.1 Hans Albrechten Quant

Født ca. 1637
Død i Århus og begravet oktober 1704

Hans Hansens kone var som nævnt

2.1.1.1.2 Cecil Pedersdatter Værn (Væver)

Født omkring 1700
Iflg Kirkebog for Århus Domkirke blev Hans Hansen 10/6 1737 trolovet med ærlige pige Cicil Pedersdatter. De blev viet 26/9 samme år
Død 16/1 1760 i Århus

Hendes far var

2.1.1.1.2.1 Peder Jensen Værn

Død 1743, begravet 11/3 – Århus Domkirkes kirkebog
Tømrer i Mejlgade i Århus
Hans kone var

2.1.1.1.2.2 Maren Simonsdatter

Begravet 5/1 1752 – Århus Domkirkes kirkebog

Hans Ingerslevs kone var som nævnt

2.1.1.2 Christiane Abel

Født 1737 i Haderup sogn, Ginding herred, Ringkøbing amt

Død 22/4 1797 i Gylling sogn, Hads herred, Århus amt

Enke efter degn i Mårslet Peder Sørensen Stub

Hendes far var

2.1.1.2.1 Jacob Abel (Abild)

Født før 1697

Død 1741, begravet 24/5 i Haderup

Gift før 1737 med 2.1.1.2.2 Inger Marie Fæster

Kapellan pro persona til Jystrup V. Den 24/4 1733 af kongen beskikket til sognepræst i Haderup.

Hans far var

2.1.1.2.1.1 Peder Hansen Abel

Født 1638

Død 1697

Gift med 2.1.1.2.1.2 Christiane Barbara Winther

Blev den 5/10 1674 beskikket til kapellan hos hr. Jens Gynteberg i Vive-Ove-Valsgaard sogne og til hans efterfølger. I 1697 havde han en tvist med en Andr. Vinther, idet Andreas Vinter og hustru Margrethe Urne fik kgl. bevilling på at lade sig betjene af hvilken præst de begærer, så længe han har en tvist med sin sognepræst hr. Peder Abel.

Hans far var

2.1.1.2.1.1.1 Hans Jacobsen Abel

Født ca. 1593

Død 3/9 1648 i Mariager

Sognepræst i Mariager

Gift ca. 1618 med 2.1.1.2.1.1.2 Kirsten Pedersdatter, hvis data er ukendte, men hun havde ifølge Wibergs præstehistorie 14 børn.

Hans far var

2.1.1.2.1.1.1.1 Jacob Abel

Død 1610 i Århus

Rådmand 1608, borger i Århus 1595, Boghandler i Århus. Han havde et boglager og et bogudsalg, et "liberi" i Domkirkens nordre kapel, hvor han ved visse lejligheder som markeder solgte bøger. Han ligger begravet inde i Århus Domkirke. En søn, Jacob Abel, fortsatte forretningen og tog borgerskab 1615.

Hans far var

2.1.1.2.1.1.1.1.1 Jacob Abel

Han var fra Århus. I 1552 omtales Jacob (Abel) Bogførers hus.

Peder Hansen Abels kone var som nævnt

2.1.1.2.1.2 Christiane Barbara Winther

Vistnok født 14/11 1678, vistnok i Aarslev-Hørning-Lime sogne
Begravet 3/3 1752

Hendes far var

2.1.1.2.1.2.1 Søren Jensen Winther

Født 19/10 (9?) 1644 i Århus

Død 1682 i Aarslev-Hørning-Lime sogne

Gift før 1670 med 2.1.1.2.1.2.2 Anne Christensdatter.

Den 15/10 1669 fik han brev på "at være Kapellan hos hr. Christen Olufsen, sognepræst til Aarslev og Hørning sogne i Sønderhald Herred, og efter dennes afgang succedere ham i embedet".

Hans far var

2.1.1.2.1.2.1.1 Jens Sørensen Winther

Født ca. 1607

Død 24/6 1670 – begravet i Vor Frue Kirke, Århus – epitafium.

Gift 29/10 1643 med 2.1.1.2.1.2.1.2 Mette Rasmusdatter Thestrup

Fra J. Hoffmeyer: Blade af Århus bys historie kan anføres følgende:

Stor betydning for Århus fik Jens Sørensen Winther. Efter en lang og grundig uddannelse, formodentlig efter datidens skik med ophold i Norge eller Holland, tog han borgerskab i Århus 40 år gammel. Faderen var på den tid lige død, og Jens overtog den, vistnok betydelige, forretning på Vestergade. Det var også efter datidens skik, at han samme år som han tog borgerskab trolovede sig med en borgerdatter, nemlig Mette Rasmusdatter Thestrup, datter af den rige Mejlgadekøbmand Rasmus Thestrup. Den 29. oktober stod brylluppet på rådhuset i Århus. "Det var et prægtigt bryllup" siger Thestrup, men dog næppe så pragtfuldt som broderen Olufs året i forvejen. Da denne blev gift

med Kirstine Mathisdatter holdtes festen på Domhuset i Viborg, hvor der var 130 adelige til stede, hvilket synes at forårsage den rige bondefødte Rasmus Thestrup stor glæde. (Denne Oluf er også en forfader, nemlig 2.1.2.2.2.1.1)

Mette Winther havde vistnok også været ude at lære noget. 16 år gammel drog hun med broderen Oluf den lange rejse til København for derfra at sendes til Tryggevælde på Stevns i forventning om, at forældrene nok skulle finde et passende parti for hende.

Det fandtes også. Jens Winther gik frem i velstand, blev han end ikke øvrighedsperson, så var han dog i 27 år kirkeværge for Frue Kirke. Da han døde 1670, efterlod han sig bl.a. 444 lod forarbejdet sølv og et stort og meget kostbart indbo. Han var en stor ynder af at samle på våben og efterlod sig et helt arsenal: Metalstykker med jerngafler, pistoler, flinter, armbrøster, partisanjærn, musketter og en "raketbøsse med 9 piber".

Han og Mette havde 12 børn, hvoraf dog de 6 døde som unge. Ud over sønnen Søren er også datteren Maren en "forfader" nemlig 2.1.2.1.2.2.2.

Hans far var

2.1.1.2.1.1.1.1 Søren Jacobsen Winther (Søren Jensen Winther)

Født 1566

Død 1647 i Århus

Gift 1587 i Århus med

2.1.1.2.1.1.1.2 Maren Jensdatter

Jens Sørensen Winthers kone var som nævnt

2.1.1.2.1.1.2 Mette Rasmusdatter Thestrup

Født 14/3, døbt 19/3 1623 i Århus

Død 1699

Fra "Rasmus Pedersens stambog" kan anføres følgende:

Aar 1623: 6. fredagen som indfaldt den 14. marts, da klokken var 8 om formiddagen, er min datter Mette Rasmusdatter født, da solen var i vædderens og månen i stenbukkens tegn, og kristnet om onsdagen dernæst efter, som var den 19. marts, ... og nævnt efter min hustrus moder. Aar 1630 den 26. april kom hun først i skole, da hun var i hendes alders 7. år og 6 uger. Aar 1639 den 4. juli rejste hun af med sin broder Oluf til København, derfra til Tryggevælde, hvor hun lå hårdt syg i lang tid, kom så derfra igen og til Morten Mikkelsen, hendes Frænde, som da var kgl. Majestæts Proviantskriver i København, og var der en tid lang og var siden hos hendes broder hr Oluf Thestrup, præst til Dalby og Stubberup sogne på Hindsgavl i Fyn, indtil år 1643.

Aar 1643: den 2. juli som var Marie Bjerggangs Dag stod hendes trolovelse med Jens Sørensen Winther. Gud give til lykke, og samme år den 29. oktober stod deres bryllup her på rådhuset.

Hendes far var, som allerede nævnt

2.1.1.2.1.2.1 Rasmus Pedersen Thestrup

Født 28/6 1588 i Nedergaard, Thestrup i Maarslet sogn
Gift 8/7 1610 i Århus med 2.1.1.2.1.2.2 Maren Olufsdatter

Børnene Mette (2.1.1.2.1.2.1.2) og Oluf (2.1.2.2.2.1.1) har hver deres efterslægt.

Han var sendt til Lübeck for at studere og undgik derved som den eneste af sin familie at dø af ”en forgiftig Pestilenz”. Forældre og søskende døde alle i 1603.

Han var købmand i Århus og havde en lang række offentlige hverv bl.a. som vangherre, vinprøver, takserborger, rodemester, kirkeværge, oldermand i kræmmerlavet, kæmner, overkøbmand og overformynder. Han blev hverken borgmester eller rådmand, men det skyldtes snarest, at bystyret var præget af klikevæsen blandt de rige borgere. Byrådsmedlemmerne var næsten alle beslægtede eller besvogrede og af købmandsfamilie.

Han har efterladt sig optegnelser, der giver god oplysning om tilstanden i byen under kejserkrigen med indkvartering af kejserlige tropper 1627-29 og svenske tropper 1644. Har skrevet ”Stambogen”, en lille håndskreven bog, der er udgivet af Århus Byhistoriske Udvalg i 1972, ved Helge Søgaard. Han skriver selv om denne: Stambog på det fornemmeligt, som er sket fra min Fødsels Dag og til denne nærværende Dag, saa vidt det mig eller mine Forældre eller Blodsbeslægtede er vedkommende, desuden naar og paa hvilken Tid mine Børn er født og kommet til Skole og anden Forfremmelse, hvorefter de dem i sin Tid kan have sig at rette og vide hvorfra og af hvad Slægt de er kommet, Gud give det til Lykke og Velsignelse, Amen.

Stambogen indeholder en række oplysninger af familiemæssig art og om ejendomshandler m.m., men også oplysninger om pest, misvækst, ødelæggende storme, ildebrande og altså også om fremmede troppers plyndringer og ødelæggelser. Den slutter med:

Tvende Ting har jeg af min Ungdom op haft stor Lyst til og der altid eftertraget, som har været Bøger og Ejendom, og det har den gode Gud rigeligt og rundeligt begavet og velsignet mig med. Hans Navn være æret i Evighed, saa jeg har haft over et halvtusinde indbundne Bøger foruden 85 Aars Almanakker til denne Tid og foruden mange gamle Dokumenter og Antikviteter, endog Fjenderne og mine Børn mange deraf har forkommet, saa og over 70 Ildsteder og Vaaninger, smaa og store, baade her i Byen og paa Landet, som var alle besatte, førend at Fjenderne kom herind og det fordærvede, og siden en Del deraf er efterhaanden bortsolgte, hvilket den almægtige Gud ikke nokkommeligt kan fuldtakkes for, men hvor mine Børn og Efterkommere efter min Død dermed vil omgaas, det giver Tiden.

Hans hverv som vinsmager har følgende baggrund: Omkring 1600 var salg af vin forbeholdt apotekerne, der fik bevilling til – mod at føre ”god ustraffelig Vin” - at holde åben vinkælder og udsælge vin både i Ame- og Potteral til en rimelig pris ”da sådan Drik bør findes paa et Apotek”. Men der blev snart så stor vinhandel i byen, at en enkelt mand ikke kunne overkomme kontrollen. I 1619 og 1620 var Rasmus Thestrup vinprøver ”selv fjerde”.

Han boede i Mejlgade. Han optegnelser vidner om en efter tidens forhold meget stor belæsthed, ligesom han ”hans sprog og faste nydelige skrift vidner om begavelse og karakterstyrke. Man får det indtryk, at han var en from redelig, meget agtet og dygtig mand.” Hans valgprog var ”Haab på

Herren og gør godt, bliv i Landet og nær dig redeligt” og ”Herren er nær hos alle, som kalder paa ham”. Han nærede datidens tillid til astrologien. Hver gang et barn fødes ham, noterer han solens og månens stilling i forhold til stjernetegn.

I Århus Domkirke blev der i 1672 opsat et epitafium for Rasmus Pedersen Thestrup og hans familie. Epitafiet blev omlavet i 1904 og er sammensat af flere dele. Det hænger på korsarmens nordvæg, øst for indgangen. I 1641 lod han selv opsætte et forgyldt epitafium over sine forældre i Maarslet Kirke.

Hans far var

2.1.1.2.1.2.1.2.1.1 Peder Nielsen

Gift midsommer 1587 med 2.1.1.2.1.2.1.2.1.2 Ingeborg Pedersdatter Fog

Død 9/5 1603 af pest i Maarslet sogn. Ved samme tid døde Ingeborg og 5 børn af pest.

Han var gårdmand i Thestrup, sandemand i Ning Herred. Sandemænd hørte udelukkende hjemme i den jyske lovgivning. Der var 8 selvejere i hvert herred og ligeledes i reglen i hver købstad, der edelige skulle afgøre bevisspørgsmålet i visse straffesager.

Hans far var

2.1.1.2.1.2.1.2.1.1.1 Niels Rasmussen

Født efter 1537 i Canne (nuværende Rantzaugave) i Hvilsted sogn.

Gift med 2.1.1.2.1.2.1.2.1.1.2 Bould Nielsdatter.

Rasmus Pedersen Thestrup skriver i sin stambog: Rasmus Mikkelsen avlede min bedstefar, som var Niels Rasmussen i Krekær. Min bedstemor på fædrene side var Bould Nielsdatter, født i Rud, af den Saksild slægt, gift med Niels Rasmussen i Krekær, så det er nu i korthed opregnet, at jeg har min oprindelse og herkomst på min fædrene side af de Kanne- og Balle, så også af de Rud- og Saksild-folk.

Kanne, Hvilsted sogn, var en lille adelsgård, der før 1465 var ”schuret i fald” (forbrudt til kronen for ikke ydet ledingspligt). Peder Mikkelsen og hans brødre fik 1465 dom for at måtte genindløse gården og 1467 fik Las Mikkelsen(2.1.1.2.1.2.1.2.1.1.1.1.1) domsbrev på sin ejendom i Kanne. Mikkell Lassen (2.1.1.2.1.2.1.2.1.1.1.1.1) besad gården 1497, hans sønner Hans og Rasmus Mikkelsen (2.1.1.2.1.2.1.2.1.1.1.1.1) nævnes i Kanne fra 1537. Hans Mikkelsen og Rasmus Mikkelsens søn Ove Rasmussen solgte 1575 deres halvgårde til kronen.

Hans far var

2.1.1.2.1.2.1.2.1.1.1.1 Rasmus Mikkelsen

Født ca. 1510-20

Død ca. 1580

Hans kone kendes ikke.

Ejede gården Canne (det nuværende Rantzaugave ved Odder), en selvejergård, han holdt for sin ”egen arv og eje”.

Ifølge ”Karen Busk’s slægtshistorie” ”kom Rasmus Mikkelsen i Strid med de Bolle Mænd, hans Naboer og Slægtninge, om et Stykke Jord. Striden blev saa voldsom, at en Dag sammenkaldtes 24 Mænd har hver Side for at faa Striden bilagt, men da blev Rasmus Mikkelsen saa heftig, at han slog to af de Bolle Mænd ihjel. For at faa Fred for sig og sine Sønner for disse Mord, maate han afgive Canne til Kong Frederik den II”.

Rasmus Pedersen Thestrup skriver i sin stambog selv om dette:

”Hvad min herkomst angår på min farfars side, da er jeg af de Kan- og Balle-folks afkom, og min fars bedstefar ved navn Rasmus Mikkelsen boede og døde i Kan og ejede den som sin egen arv og eje, men på grund af et drab, som han og hans sønner forøvede på to af de mænd fra Balle, som var deres egne søskendebørn og var i stor trætte med dem om et stykke jord og ejendom imellem Kanne og Balle mark, som nu er liggende til Kan, og blev foranskrevne to brødre dræbt en dag, da 24 synsmænd stod nærværende der på hver side, som var kaldet på foranskrevne ejendom, hvorover Kanne er da kommet i Kongens værge, som foranskrevne Rasmus Mikkelsen, hvem jer er opkaldt efter, måtte forære Kong Frederik d.2, førend han og hans sønner kunne beholde deres fred (undgå at blive fredløse). Foranskrevne Rasmus Mikkelsen avlede min bedstefar, som var Niels Rasmussen.”

I middelalderen var kun undtagelsesvist sat dødsstraf for mord. Drabssager afgjordes ved bøder af betydelig størrelse. Først fra tiden efter år 1500 kendes retssager, hvor overlagt mord straffedes med døden. Så man må nok sige, at Rasmus Mikkelsen var heldig ved at der var noget middelalder tilbage på Frederik d. 2’s tid. Som det tidligere er nævnt gik det jo ikke så godt for Hans Henrik Schnell (1.2.2.2.1.1.1), der jo blev dømt fra livet på grund af manddrab. I øvrigt var retshåndhævelsen i Middelalderen jo alt andet end human, idet tyveri, når tyven blev grebet på fersk gerning og det stjalne var over en vis værdi, kunne medføre dødsstraf som regel ved hængning i galgen.

Hans far var

2.1.1.2.1.2.1.1.1.1.1.1.1 Mikkell Lassen

Død efter 1497 i Canne, Hvilsted sogn.

Gift 1497 med en ? Rasmusdatter.

Gårdejer i Canne. Kannegården var en lille væbnergård, som havde mistet sine adelsrettigheder, fordi man ikke havde kunnet opfylde sin ledingspligt

Hans far var

2.1.1.2.1.2.1.1.1.1.1.1.1 Lars Michelsen

Født omkring 1430

Død efter 1467 i Hvilsted sogn

Gårdejer i Kanne, nævnt 1467

Hans far var

2.1.1.2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.1 Mikkel Pedersen

Født ca. 1400 i Hvilsted sogn, Hads Herred
Gårdejer i Canne

Hans far var

2.1.1.2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.1 Peder Mikkelsen

Hans kone hed Maren

Niels Rasmussen var som nævnt gift med

2.1.1.2.1.2.1.1.1.2 Bould Nielsdatter

Født i Rud sogn i Galten herred
Var af en slægt fra Saksild sogn, Hads Herred

Peder Nielsens kone var som nævnt

2.1.1.2.1.2.1.2.1.2 Ingeborg Pedersdatter Fog

Død 16/4 1603 i Maarslet

Rasmus Pedersen Thestrup skriver om sin mor ”at hun havde min salig far Peder Nielsen og stod deres bryllup i Testrup år 1587 om midsommer, de levede sammen på 16. år og avlede sammen 6 børn, som var 4 sønner og 2 døtre, som alle med dem bortdøde i en dødbringende pest 1603, mig alene undtagen, som da var udenlands og lever, så længe Gud vil”. Han nævner også, at der tilsammen af den ene gård af samme dødelige pest døde hen ved 17 mennesker. Den 1. september 1641 lod Rasmus Pedersen Thestrup opsætte ”det forgyldte epitafium over mine salige forældre i Maarslet kirke”. Rasmus’s morbrødre og mostre var frugtbare folk, så på mødrene side havde Rasmus hele 40 fætre og kusiner. En del af disse søgte naturligt nok en ny levevej, enten som præster og købmænd i byen.

Hendes far var

2.1.1.2.1.2.1.2.1.2.1 Peder Nielsen Fog

Født 1531 i Borum sogn, Framlev herred

Død 7/4 1614 i Farre, Sporup sogn, Gjern Herred

Gift omkring 1560 med 2.1.1.2.1.2.1.2.1.2.2 Maren Nielsdatter Leth.

De avlede tilsammen ni børn, ”et var født navnløst, de andre kom alle i Ægteskab” efter hvad Rasmus Pedersen Thestrup skriver.

Hans far var

2.1.1.2.1.2.1.2.1.2.1.1 Niels Fog

Gårdmand i Borum sogn, Framlev herred i første halvdel af 1500-tallet.

Peder Nielsen Fogs kone var som nævnt

2.1.1.2.1.2.1.2.1.2.2 Maren Nielsdatter Leth

Født ca. 1539 på Søndergaard (nu Lyngbygård) i Lyngby sogn, Hasle herred.

Død 30/6 1612 i Farre, Sporup sogn, Gjern herred

Hendes far var

2.1.1.2.1.2.1.2.1.2.2.1 Niels Leth

Død efter 1539

Gårdmand i Søndergård

Han var gift med

2.1.1.2.1.2.1.2.1.2.2.2 Johanne Søndergaard

Rasmus Pedersen Thestrups kone var som nævnt

2.1.1.2.1.2.1.2.2 Maren Olufsdatter

Født 6/8 1592 i Århus ?

Død 11/2 1657 i Århus ?

Da hun 17 år gammel blev gift med Rasmus var hun allerede enke efter et ægteskab, der kun varede 11 uger. De følgende år blev på mange måder en frugtbar tid. Den unge brud måtte rede til barsel med jævne mellemrum – hun fik, som der står på epitafiet om hende og Rasmus – ti gange elleve børn (d.v.s. én gang tvillinger). Børnene Mette (2.1.1.2.1.2.1.2) og Oluf (2.1.2.2.2.1.1) har hver deres efterslægt førende frem til 2.1 Casper Peter Rothe Ingerslev.

Hendes far var

2.1.1.2.1.2.1.2.2.1 Oluf Michelsen Bødiker

Død før 1632

Han var gift med

2.1.1.2.1.2.1.2.2.2 Mette Christensdatter

Født 1551 på Skavnsgård, Vindum sogn, Middelsom herred

Død 29/1 1632

Rasmus Pedersen Thestrup skriver: 1632 døde min hustrumoder, Mette Christensdatter, født i Skavngaard ved Viborg, i hendes alders 81. år, og jeg fik efter hende i ejendom halvgården, hun boede udenfor Studsgade.

2.1.1.2.1.2.1 Søren Jensen Winthers kone var som nævnt

2.1.1.2.1.2.2 Anne Christensdatter

Hun var datter af den forrige præst i Aarslev. Hun fik 2 sønner og 4 døtre med Søren

2.1.1.2.1 Jacob Abels kone var som nævnt

2.1.1.2.2 Inger Marie (Ingeborg) Fæster

Født i Sønderup-Nordrup

Død 18/9 1750 i Århus

Hendes far var

2.1.1.2.2.1 Didrik Hansen Fæster

Født ca. 1668 i Trondhjem (?)

Død 1728 i Sønderup-Nordrup sogn

Han blev student fra Trondhjem 1686. Hører i Slagelse i 2 år. Præst i Pedersborg-Kindertofte sogne, Alsted/Slagelse herreder fra 1689, 11/8 kaldet på succession og ansat 1709 i Søndrup-Nordrup sogne.

Han var gift med

2.1.1.2.2.2 Anna Elisabeth Spend

Død 5/4 1743

2.1.1 Hans Peter Ingerslevs kone var som nævnt

2.1.2 Severine Elisabeth Rothe

Født 9/2 1773 i Skive

Død 7/4 1828 på Rugaard, Rosmos sogn

Hun blev 1789 gift med Ole Severin Bøggild. Den 4/12 1795 fik hun kgl. bevilling på i henseende til bord og seng at leve adskilt fra sin mand, fhv. apoteker i Århus, ”der har forødt alt og måttet opgive sit bo til skifteretten. Han har forladt hustruen, og hun sidder med to umyndige børn i den mest ynkværdige forfatning. Deres formue skal deles mellem dem”, men mon der var ret meget tilbage? Hun blev så 17/8 1798 gift med Hans Peter Ingerslev medbringende datteren Charlotte. Det andet umyndige barn Kaspar Peter døde som 4-årig i 1796.

Hendes far var

2.1.2.1 Casper Peter Rothe

Født 6/5 1724 i Randers

Død 27/12 1784 på Urup, Østbirk sogn, Voer herred

Gift i Nørre Kirkeby 28/2 1771 med Edel Catherine Severine Soelberg

Han blev student fra Slagelse 1742 og juridisk kandidat 1745. Han levede så en række år i København, beskæftiget med personalhistoriske og juridiske arbejder, dels af interesse og dels for at bane sig vej til en videnskabelig stilling. Historiske arbejder var i Chr. VI's tid, da den egentlige skønlitteratur for en del hvilede, den mest feterede og støttede litteraturgren, den havde også et stort nyt publikum i den velstående borgerstand. Særlig yndest nød biografien. Inden for den blev Rothe en meget produktiv og yndet forfatter, idet han skrev en række ”Forsøg til navnkundige mænds livs og levnets beskrivelser”. Det første af dem er en biografi af Griffenfeld. Senere kom i tre store kvartbind ”Peder Tordenskjolds omstændelige Livs og Heldte-Levnets Beskrivelse”. På bjerget mente man, at hans arbejder manglede nøjagtighed og smag, men de blev en yndet læsning for det store publikum, kom i flere oplag og blev oversat til tysk.

Som et udslag af hans begejstring for det nationale drag i tiden deltog han i ”sprogrensningens” bevægelsen og skrev 1775 ”Hr. B***'s Forslag om det danske sprogs indførsel udi Frankerige”, hvori han gjorde nar af Jean de France'riet, hvilket bragte ham i polemik med en nordmand, C.M.Priest, det tog dens forslag alvorligt og hævdede, at fremmedordene var nødvendige for de danske.

Endvidere skrev han ”Lovtale over Skobørsten”, der var en satire over den almindelige anbringelse af fornemme herrers lakajer i offentlige embeder. Den gav anledning til en ivrig drøftelse af emnet og til at det ved en kgl. kabinetsordre blev forbudt at ansætte nogen domestik i kgl. embeder.

Han udgav også en del juridiske arbejder, men det lykkedes ham ikke at opnå nogen videnskabelig anerkendelse for sine arbejder. I 1758 blev han byfoged i Skive og herredsfoged i Salling herred, og i tillige 1761 landsdommer i Jylland. I 1776 fik han titel af etatsråd. Han døde på herregården Urup (Østbirk sogn), som han tillige med Møldrups-Kroggaard havde købt i 1777 af Grev Trampe.

Fra 15/9 1767 foreligger en kgl. resolution, hvorved han fik sin ”Uforsvarlige Omgang ved Inkquisition om Brændevins Brænden for denne Gang af særdeles Naade” eftergivet, dog at han ”til en Erindring” erlægges 50 rigsdaler i mulkte til Kammerets fattigbøsse.

Biografisk leksikon slutter sin omtale om ham med følgende: Med alle sine skrøbeligheder var Rothe på flere forskellige områder en mand med blik for værdifuldt nyt i tidens danske kultur.

Hans far var

2.1.2.1.1 Carl Adolf Rothe

Født 12/10 1689 - i Eisleben eller Erdeborn ?

Død 17/5 1766 på Tybjerggaard, Tybjerg sogn og herred, der 1763 – 1792 ejedes af hans ældste søn af 2. ægteskab justitsråd Tyge Rothe, men tidligere var ejet af Carl Adolf.

Gift 1) 7/5 1723 i Vestervig med 2.1.2.1.2 Cornelia Bekkers Molderup

Studerede lovkyndighed i Halle, trådte 1710 i dansk tjeneste ved auxiliærkorpset i Brabrant. Blev regimentkvartermester 1714 og senere cancelliråd. Auxiliærkorps er hjælpetropper som en neutral magt stiller til rådighed for en krigsførende magt enten som lejemål eller i h.t. traktatlige forpligtelser. Danske hjælpetropper deltog i den spanske arvefølgekrig 1701-1714.

Hans far var

2.1.2.1.1.1 Casper Rothe

Født 7/4 1660 (1653?)

Død 20/3 1704 - i Eisleben eller Erdeborn ?

Gift 1687 med 2.1.2.1.1.2 Anna Rosina von Redel

Nævnt 1685 som overamtmand i Eisleben og amtmand i Erdeborn

Hans far var

2.1.2.1.1.1.1 Zacharias Rothe

Født 1617 - i Halle ?

Død 1675 - i Halle ?

Hans kone er ikke kendt

Var borger og købmand i Halle

Hans far var

2.1.2.1.1.1.1.1 Sebastian Rothe

Født 17/7 1575

Død 1639 i Jena ?

Gift 1625 med 2.1.2.1.1.1.1.2 Veronica Oelhafen

1607 kursachsisk landfysicus, i Schneeberg, 1610 dr. med i Jena.

Hans far var

2.1.2.1.1.1.1.1.1 Georg Rothe

Født 28/7 1529 i Leipzig ?

Død 20/7 1594 i Leipzig ?

Gift 3) 1574 med 2.1.2.1.1.1.1.1.2 Margarethe Thomming

Stadsbygmester i Leipzig 1564

Købte 1573 godset Breitenfeld ved Leipzig

Hans far var

2.1.2.1.1.1.1.1.1.1 Sebastian Rothe

Født 16/2 1492 i Aurbach ?

Død 20/4 1555 i Leipzig ?

Gift 1525 med 2.1.2.1.1.1.1.1.2 Barbara Matstet

Magister i Leipzig 1515, dr. med 1520 i Ferrara mellem Bologna og Venedig. Hof- og livmedicus 1531 hos hertug Georg af Sachsen. 1545 professor og dekan ved det medicinske fakultet i Leipzig.

Hans far var

2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.1.1 Hieronongmus (?) Rothe

Født 1450

Død 1516

Gift 20/9 1485 med 2.1.2.1.1.1.1.1.1.2 Barbara Stromer

”Pfleger zur Freyenstadt”. Borger i Aurbach. Fra 1491 ejer af godset Selden

Hans far var

2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.1.1.1 Hans Rothe

Født 1410 i Würzburg ?

Død i Würzburg

Gift 1446 med 2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.2 Sidonia von Aurbach

Fra 1444 ejer af godset Hirschau i Oberpfalz

I rigsarkivet findes en ubekræftet afskrift af et dokument, udstedt 26/8 1471 i Nürnberg, ifølge hvilket der af kejser Friederich III blev tildelt en Conrad Rothe i Bayreuth og hans to brodersønner Hans og Fritz Rothe et rødt skjold med en til højre vendt halv sølv-stenbuk, gennem hvis hals er skudt en guld-pil. På hjelmen en halv stenbuk som i skjoldet imellem to røde vesselhorn. Ovenævnte Hans er sandsynligvis den ene af de to brodersønner. Slægten Rothe i Danmark har ført det samme våben, idet stenbukken dog er omtalt som en hvid gedebuk med gule horn, gennemskudt af en gul pil. Der synes ikke at være nogen forklaring på, hvorfor den stakkels stenbuk er gennemskudt af en pil.

Hans far var

2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.1 Ernst Rothe

Født 1357

Død 1426 i Würzburg

Gift 1397 med 2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.2 Amalie von Schlehendorff

Dr. med i Bologna 1385, stadslæge i Würzburg og livlæge hos biskoppen dér.

Hans far var

2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.1.1.1 Wolf Rothe

Født 1320

Død 1391

Gift 1355 med 2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.1.1.2 Elisabeth Mühlheim

1346 fændrik i landsgreve Frederiks hær. Købte 1358 godset Bernreuth, der i over 200 blev i slægtens eje.

Hans far var

2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.1.1.1 Wolf Rothe

Født før 1300

Død 1339

Gift 1319 med 2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.1.1.2 Mechtildis von Frankengrunn

1314 krigshøvedsmand hos Kejser Ludvig IV, Bavaricus. Senere befalingsmand i Eger i det nuværende Tjekkiet hos Johan af Luxemburg, konge af Bøhmen 1310 – 46, søn af den tyske kejser Heinrich den 7.

Ifølge Hauch-Fausbøll: Slægtshåndbogen: Rothe, begyndte den af slægten opstillede stamtavle med krigshøvedsmand Wolff Rothe og føres gennem 9 led, hvoraf de sidste er ansete sachsiske patricier ned til den Carl Adolph Rothe, der havde studeret i Halle og 1710 indtrådte i den danske hær i Brabrant.

Hans kone var som nævnt

2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.1.1.1.2 Mechtildis von Frankengrunn

om hvem kun navnet kendes

Wolff den yngres kone var som nævnt

2.1.2.1.1.1.1.1.1.1.1.1.2 Elisabeth Mühlheim

om hvem vi kun kender navnet

Ernst Rothes kone var som nævnt

2.1.2.1.1.1.1.1.1.2 Amalie von Schleendorff

om hvem vi kun kender navnet

Hans Rothes kone var som nævnt

2.1.2.1.1.1.1.1.1.2 Sidonia von Aurbach

formodentlig født i Aurbach og
død efter 1450 i Würzburg

Hieronongmus Rothes kone var som nævnt

2.1.2.1.1.1.1.1.1.2 Barbara Stromer

om hvem vi kun kender navnet

Sebastian Rothes kone var som nævnt

2.1.2.1.1.1.1.1.1.2 Barbara Matstet

Død 20/6 1534

Georg Rothes kone var som nævnt

2.1.2.1.1.1.1.1.1.2 Margarethe Thomming

Død 1609

Sebastian den yngre Rothes kone var som nævnt

2.1.2.1.1.1.1.1.1.2 Veronica Oelhafen

Død 1640

Hendes far var

2.1.2.1.1.2.1 Monrad (Leonhard) Oelhafen

til Ober- og Nieder Schellenbach

Casper Rothes kone var som nævnt

2.1.2.1.1.2 Anna Rosina von Redel

Født 1659

Død 6/4 1731 i Halle

Kendt som digterinde.

Hendes far var

2.1.2.1.1.2.1 Melchior Redel

Født 1632

Død 1691 - i Halle ?

Gift 16/10 1655 med 2.1.2.1.1.2.2 Anna Magdalena Grieben

Rathsmeister i Halle i Sachsen, Kirch-vater ved St. Moritz kirken og Pfänner (arvelig andelshaver i saltminerne)

Hans far var

2.1.2.1.1.2.1.1 Melchior Redel

Født 31/7 1583 - i Halle ?

Død 4/6 1636 - i Halle ?

Gift 30/7 1627 med 2.1.2.1.1.2.1.2 Maria Ellenberger

Han var også – ligesom den yngre Melchior – Kirch-vater ved St. Moritz kirken og Pfänner i Halle

Hans far var

2.1.2.1.1.2.1.1.1 Andreas Redel

Død 6/3 1605 - i Halle ?

Gift 1582 med 2.1.2.1.1.2.1.1.2 Magdalena Wagner

Oberbürgermeister i Halle

Hans far var

2.1.2.1.1.2.1.1.1.1 Jacob Redel

Gift med 2.1.2.1.1.2.1.1.1.2 Margaretha Kätteritzin

Baumeister i Halle

Hans far var

2.1.2.1.1.2.1.1.1.1 Zacharias Redel

Død 24/12 1586

Jacob Redels kone var som nævnt

2.1.2.1.1.2.1.1.1.2 Margaretha Kätteritzin

om hvem vi kun kender navnet

Andreas Redels kone var som nævnt

2.1.2.1.1.2.1.1.2 Magdalena Wagner

Død 27/12 1586

Melchior den ældres Redels kone var som nævnt

2.1.2.1.1.2.1.2 Maria Ellenberger

Død 16/7 1679 - i Halle ?

Hendes far var

2.1.2.1.1.2.1.2.1 Heinrich Ellenberg

Leib-Medici i Halle

Melchior den yngre Redels kone var som nævnt

2.1.2.1.1.2.2 Anna Magdalena Grieben

Død 15/12 1671 i Halle

Hendes far var

2.1.2.1.1.2.2.1 Jacob Grieben

Carl Adolf Rothes kone var som nævnt

2.1.2.1.2 Cornelia Bekkers Molderup

Født 15/11 1702 i Vestervig

Død 29/4 1727 i Randers

Hendes far var

2.1.2.1.2.1 Peder Nielsen Molderup

Født 7/11 1651 i Mollerup, Lisbjerg sogn

Død 20/11 1737

Gift 15/11 1694 - i Århus ? med 2.1.2.1.2.2 Mette Laasby

Han var forpagter på Vestervig fra 1675 til han i 1698 købte godset.

Mest fra Aage Roussell: Danske slotte og herregaarde kan nævnes følgende om Vestervig og Peder Nielsen Molderup:

I 1674 døde ejeren af Vestervig Joachim Irgens. Det viste sig snart, at han var forgældet. Hans enke havde kun Vestervig ladegård med dens bygninger, herligheder og friheder, i alt 88 tdr. htk. samt bøndergods og gæsteri til 400 tdr. tilbage. Som forvalter antog hun 1690 Peder Mollerup.

Rimeligvis har han en tid efter anden forstrakt hende med lån, og i 1698 er det kommet så vidt, at han gør indførsel i ejendommen. Hun må sælge Vestervig til ham, mod at han årligt skulle betale hende 400 rdl. i hendes levetid.

Peder Mollerup, som nu var blevet herre til Vestervig, stammede fra landsbyen Mollerup ved Århus og "lagde sig i sin ungdom efter pennen", rejste senere til udlandet og havde forskellige tjenester, inden han kom til Vestervig. Forinden han købte den, havde han giftet sig med Mette Jensdatter Laasby, datter af øverste borgmester i Århus.

Ganske vist havde hans forgænger, Irgens, været hård mod sine fæstebønder, men hans regime må kaldes mildt i sammenligning med det, der nu kom. Den begivenhed, der særlig for eftertiden er kommet til at karakterisere ham som bondeplager er følgende:

En bonde fra Agger, Niels Poulsen, havde ved flere lejligheder opført sig som voldsmand overfor sine naboer, og da der blev klaget over ham, blev han hentet til Vestervig, hvor han blev sat i fængsel og spændt i polsk buk. Denne mishandling førte til mandens død og gav anledning til en langvarig proces, der ved en kommissionsdom 1724 kendte Mollerup skyldig i hans død. Under sagen kom der også andre for Mollerup graverende sager frem, navnlig hans forhold til aggerboerne, som han synes at have behandlet unødigt hårdt. Hvad der også vejede tungt i hans synderegister var, at han på de fredede klitter i Agger havde ladet skære klittag, som han lod sælge. Dommen, som kongen stadfæstede, kom til at lyde på, at Mollerup bør "have al sin boeslod rørendes og urørendes, hvor som helst den findes, til kongen efter loven forbrudt." Desuden skulle han oprette et legat på 500 rdl., hvis renter skulle tilfalde Niels Poulsens enke og børn, hvortil kom betydelige beløb i sagsomkostninger. På en eller anden måde fik han dog sagen jævnet med en bøde på 30.000 rdl.

Der foreligger også indberetninger fra forskellige præster både i relation til Irgens og Peder Mollerup, hvori de klager over svigtende tiendeindtægter som følge af at et antal gårde ligger øde hen, fordi bønderne var nødsaget til at flytte fra dem. Dette skyldtes i høj grad at de blev pålagt meget omfattende hoveriarbejde i forbindelse med bygningsaktiviteter på Vestervig, hvilket medførte, at de ikke havde tid til at dyrke deres jord og derfor ikke kunne svare deres fæsteafgifter.

En triumf fejrede Mollerup dog, da det 1731 lykkedes ham at få Vestervig Kloster ophøjet til et stamhus for sine efterkommere, ligesom slægten blev adlet. Mollerup døde på Vestervig 1737, men forinden havde han afstået stamhuset til sønnen Jens de Moldrup.

Peder Nielsen Mollerups far var

2.1.2.1.2.1.1 Niels Pedersen

Død 1683 i Mollerup, Lisbjerg sogn

Peder Nielsen Mollerups kone var som nævnt

2.1.2.1.2.2 Mette Jensdatter Laasby

Født 24/1 1676

Død 27/2 1750

I J. Hoffmeyer: Blade af Århus bys historie står der kort og godt: Jens Rasmussens Laasbyes datter, Mette, gift med den berygtede bondeplager, assessor Peder Nielsen Mollerup til Vestervig.

Hendes far var

2.1.2.1.2.2.1 Jens Rasmussen Laasbye

Død 1695 i Århus

Gift før 1676 med Maren Jensdatter Winther

Han var borgmester i Århus fra 1678 til 1695. Den 14/6 1679 fik han bestalling at være borgmester i Århus istedenfor den afdøde Jakob Michelsen, og fri for at svare til, hvad før hans tid er passeret.

Den 13/12 1682 bestalling at være den øverste borgmester i Århus.

Jens Rasmussen Laasbye og senere sønnen Peder Laasby ejede og beboede borgmestergården i Århus. I den gård havde han kramhandel, og han var reder med ikke mindre end 4 skibe, af hvilke det største var på ca. 100 læster og var over 2000 daler værd. I 1686 i juni tog tyrken i kanalen hans skib "forgyldte Løve". Ved hans død omtales følgende af hans skibe: "Appelboon", "Fides", "St. Johannes der Dopfer" og "Helboe Skuden".

Hans bo vurderedes efter hans død til 16000 rigsdaler. Sølvtoj, guldkæder og malerier med flere kostbarheder hørte til hans indbo.

Det var i disse tider ikke usædvanligt for de velhavende købmænd at give deres sønner en uddannelse i udlandet. Ved hans død i 1695 opholdt således hans ældste søn Søren sig i Amsterdam, og den næstældste Rasmus var i Christianssand i Norge.

Hvornår han blev borger i Århus vides ikke. Hans kone var datter af en velhavende købmand, og det har måske hjulpet ham på vej.

Der var ved hans død i 1695 11 børn, der alle synes at være kommet i vej.

Hans kone var som nævnt

2.1.2.1.2.2.2 Maren Jensdatter Winther

Født 26/3 1647 - i Århus ?
Død efter 1695

Hun var søster til 2.1.1.2.1.2.1 Søren Winther. Deres fælles far var 2.1.1.2.1.2.1.1 Jens Sørensen Winther.

Om den videre slægt henvises til 2.1.1.2.1.2.1.1 og 2.1.1.2.1.2.1.2.

Casper Peter Rothes kone var som nævnt

2.1.2.2 Edel Cathrine Severine Soelberg

Født 28/2 1754 i København, Helliggejst sogn

Død 14/5 1837 på Mejlgaard, Glæsborg sogn

Hun var således 30 år yngre end sin mand, og overlevede ham med 53 år idet han jo døde i 1784. I 1785 fik hun bevilling på at sidde i uskiftet bo med sine og sin mands, etatsråd Kasper Peter Rothes fælles umyndige børn. Ved folketællingen 1787 boede hun som 33 årig enke sammen med følgende:

Børn: Severine Elisabeth, 14 år

Lovise, 13 år

Henriette, 12 år

Valdemar Henrik, 11 år

Dagmar Kornelia, 9 år

Edel, 8 år

Harald, 7 år

Thyre Dannebod, 5 år

Frode Fredegod, 4 år

Husjomfru: Marg. Elisabeth Willumsen, 33 år ugift

Fruens pige: Katrine Septrup, 23, ugift

Tjener: Ulrik Kronius, 33 år, ugift

Der er næppe nogen tvivl om, at børnenes navne afspejler en vågnende national bevidsthed.

I 1787 solgte hun herregården Urup og Møldrup-Kroggaard til den bekendte herregårdsslagter U.C. Schmidten for 85.400 dlr.

Hendes far var

2.1.2.2.1 Søren (Severin) Soelberg

Født 1718

Gift 24/11 1751 i Ålborg Vor Frue Kirke med 2.1.2.2.2 Else Marie Stampe

Han var brygger i København. Hans far var

2.1.2.2.1.1 Hans Jørgen Soelberg

Død 1762

Han var Bancokommissionær og blev 29/1 1749 justitsråd.

Gift før 1718 med

2.1.2.2.1.2 Edele Cathrine Sørensdatter

som der ellers ikke vides noget om

Søren Soelberg var som nævnt gift med

2.1.2.2.2 Else Marie Stampe

Født 1727 i Hammer sogn, Kær herred. Døbt 11/10 1727.

Død 1775

Hendes far var

2.1.2.2.2.1 Jens Henriksen Stampe

Født 24/11 1682 i Hammer sogn, Kær herred

Død 1733 i Hammer sogn

Gift 12/4 i Ålborg Budolfi med 2.1.2.2.2.2 Christiane Amalie Frandsdatter Thestrup.

Provst og sognepræst til Horsens, Hammer, Sulsted og Ajstrup sogne/Kær herred, hvor han fulgte efter sin far. Ordineret 3/10 1708, magister 1714, provst 14/10 1722.

Han havde i sit ægteskab med Christiane Amalie en talrig efterslægt.

En af hans sønner, Henrik Stampe, fik 4/5 1759 adelsfornyelsespatent, eftersom han ”skal nedstamme af de ældgamle Stampers adelige familie, som tilforn allerede i Dronning Margrethes tid har været i anseelse, men siden har haft den samme skæbne som adskillige gamle familier, at den ved tidens længde og vanskeligheder er kommen tilbage og til dels er bleven ubekendt”. Henrik Stampe blev i 1741 filosofisk professor, selv om juraen var hans egentlige felt, som han snart udelukkende kom til at beskæftige sig med. Det våbenskjold der henføres til Henrik Stampe er lidt kompliceret: Firdelt af hvidt, hvori en skrå rød mur, og blå, hvori en kronet gul løve; hvidt midterskjold med gul pil med rød fjer gennem naturligt farvet hjortebein. Det sidste synes at have relation til et andet Stampe-våbenskjold, hvor et blå elsdyrår er gennemskudt af en pil og som relateres til et adelsbrev i 1480 for Jep Nielsen i Norge. Henrik Stampe var statsminister i 1784 og begravedes i St. Petri Kirke i en massiv marmor-sarkofag i et gravkammer.

Jens og Christiane Amalie havde 11 børn, hvoraf 3 døde som små.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.1 Henrik Jensen Stampe

Født 4/12 1639 i Gislev-Ellested sogne, Gudme herred

Død 22/2 1711 i Hammer, Kær herred.

Gift 1) 1/11 1676 i Hammer-Horsens sogn med 2.1.2.2.2.1.2 Elisabeth Mumme, hans formands enke.

Han omtales som ”den lærde, begavede og rige” sognepræst til Hammer, Horsens, Sulsted og Aistrup, magister Henrik Stampe. Da han ofte havde prædiken for enkedronningen (Charlotte Amalie, enkedronning efter Chr. V) på Dronninglund, var hoffets opmærksomhed bleven henledt på ham, så han en gang fik opfordring til at følge kronprinsen Frederik (IV) på en udenlandsrejse, en anden gang til at overtage stillingen som hofprædikant og kgl. konfessionarius, men begge gange undslod han sig med alderdom og svaghed.

Han var hovmester for brødrene Otte og Broder Thomassen Risbirch på rejse fra maj 1665 til april 1667. Brødrene blev indskrevet først på universitetet i Leiden, senere i Strassbourg. Under sine studieår forsørgede han sig som guvernør for rige ynglinge ved deres studier i udlandet.

I sit ægteskab med Elisabeth havde han 5 sønner og 5 døtre. Derefter havde han i et andet ægteskab med Marie Lauridsdatter Witlof 8 børn. I et skiftebrev efter hans død omtales enken Marie, 7 børn af 1. ægteskab og 7 børn af 2. ægteskab. Det yngste barn var da 2 år og må være født, da han var ca. 70 år, så det har ikke været helt galt med alderdommen og svagheden.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.1.1 Jens Jepsen Stampe

Født 1601 - i Nyborg ?

Død 1642 i Gislev-Ellested sogne, Gudme herred

Gift med 2.1.2.2.2.1.1.2 Cathrine Henriksdatter

Student 1621, udenlands, rektor i Nyborg 1625, ordineret 4/8 1631 som sognepræst til Gislev-Ellested.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.1.1.1 Jesper Hansen Stampe

Født omkring 1570

Død 1641 - i Nyborg ?

Gift med 2.1.2.2.2.1.1.1.2 Maren Jensdatter

Student 1594, residerende kapellan Nyborg Vor Frue 1597, sognepræst Nyborg Vor Frue 1623, provst. Hans fader, der sandsynligvis faldt 1570 i den nordiske syvårskrig og hvis hustru også døde ung, efterlod sønnen Jesper, som Nyborg bys borgerskab på grund af hans forfædres fortjenester af byen tog sig af. Han var en meget afholdt præst, over hvis jordiske levninger ingen ringere end Fyns biskop, dr. Hans Mikkelsen holdt ligtaalen 1641, da havde han været præst i Nyborg næsten 44 år – i datiden rekord. Det kan dog anføres, at biskop Jakob Madsen ved en visitats i 1599 noterede ”herr Jesper prædiker for længe”.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.1.1.1.1 Hans Stampe

Død 1570

Om ham vides kun, at han var ”en kæk, ung mand, som faldt i den 7-års krig, Kong Frederik II førte imod de Svenske (1563 – 1570), og at hans kone også døde ung

Hans far var

2.1.2.2.2.1.1.1.1.1.1 Jesper Stampe

Jesper Stampe i Nyborg angives som stamfader til ”denne slægt”, men ”hvorvidt han nedstammer fra den Jep Nielsen af Norge, der 19/12 1480 af Chr. I blev optaget i adelstanden, og hvis våben stampestlægten i mange år har ført, får stå hen”. Som omtalt under 2.1.2.2.2.1 Jens Henriksen Stampe er det dog kun midterskjoldet i hans våbenskjold, der svarer til Jep Nielsens eldsyrlår, gennemskudt af en pil.

Jesper Hansen Stampes kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.1.1.2 Maren Jensdatter

Hun døde 2/12 1611 i Nyborg

Jens Jespersen Stampes kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.1.2 Cathrine Henriksdatter

Død 1642

Havde 4 sønner og 1 datter.

Henrik Jensen Stampes kone var som nævnt

2.1.2.2.1.2 Elisabeth Jacobsdatter Mumme

Født 1657 i Albæk-Voer sogn, Dronninglund herred

Død 20/3 1692 i Hammer-Horsens sogne.

Hun døde 35 år gammel i barselsseng efter det 10. barns fødsel. Da hun blev gift var hun enke efter Henrik Jensen Stampes formand som sognepræst

Hendes far var

2.1.2.2.1.2.1 Jacob Thomsen Mumme

Født mellem 1610 og 1625 i Jerslev-V.Brønderslev sogn, Børglum herred

Død 21/5 1674 i Albæk-Voer sogn, Dronninglund herred

Gift med 2.1.2.2.1.2.2 Ane Hansdatter Ølgod

Student 1645, sognepræst til Albæk Voer, Børglum (siden Dronninglund) Herred.

Han havde kun den ene datter Elisabeth med Ane, der var enke efter hans formand i sognepræsteembedet.

Hans far var

2.1.2.2.1.2.1.1 Thomas Christensen Mumme

Død 1625 i Jerslev-V. Brønderslev sogn, Børglum herred

Gift med 2.1.2.2.1.2.1.2 Else Jacobsdatter Holm

I 1609 var (blev?) han sognepræst til Jerslev og V. Brønderslev

Hans kone var

2.1.2.2.1.2.1.2 Else Jacobsdatter Holm

Født 1591 i Ålborg

Hendes far var

2.1.2.2.1.2.1.2.1 Jacob Jensen Holm

Født 25/3 1543 i Viborg

Død 29/5 1609 i Ålborg, begravet i Budolfi kirke (epitafium)

Gift 1) 15/12 1577 med 2.1.2.2.1.2.1.2.2 Else Pedersdatter Løvenbalk

2) 9/11 1595 i Ålborg med Elsebeth, Peder (Mortensen) Hegelunds datter.

Student fra Viborg ca. 1563, magister Wittenberg 1574, hvor han udgav en græsk afhandling om "dyden", der "vel ikke bærer noget originalt præg, men er et tydeligt vidnesbyrd om en ikke almindelig evne til at udtrykke sig i det græske sprog og om forfatterens ret omfattende kendskab til den græske litteratur". Efter sin hjemkomst virkede han en længere årrække i Viborg, fra 1574 som

rektor og senere som sognepræst ved Domkirken. I 1587 blev han biskop i Ålborg. I 1604 var han med de øvrige jyske bisper hos Christian IV i Haderslev, vistnok for at forhandle en ny skoleordning, og i 1606 deltog han i en forhandling om Exorcismens afskaffelse, som han bestemt frarådede. Exorcisme (djævluddrivelse) ved dåben var stærkt diskuteret i samtiden.

Fra Svend Aakjær: Viborg Købstads Historie kan citeres:

Ved Frederik II's gave (tiendet af 39 sogne i stiftet) blev Viborg skole delvis kostskole. For hele skolen, men med særligt hensyn til dette kostsamfund udstedtes 1575 et sæt skolelove, der vedtoges af domkapitlet og byens gejstlighed, men efter al sandsynlighed er udarbejdet af skolens rektor, magister Jakob Jensen Holm. Disse Viborg skolelove står meget smukt mellem danske skolelove fra ældre tid ved deres milde tankegang. Pryglebestemmelser findes næsten ikke. I stedet derfor er sat et bødesystem og fortabelse af et eller flere måltider. Loven taler i øvrigt til disciplenens æresfølelse og foreholder lærerne, at det er deres pligt at elske deres disciple og deres studier. Klokkeren spiste middag og klokken 5 til aften. Til begge måltiderne vankede 3 retter mad og øl. En af hørerne førte forsædet og fik hjælp af en discipel til opretholdelsen af god bordskik. Disciplene skulle møde med rene hænder og medbringe en ren kniv. De måtte ikke støtte på albuerne (!!) eller hælde sig over maden, og de skulle tage det stykke på fadet, som lå nærmest. De skulle spise af munden, før de drak. De laveste kostgængere gik de andre til hånden og spiste derefter selv. Der læstes bordbøn før og efter måltidet på græsk eller latin, og før måltidet oplæstes et kapitel af bibelen, om middagen af det gamle, om aftenen af de nye testamente. Hver søndag skulle der efter måltidet holdes tale på latin, og ved hvert måltid skulle der på latin fremsiges begrebsbestemmelser, fyndord, ordsprog, fabler o. lign. Al samtale skulle naturligvis foregå på latin. Hvor meget disse forordninger er blevet overholdt er naturligvis en anden sag. Man mærker i loven, at kostgængerne har skullet være skolens blomst i henseende til både vandel og lærdom. De får pålæg om ret at studere de klassiske forfattere, også de græske, og der skulle gives dem undervisning i retorik, musik og aritmetik, fag som i hvert fald senere også blev de andre disciple til del.

Jakob Jensen Holm var en udmærket skolemand og i det hele taget en fremragende personlighed. Som borgersøn fra Viborg var han selv udgået fra den skole, som han blev rektor for 1574 og styrede til 1581. Han arbejdede udmærket sammen med sin svigerfar, biskoppen Peder Thøgersen, der var meget skoleinteressert og som har en del af æren for, at den kongelige gave kom til skolen. Under Jakob Holm blomstrede skolen og nød megen anseelse. Det er blevet fremhævet, at græsk indtog en mere fremtrædende plads end almindeligt, og at de humanistiske reformtanker, der var fremme i tiden, bar frugt i Viborg.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.1.1 Jens Holm

Død efter 1541/1548 i Viborg ?

Han var borger i Viborg. Hans søn Jacob Holm hedder på epitafiet Jakob Hansen Holm, men omtales i øvrigt som Jakob Jensen.

Jacob Holms kone var som nævnt

2.1.2.2.1.2.1.2.2 Else Pedersdatter Løvenbalk

Død 17/5 1591 i Ålborg

Hun var moder til 9 børn og døde 32 år gammel, samme år som datteren Else blev født

Hendes far var

2.1.2.2.1.2.1.2.2.1 Peder Thøgersen Løvenbalk

Født 1532 i Viborg

Død 3/1 1595 i Viborg

Gift med 2.1.2.2.1.2.1.2.2.2 Margrethe Jensdatter

Hans far døde, da han var 6 år, men han fik faderens eftermand ved Sortebrødre Kirke i Viborg, Morten Hvass, til stedfader. Denne sørgede godt for hans uddannelse. Han studerede først i København og siden i udlandet og blev først kapellan og derpå 1558 sognepræst ved Domkirken i Viborg. Hans kone var datter af forgængerens. I 1565 tog han magistergraden i København. I 1571 valgtes han med stor tilslutning til biskop i Viborg. Forinden kongen ville konfirmere det på Thøgersen faldne valg, befalede han ved brev fra Frederiksborg af 27. maj 1571 rektor og professorer ved Københavns universitet at eksaminere ham: Thi bede vi Eder og begiere, at I strax foretager fornævnte Mester Peder Thøgersen, hannem med Flid overhører og examinerer og al Lejlighed grundelig forfarer og med ham strax udi Morgen tilskriver os Eders Vidnesbyrd, om han til samme Superintendents Embede og Kald er duelig og god og det Gud til Ære og Religionen til Bedste er beqvem at forestaae o.s.v.

Peder Thøgersen var en indflydelsesrig biskop og stod i godt forhold til kansleren Niels Kaas til Thaarupgaard, der var hans skolekammerat. Dette var nok af betydning for, at han kunne få en stor kongelig gave til Viborg Domscole og Domkapitel. Bispetiende var jo efter reformationen taget i forvaring af kongen til at bruges særlig til kristelig oplysning. Det var en udførelse af et stykke af dette program, da kong Frederik 1569 stiftede kommunitetet ved Københavns universitet. Noget tilsvarende opnåedes for Viborg Skole ved et kongebrev af 2. februar 1574, hvorefter den gamle bispetiende af 39 sogne i stiftet blev givet til at underholde "30 degne eller peblinge" med mad og øl.

I Peder Thøgersens tid som biskop var man "nået ud over Lutherdommens første ungdomstid" og der begyndte indre stridigheder, modsætninger til Calvin og til Melanchton. Der var strid om den rette nadverlære. Kongen udstedte 26/6 1574 et kongebrev til biskopperne med pålæg, at der "paa det allerenfoldigste skal læres og prædikes om Sakramentet efter den augsburgske konfession og ingen ny subtil disputats derom føres". Bisperne, også Peder Thøgersen måtte ud i stiftet og tage præsternes forpligtigelse derpå. Kongen ville først og fremmest have fred.

Da Tysklands lutherske teologer på kurfyrst August's initiativ gik sammen for at udarbejde en enigheds-formel (formula Concordiae), ville kongen ikke lade de danske teologer udtale sig om udkastet. Da den færdige bog udkom, udstedte kongen det skarpeste kongebrev den 24/7 1580, hvori han forbød alle at eje, forhandle og læse denne bog – og det under "Dødsstraf uden al Nåde". Kongen selv optrådte i god overensstemmelse med forbudet. Hans søster, kurfyrstinden, sendte ham to pragtfuldt indbundne eksemplarer. Han "puttede dem i en god Skorstensild og brændte dem",

som han selv skriver. Biskop Thøgersen har også ekspederet dette kongebrev ud gennem herredsprovsterne, og præsternes underskrifter ligger endnu til dels i bispearkivet.

Efter biskoppens død skete det noget påfaldende, at "den aldrende enke" (hun var dog ikke mere end 58 år) ægtede landstingshørerer Gunde Christensen Grøn (Gunde Skriver). Biskoppens ældre børn var forstemte og "ville aldrig kalde Gunde Skriver Fader". Men de to yngste Margrete og Peder var endnu så små, at de fik hjem hos Gunde Skriver, hvorfor denne også gav sin stedsøn en gård på Nytorvet. En af Peder Thøgersens svigersønner gav sig også af med at være historiker, og det er meget patriotisk, at han får ført den danske kongestamme helt tilbage til patriarken Jakobs søn Dan.

Hans far var

2.1.2.2.1.2.1.2.1.1 Thøger Jensen Løvenbalk

Født 149? i Tjele sogn, sønderlyng herred

Død 6/6 1538 i Viborg

Gift omkring 1530 med 2.1.2.2.1.2.1.2.1.2 Anna Pedersdatter.

Der findes en masse litteratur om, hvorvidt "Broder Thøger" tilhørte den adelige slægt Løvenbalk eller ikke og om med hvilken ret navnet Løvenbalk blev knyttet til hans efterkommere, hvilket det er blevet i adskillige biografier om de pågældende. Den efterfølgende omtale af Thøgers forfædre hviler muligvis ikke på et 100% sikkert grundlag.

I sin ungdom blev Thøger optaget i Johanniterordenens (korsbrødrenes) kloster i Viborg, og her var han da Hans Tausen, ved året 1524 blev sendt herover fra Antvorskov Kloster. Han blev tidligt vundet for Tausens reformatoriske anskuelse, og var ham formentlig en trofast støtte, så længe denne opholdt sig i Viborg. Reformationen begyndte for en væsentlig del i selve klostrene, og disse opløstes på en måde indefra. Thøger nævnes som den første evangeliske læsemester (lektor) ved Domkirken og han blev tillige sognepræst ved den tidligere Sortebrødrekirke i Viborg.

I bedste lutherske tradition giftede han sig med en tidligere nonne, Anna Pedersdatter, der efter hans tidlige død giftede sig med hans efterfølger Morten Mortensen Hvas.

Hans far var

2.1.2.2.1.2.1.2.1.1.1 Jens Lauridsen Løvenbalk

Født 1458 ? i Tjele ?

Død efter 149 ? i Tjele ?

Gift med 2.1.2.2.1.2.1.2.1.1.2 Helene Pederdatter Munk

Godset Tjele tilhørte i 1400-tallet den jyske adelsslægt Løvenbalk.

Efter en af kong Frederik I i 1526 udstedt forordning blev det påbudt alle "riddermændsmænd" i Danmark, der ikke havde faste tilnavne, at antage og udvælge stadige tilnavne, således at alle, der førte ens skjold og hjelm, skulle have ens tilnavn, på det "man udi fremtiden kan spørge, hvo der nogen ærlig ridderlig gerning gør udi marken eller andetsteds".

Løvenbalkernes våben var en i gult gående blå løve over to bjælker. Først i 1500-tallet antog slægten sit slægtsnavn.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1 Laurids Mogensen Løvenbalk

Født før 1438

Død ca. 1500 på Tjele ?, begravet i et kapel i Mariager kirke.

Gift 1) med 2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.2 Anne Joachimsdatter Flemming

Han var lensmand på Mors 1473. Tjeles ældste bygning, sydfløjen, er opført af Laurids Mogens Løvenbalk omkring 1480. Til det sengotiske stenhus i røde munkesten føjedes østfløjen omkring 1500. Han arvede Tjele efter sin mor, i hvis andet ægteskab med Mogens Jensen Løvenbalk, slægten Løvenbalk kom til Tjele.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.1 Mogens Jensen (Løvenbalk)

Født før ca. 1410 på Avnsbjerg, Sjørslev sogn ?

Død 1441

Gift efter 1418 med 2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.2 Else Svendsdatter Udsøn

Aunbjerg tilhørte 1340 Erik Christophersen (Løvenbalk), 1377 sønnen Niels Eriksen (Løvenbalk), 1391 og 1430 hans søn landsdommer Jens Nielsen (Løvenbalk), død omkring 1438. Dennes sønner Mogens og Erik Jensen (Løvenbalk) skrives til Aunbjerg henh. 1429 og 1438. Gården arvedes af sidstnævntes sønner Peder og Erik, efter hvis død ca. 1500 den deltes mellem børnene. I årene 1509 – 12 måtte de imidlertid pantsætte og senere sælge deres parter.

Asmildgaard, Svostrup sogn, var 1429 forlenet af bisp Torluf til Mogens Jensen (Løvenbalk).

I Aage Roussel: Danske slotte og herregaarde, bind 13, Midtjylland står om Aunbjerg: Aunbjerg er en gammel gård, først nævnt i kong Olufs tid, da den tilhørte Niels Eriksen af den slægt, som i første halvdel af det 16. århundrede, da den var ved at uddø, tog navnet Løvenbalk efter sit åben (jf. Fr. I's forordning af 1526).

Mogens deltog 1439 i opsigelsen til kong Erik af Pommern. Var 9/4 1440 til stede på Viborg Landsting ved udstedelsen af Kong Christoffer (af Bayerns) håndfæstning. Han blev formentlig dræbt i forbindelse med bondeopstanden i 1441. Fra Vilhelm la Cours Danmarkshistorie kan citeres:

Kong Erik af Pommern opholdt sig i sin seneste regeringstid for det meste uden for landets grænser, og man så sig om efter en anden, der kunne bære enhedens symbol – kronen.

Ham fandt man i kong Eriks søstersøn Christoffer, en ung Pfaltzgreve fra Bayern, som på mødrene side med lidt god vilje kunne siges at høre den gamle kongeæt til. Forholdene bevirkede, at man måtte handle hurtigt. Om efteråret 1438 fandt der store bonderejsninger sted mod adelen både på Sjælland, Fyn og i Jylland og i Skåne. Den 23. 1439 opsagde man højtideligt kong Erik huldskab og

troskab. Foreløbig var hertug Christoffer valgt til dansk rigsforstander, med der var meget, der talte for, at man inden alt for længe fik ham gjort til veritabel konge. Det skete på Viborg landsting den 9. april 1440. Helt sikker i sadlen var han dog ikke. Den danske almue var stadig urolig, og i begyndelsen af 1441 rejste den sig kraftigt Vendsyssel, ledet af en adelsmand Henrik Tagesøn Reventlow. Hanherrederne, Thy og Mors sluttede sig til, herregårdene blev brændt i hele denne del af landet, og man faldt ind i det søndenfjordske, men længe kunne man ikke holde stillingen. Kong Christoffer drog med en sjællandsk hær mod bønderne, mødte dem den 8. juni på St. Jørgensbjerg øst for Ketterup Kirke i Vester Han herred, og her sprængtes sammenholdet mellem dem:

”Først da rømte de Morsingboer,
og så de forrædere fra Thy;
tilbage da stod de Vendelboer,
de ville ikke fly”.

Deres vognborg blev stormet og ødelagt. Henrik Tagesøn blev henrettet i Ålborg, og bondeopstanden var hermed kvalt. Men herunder blev Mogens Jensen altså dræbt – på hvad mange af hans efterkommere sikkert vil mene var på den forkerte side.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.1.1.1 Jens Nielsen

Født før 1348

Død 18.februar 1442 (1438 ?) på Aunsbjerg, Sjørlev sogn. Lysgaard herred

Gift med 2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.1.2 Ellen Pedersdatter Munk

Han ejede og beboede Avnsbjærg. Da han 1424 opgiver, at han er 80 år gammel og i 40 år har siddet i Rigens Raad, skulle han være født 1344, men denne angivelse er måske næppe fuldt pålidelig. Man finder ham i hvert fald ikke nævnt før 1390, men da må han ganske vist også have været en fremragende mand, thi da dronning Margrethe 1396 ordnede retsplejen i sit rige, satta hun Jens Nielsen Løvenbalk til landsdommer i Nørrejylland, hvilket betydelige embede han endnu beklædte 1426. Forordningen om dette udstedt i Viborg lyder: Ocj haffue vy sætt Jens Nielsson aff Awenszbergh till Lantzdömer i nörre Iudlandh po konningens væynæ, och haffwe vy hanum beffalet at han scall so alle dömmen rätt oc skæll emellem, som han wil antsware for Gud oc for koningen oc for oss po hans veynæ, ther haffuer han oc sagt ja til, so lenge som nyttæ er oc han scall ther vedhær bliffue”.

Mest kendt for efterverdenen blev han måske for efterverdenen ved den ydmygende sone, som han 1405 måtte indgå over en anden jysk herremand, hr. Jens Andersen Brock af Clausholm, hvis søn Jens han havde ihjelslået. De nærmere omstændigheder omkring drabet kendes ikke, muligvis var sønnen ikke helt sagesløs, og sagen synes ikke at have gjort noget skår i hans offentlige anseelse. Imidlertid måtte han sone drabet bl.a. med evige messer for den døde (sikkert en indbringende forretning for den katolske kirke) og knæfald for hans frænder. I det skriftlige forlig, han måtte indgå hedder det bl.a.: Item en evig messe udi Sorte Brødre Kirke udi Aarhus, som fornævnedes Jens Jensens lejersted er, Item skal jeg og lade hannem begaa (begrave) det fejrste og bedste som jeg kan, og skal der bydes begge vores Venner til. Item 30 fattige Folk skal jeg klæde samme Dag, og de skulle holde 30 Blus i denne samme Begengelse. Item skal jeg gøre en Mand til Rom og én til

Jerusalem, en til S. Karine og en til S. Jacob, én til Vilsnack, én til Aken. Forliget blev sluttet i Helsingborg i dronning Margrethes nærværelse og er vistnok blevet fuldbyrdet til punkt og prikke.

På hans gravsten på franciskanernes kirkegård i Viborg omtales han som Johannes, idet Jens og Johannes nok betragtedes som samme navn. På gravstenen står der: Anno domini 1442 die 18. Febr. Mortuus est Johannes Nicolai de Avendesberg miles et uxor Helena filia domini Petri Munk militis. Orate pro eis. Betegnelserne miles og militis dækker over Væbner, der er en adelig betegnelse, men ikke svarer til Ridder. Gravstenen blev i øvrigt kendt under reformationen, idet Hans Tavsens og Thøger Løvenbalk, da det forbødes dem at prædike i kirken, stående på denne, forkyndte Guds ord for den forsamlede skare. Det gik ikke helt stille af. Da den katolske biskop Jørgen Friis kunne mærke, at han vel kunne forbyde kongens kapellan kirke og prædikestol, men ikke forhindre ham i at prædike, besluttede han sig til at benytte sig af ryttere og stridsknægte. Medens Tausen således en dag prædikede på Gråbrødrekirkegård, sendte bispemesteren sin hofmester Paulus Stygge (Stigotus) med sine folk for at gribe ham; denne befalede han nu at holde op med sin prædiken og komme til bispemesteren, hvorpå han svarede: ”Jeg er forhindret ved et Ærinde for en større Herre; når det er udført, er jeg til tjeneste”. Hofmesteren med sin væbnede skare ville derpå bruge magten, men borgerne var rede til at forsvare deres prædikant, og, da nogle af dem havde hentet sig våben i de nærmeste huse, og hustruerne havde bragt andre deres væрге, fandt de bispemesteren det rådeligt at forfølge sig i en skynding bort.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.1.1.1 Niels Eriksen Løvenbalk

Død efter 1377 på Aunbjerg

Gift med 2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.1.1.2 Sophie Johansdatter Rantzau

Hans far var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.1.1.1 Erik Christophersen

Død efter 1340 på Aunbjerg, Sjørøse sogn.

Ejede Aunbjerg.

Fra Aage Roussell. Danske slotte og herregårde: Bind 13, midtjylland kan citeres: Familien Løvenbalk, der i over halvandet hundrede år ejede Aunbjerg, skal have haft kongeligt blod i sine årer. Det siges at stamme fra Christoffer II (1276 – 1332) og en jomfru af slægten Lunge, og den blå løve i slægtens våben kunne nok tyde på, at der var noget om det. Hermed stemmer det godt, at Niels Eriksens far hed Erik Christoffersen, og at han skal have siddet på Aunbjerg i 1340.

Såfremt Erik **var** en uægte søn af Christoffer II kan man sætte 1.1.1.1.1.1.1.2.1.1.1 efter Erik Christophersens ovenfor anførte nummer. Det første 1-tal står da for kong Christoffer II og det sidste for Gorm den Gamle.

Niels Eriksen Løvenbalk var som nævnt gift med

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.1.1.2 Sophie Johansdatter Rantzau

om hvem man kun ved, at de kun havde én søn sammen, nemlig Jens Nielsen
Jens Nielsen Løvenbalk var som nævnte gift med

2.1.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.1.2 Ellen/Helene Pedersdatter Munk

Født på Holbækgaard, Holbæk sogn, Rougsø herred, Randers amt
Død efter 1420 på Avnsbjerg

Hun og Jens havde mindst 2 sønner og 5 døtre, ”fra hvilke ansete jyske slægter stammer”.

Hendes far var

2.1.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.1.2.1 Peder Munk

Død efter 1377

I dansk biografisk leksikon (2. udgave) står om Munk: De såkaldte Bjælke-Munker føres tilbage til
ridderen Peder Munk til Holbækgaard.

Hans far var

2.1.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.1.2.1.1 Johannes (Jens) Poulsen

Født før 1325 på Holbækgaard
Død efter 1357 på Holbækgaard

Nævnes som ridder til Holbækgaard.

Hans far var

2.1.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.1.2.1.1.1 Poul Mogensen

som der ikke vides noget om

Mogens Jensen var som nævnt gift med

2.1.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.2 Else Svendsdatter Udsøn

Født ca. 1400
Død 1482 i Mariager Kloster

Hun var gift anden gang med Mogens Jensen Løvenbalk. Med hende kom Tjele til slægten
Løvenbalk. Efter Mogens's død skænkede hun jordegods til Mariager kloster, der var det eneste
Birgittinerkloster i Jylland og vistnok det rigeste af alle danske klostre. Klosteret havde 1478 fået
ret til at uddele samme aflad til dem, der besøgte det, som der tildeltes pilgrimmene i Rom (Acta
pontificum danica, Nr. 2727).

Hendes far var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.2.1 Svend Udsøn

Død efter 1414, før 1428

Blandt de slægter, der i middelalderen samlede jordegods på Djursland, var Udsønnerne ”vistnok en af de mest fremragende”. Svend ejede forskellige herregårde, bl.a. sammen med sin svoger Stig Andersen Hvide Randrup, som han sammen med svogeren pantsatte til en her Kjeld Mogensen. I 1414 blev 1414 ”skrevet til Svorttorp (Sostrup). Han omtales som ridder Svend Udsøn.

Hans kone var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.1.2.2 Kirstine Andersdatter Hvide

Død efter 1428

Hun omtales som ”til Tordrup og Sostrup”. I Politikens bog om Danmarks herregårde står der, at Sostrup tilhørte tidligere oprørske adelslægter, I 1300-1400 tallet den jyske Hvideslægt, der ikke brød sig om Valdemar Atterdags indhug i godsbedriftens afkast på Djursland.

Hendes far var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.2.2.1 Anders Ovesen Hvide

Død ca. 1420 – 1426 på Randrup, Vinkels sogn, Middelsom herred ?

Han boede endnu 1401 på Randrup. Hans søn Stig Andersen Hvide (ikke ham fra Finderup Lade) og svigersøn Svend Udsen pantsatte den til hr. Kjeld Mogensen. I Aage Roussel: Danske slotte og herregaarde, Djursland, bd. 14, står der om Tordrup: Efter at Valdemar Atterdag havde samlet riget, søgte han fortsat til sin død at styrke kongemagten ved at øge kronens jordegods. Det hed sig nok, at han købte godserne, og de blev betalt; man har blot en fornemmelse af, at det ofte, ligesom i Sverige, drejede sig om tilbagehævdelse af tidligere krongods.

Det var givet nok tilfældet, da Brofjerding i Galtlen herred, nævnt i Valdemars jordebog 1231 under kongens patrimonium – blev generhvervet for kronen, For de pågældende 5 sogne blev i året 1374 fradømt Anders Offesen af Hvide-slægten, som ”mindre retfærdigt” havde besiddet dem.

Han havde imidlertid arvet sine rettigheder efter sin fader Offe (Uffe) Andersen, hvem hans mere kendte broder Stig Andersen til Bjørnholm i 1342 havde overdraget Tordrup tillige med sine andre nærmere betegnede godser i Galten herred og dertil Brofjerding. Til Tordrup skrives ellers så tidligt som 1310 en Jens Nielsen. Som følge af dommen solgte Anders Offesen året efter det faste slot Trodrup i Ørum sogn, et af det fem, til kongen.

Med den endelige overdragelse trak det imidlertid i langdrag, for et halvt års tid senere døde kong Valdemar, og selv om Anders Offesen havde modtaget købesummen, så brød man sig nu fejl om kontrakten, idet hans svigersøn Svend Udsen 1404 prøvede at sælge sin hustrus part. Det varede 30 år før kronen kunne overtage sin ejendom.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.2.2.1.1 Offe (Uffe) Andersen

Død efter 1342

Til Tordrup

Han var broder til Stig Andersen, der ledede den jyske adels opposition mod kongemagten og 1331 blev grev Gerts marsk (Gert = den kullede greve). Efter grev Gerts drab i Randers 1340 gik Offe over til Valdemar Atterdags parti.

Ved at læse om Danmarks historie fra Valdemar Sejr til Valdemar Atterdag og dronning Margrethe, kan man ikke undgå af få indtryk af, at Hvideslægten, specielt den jyske, ragede til sig alt, hvad den kunne, uden ethvert hensyn til landets interesser, og at den var i stærk opposition til kongemagten. Ikke desto mindre bør det vel nævnes, at Hvideslægten (marsk Stigs æt ikke Skjalm Hvides æt) i deres våben havde en syvoddet hvid stjerne i blå.

Laurids Mogensen Løvenbalks (første) kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.1.2 Anne Joachimsdatter Flemming

Død ca.1488

Der vides ikke noget sikkert om hende forældre, men der fandtes en Joachim Flemming, der i midten af 1400 tallet forærede en anselig og flot altertavle til en kirke i Helsingborg.

Jens Lauridsen Løvenbalks kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.1.2 Helene Pedersdatter Munk

som der ikke vides noget om

Broder Thøger Jensen Løvenbalks kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1.2 Anna Pedesdatter

Hun var – ligesom Hans Tavsens og Luthers koner – forhenværende nonne.

Død efter 1538 i Viborg

Efter Thøgers død giftede hun sig 1538 med hans efterfølger Morten Mortensen Hvas, der sørgede godt for Thøgers og Annas søn Peder.

Denne søn Peder Thøgersen Løvenbalk's kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.2 Margrethe Jensdatter

Født 1537 ?

Død 23/12 1603 i Viborg

Hendes far var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1 Jens Hansen

Død 2/9 1558 i Viborg

I P. Severinsen: Viborg Domkirke kan man læse: Viborg Domkirke har helt fra middelalderen haft en mærkelig stilling, idet den aldrig har haft et sogn. Bl.a. landets adel har brugt den, både som kirke, og som opbevaring af deres værdier, til at afgøre deres retstrætter og til at holde deres fester i. Ved Jyllands landsting har den haft sin store betydning.

Det ses ikke, hvordan man fra først af har afgjort, hvem der havde ret til at benytte den som deres kirke. Det har vel gledet videre på det middelalderlige, at kapitlet havde ret til at betjene dem, der søgte domkirkens præstetjeneste.

Derfor har domkirken også en præst, selv om han ikke kaldes sognepræst. Denne tjeneste overtoges af kanniken Mester Jens Hansen, som man derfor plejer lidt ukorrekt at betegne som domkirkens første ”sognepræst”. Som præst ved domkirken var han tillige Nørlyng herreds provst, en mand, der efterlod sig et godt minde ved sin død. Han blev efterfulgt af sin svigersøn, den senere biskop Peder Thøgersen, der var gift med datteren Margrethe.

Jens Hansen og Thøger Jensen havde været banebryderen i den første bevægede tid (reformationen og tiden derefter). Deres efterkommere kom i nogle menneskealdre til at danne kernen i Viborgs gejstlighed.

Hans kone var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.2 Maren Knudsdatter

Hun havde to døtre med Jens Hansen. Hun blev efter hans død gift 2) med borgmester Niels Andersen, der var borgmester i Viborg 1545 – 1571

Jacob Thomsen Mummens kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.2.2 Ane Hansdatter Ølgod

Født 1610

Død 24/4 1705 i Flade præstegaard, Horns herred, Hjørring amt.

Hun blev 95 år gammel og havde (med tre mænd) 13 børn, 63 børnebørn og 90 oldebørn.

Da hun blev gift med Jacob var hun enke efter hans formand i embedet, med hvem hun havde 12 børn. Med Jacob havde hun kun det ene barn Elisabeth. Hun boede de sidste år hos en datter af det tidligere ægteskab, som var gift med Jens Olufsen Wang, sognepræst i Flade sogn.

Jens Henriksen Stampes kone var som nævnt

2.1.2.2.2 Christiane Amalie Frandsdatter Thestrup

Født 1693 i Nakskov

Død 1735

Gift 12/4 1712: Hr. Henrik Stampe, sognepræst i Hammer og Christinia Amalia Thestrup i Bisp-Residence.

Hun havde 4 sønner og 4 døtre.

Hendes far var

2.1.2.2.2.1 Frands Thestrup

Født 6/7 1653 i Dalby, Hindsholm

Død 17/8 1735 i Aalborg, begravet i hans eget Begravelse bag alteret i Budolfi kirke.

Gift 1) 27/4 1682 med 2.1.2.2.2.2 Else Marie Mule

Fra Brickas biografiske leksikon kan nævnes:

Moderen, Kirstine Moth fra Flensborg, var datter af forhenværende kejserlig livlæge Matthias Moth og faster til Sophie Amalie Moth, Grevinde af Samsø (Hun fik adelspatent i 1677 som Christian 5.s elskerinde. I 1679 adelspatent for hendes børn, med Christian 5. med navnet Gyldenløve. Deres børn igen skulle kalde sig grever og grevinder af Samsø). I 1670 blev han student efter privat forberedelse og studerede derefter østerlandske sprog i Kiel. 1672 vendte han tilbage til København, tog theologisk eksamen og blev dekan på Kommunitetet og Alumnus på Valkendorfs Kollegium. I 1675 tog han magistergraden, begyndte at studere medicin og fik tilligemed sin (halv ?) fætter Matthias Moth, broder til Sophie Amalie, vejledning i anatomi hos dr. Niels Steensen. Dette studium blev dog afbrudt allerede samme år, da han blev udnævnt til rektor ved Nyborg skole, som han bragte i god stand, efter at den havde været opløsning nær. Hans praktiske erfaringer fra skolegerningen kom i hans senere virksomhed almueoplysningen til gode. I 1684 blev han præst i Nakskov, 1685 provst i Laalands Nørreherred og visiterede ofte i de følgende år for biskop Kingo. For Nakskov fik han stor betydning. Igennem sine omhyggelige katekisationer og fredagsprædikener over udvalgte stykker af begge testamenter vakte han både hos gamle og unge et åndeligt røre, som hidtil var ukendt i menigheden. Samtidig hermed blev han optagen som medarbejder ved en påtænkt ny bibeludgave med tilføjede fortolkninger, hvortil han udarbejdede forklaringen til profeten Hoseas. Igennem sin forbindelse med den Mothske slægt fik han indflydelse på udarbejdelsen af kirkeritualet, ligesom han, vistnok ad samme vej, fik sine embedsindtægter betydelig forøgede ved Branderslevs sogns forening med Nakskov. I 1698 blev han præst ved Helliggejstes menighed i København og direktør for de fattiges væsen. I sit nye embede fortsatte han sin katetetiske virksomhed til forargelse for sine embedsbrødre, der mente, at den passede bedre i landsbymenigheder end i Hovedstaden. Men han lod sig ikke anfægte deraf, fra 1702 afholdt han 2 gange om ugen offentlig katekisation i Helliggejstes kirke, og efterhånden fulgte de andre præster i hans spor. Hans virksomhed fandt så stor anerkendelse i hans menighed, at han allerede samme år ved frivillige bidrag fik oprettet en friskole i sognet, hvor en stor del af børnene foruden undervisning tillige fik klæder og bespisning. Bidragene indgik så rigeligt, at man kunne bygge skolen et eget hus, og at den allerede, førend Thestrup trådte over i anden virksomhed, havde en kapital på over 5000 Rdl. Efterhånden fulgte de andre sogne dette smukke eksempel, og dermed var grunden lagt til Københavns Almueskolevæsen. Igennem den Mothske slægt skal Thestrup have fået Christian V's løfte på Fyns bispestol, som han dog ikke nåede frem til. Men 1709 udnævnte Frederik IV ham på sin italienske rejse, i Florens, til biskop i Aalborg.

Under sin præstegerning havde Thestrup gjort sig særlig fortjent ved at arbejde for almueoplysningen, og han fortsatte denne virksomhed i Aalborg, men fra nu af var hans opmærksomhed nærmest henvendt på almueundervisningen på landet.

Foruden prædikener og 2 tidstypiske ligprædikener har han udgivet en lille samling brudetaler, i hvis fortale han overdængede sin nære slægtning Matthias Moth, hvem han skyldte sine forfremmelser, med grænseløs smiger. Mathias kom, da hans søster var blevet Christian V's elskerinde ind i statens tjeneste, hvor han både takket være søsterens indflydelse og sin egen dygtighed gjorde en hurtig karriere. Han var formentlig søn af Paul Moth, der var en søn af faderen Matthias Moth's første ægteskab.

I 1736 solgtes i Aalborg Frands Thestrup's store og fortrinlige bogsamling. Heraf må fremhæves 487 folianter og deriblandt en række kostbare bibeludgaver og udgaver af kirkefædrene, desuden i forskellige formater over 100 ligprædikener og mange engelske og hollandske værker, nærmest på bibelfortolkningens område. Selv udtalte han, at han i læren fulgte de ortodokse tyske teologer, men i lærens anvendelse på det moralske område de engelske opbyggelsesforfattere. Til sidst skal nævnes, at han var "den sidste af de ældre danske biskopper, der bar langt skæg" og i sin alderdom var en ærværdig skikkelse (ret en venerandus senex).

Hans far var

2.1.2.2.2.1.1 Oluf Rasmussen Thestrup

Født 30/10 1613 i Århus

Død 18/7 1673 i Dalby, Stubberup sogn, Bjerge herred, Odense amt

Gift 3/2 1642 med 2.1.2.2.2.1.2 Kirstine Moth

Han er bror til Mette Rasmusdatter nr. 2.1.1.2.1.2.1.2

Student Århus 1634. Han blev 16/10 ordineret som sognepræst til Stubberup og Dalby sogne på Hindsholm og fik 18/8 1670 konfirmation på embedet og bevilling, at en af hans to sønner må ham succedere. Provst 1672.

Hans far Rasmus Pedersen Thestrup skriver i sin stambog: Aar 1613: Lørdagen, som indfaldt den 30. oktober, da klokken var 12 om middagen, blev min søn Oluf Rasmussen Thestrup født, da solen var i skorpionens og månen i vægtens tegn, og blev døbt på Alle Helgens dag, som da indfaldt den næste mandag derefter/: og båret til kirken af min svigermoder og nævnt efter min hustrufader.

For året 1642 skriver han bl.a: Den 3. februar stod hans (Oluf's) bryllup med Kirstine Mathiasdatter på domhuset i Viborg meget prægtigt. Dertil var 130 af adel.

Hans far var Rasmus Pedersen Thestrup, som også var og er beskrevet under 2.1.1.2.1.2.1.2.1 og hans mor var Maren Olufsdatter, nr. 2.1.1.2.1.2.1.2.2

Oluf Rasmussens kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.2 Margrethe Kirstine Mathiasdatter Moth

Født 1612 i Flensborg

Død 1681/1685

Hendes far var

2.1.2.2.2.1.2.1 Mathias Moth

Født 1567

Død efter 1542 - i Flensborg ?

Gift 2) 21/8 1603 i Flensborg med 2.1.2.2.2.1.2.2 N.N.Kock

Han var livlæge hos Kejserne Rudolph og Matthias i Prag. Det var Rudolf, der kaldte Tyge Brahe til Prag. Han skal have forladt tjenesten af konfessionelle grunde, og nedsatte sig som læge (sår læge/kirurg) i Flensborg. Han giftede sig 1) i 1599 i Rendsborg med Ingeborg Jørgensdatter, efter hvis død han 4 år senere giftede sig med N.N.Kock. I første ægteskab havde han sønnen Paul og i andet to døtre.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.2.1.1 Paul Moth

Død 8/3 1597 i Flensborg

Gift 9/6 1566 i Flensborg med 2.1.2.2.2.1.2.1.2 Margaretha Volradi eller Schrøder

Han nedsatte sig som barber og sår læge/kirurg (bartsvær) i Flensborg. Det anføres, at han ”i Flensborg giftede sig ind i borgerstanden”.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.2.1.1.1 Mathias Moth

Død 1595 i Flensborg

Gift med 2.1.2.2.2.1.2.1.1.2 Anna Godskedatter

Efter længere virksomhed i tjeneste hos hertug Adolf den 1. von Gottorp nedsatte han sig i Schwabstedt, hvorfra hans kone nedstammede.

Hans far var

2.1.2.2.2.1.2.1.1.1.1 Johann Moth

Gift med 2.1.2.2.2.1.2.1.1.1.2 Margaretha Paulsdatter Ratlou

Han var skriver på Svavsted slot (Schwabstedt) 12 km sydøst for Husum.

Hans kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.2.1.1.1.2 Margaretha Paulsdatter Ratlou – Rathlau – low – lowen – Radhlou

I Henrik Rantzau's "Cimbricae Chersonesi Descriptio" regnedes for landadel 51 slægter, som alle var adkomstberettigede til at møde på landdagen i 1564, hvorfor listen må anses for at have officiel gyldighed, ligesom rækkefølgen er udtryk for den anseelse, de nød i landet; først de egentlige holstenske slægter, derefter de nordslesvigske og frisiske, som bl.a slægten Paysen tilhørte: Rantzau, Ahlefeldt, Sehested, Walstorp, Reventlow, Buchwald, Pogwisch, von der Wisch, Qualen, RATHLAU, Blome, Brockdorff, KRUMMEDIGE, Meinstorp, von Hagen, Holck, Magnussen, Hoier, Ucken, Sture, Hacke, Kerksenbrock, von der Herberge, Woie, PENTZ, Johansen, Munk, Petersen, von Andersen, Grabow, PAISEN, Høcken, Leve, von der Lencken, Stove, Møet, von Karberg, Iversen, Rosenkrantz og von Köller. De med stort skrevne har relation til IQ og EI's forfædre.

Mathias Moth (den ældre's) kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.2.1.1.2 Anna Godskedatter

Død 16/2 1595 i Flensborg

Hun var en datter af **2.1.2.2.2.1.2.1.1.2.1 Godske von Schwavenstedten** som der ikke vides noget om

Paul Moths kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.2.1.2 Margaretha Schröder – Margaretha Volradi

Født 1543 i Flensborg

Hun havde 8 børn og giftede sig 2) efter Paul's død med Joachim Marborch, der var skrædder i Flensborg.

Hendes far var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.1 Volrad Schröder – Volmer Schröder – Vollert Snider

Død 24/2 1586 hen imod 80 år gammel i Flensborg

Gift med 2.1.2.2.2.1.2.1.2.2 Margaretha Laverensen

Han var skrædder i Flensborg, muligvis en tid en af byens borgmestre.

Hans kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2 Margaretha Laverensen

Født et par år før 1543

Død før 1586 ? i Flensborg ?

Hun var først gift med Jacob Baumeister, borger i Flensborg, med hvem hun havde 4 børn. Efter hans død ægtede hun Volrad og havde med ham antagelig også 4 børn.

Hendes far var

2.1.2.2.2.1.2.1.2.2.1 Peter Laverensen

som der ikke vides noget om.

Mathias Moth (den yngre's) kone var som nævnt

2.1.2.2.2.1.2.2 N.N.Kock

Hendes far var

2.1.2.2.2.1.2.2.1 Hans Kock

Han døde efter 1608 og var urtekræmmer.

Frands Thestrups kone var som nævnt

2.1.2.2.2.2.2 Else Marie Mule

Født 11/5 1658 - i Odense ?/Vejlby sogn, Vends herred ?

Død 7/1 1697 i Nakskov, altså mens Frands Thestrup var præst i Nakskov.

Hendes far var

2.1.2.2.2.2.2.1 Hans Clausen Mule

Født 28/2 1621 i Odense

Død 1/11 1692 i Nyborg – marmor epitafium i Nyborg Kirke

Gift 1) 4/12 1653 – i København ? – med 2.1.2.2.2.2.2.2 Ellen Christensdatter Wellejus

Student Odense 1638, cand. 1641, udenlands 1641 – 44 og 1647 – 52. Sognepræst 1653 i Vejlby sogn, Vends herred. Magister og provst. Sognepræst i Nyborg fra 1660. I 1680 blev Frands Olufsen Thestrup vicepastor hos Hans Clausen Mule og giftede sig i 1682 med hans datter.

Hans far var

2.1.2.2.2.2.2.1.1 Claus Hansen Mule

Født ca. 1580 i Odense ?

Død 1642 i Odense ?

Gift 1) med 2.1.2.2.2.2.2.1.2 Birgitte Mogensdatter Rosenvinge

Ernærede sig ”vel nærmest som lokal, juridisk rådgiver for rigskansler Jakob Ulfeldt og som rentier”. Han ejede betydelige ejendomme i Odense, levede ”af sine midler”, men søgte på forskellige måder at forøge disse, bl.a. erhvervede han 1628 bevilling til at brænde potaske i Norge, og i mellemkrigstiden 1629 – 43 søgte Claus Mule m.fl. , dog med ringe held, at få gang i kvægekporten igen.

Der findes en omfattende litteratur om Mule-familien, se bl.a. Sv. Larsen: Studier over det fynske rådsaristokrati i det syttende århundrede, Tage Kaarsted: Odense bys historie og G.L.Wad: Fra Fyens fortid I, 1916. Claus's far, Hans, var klart den mest markante person, Claus Mule ”synes ikke at have arvet sine forældres temperament”, d.v.s. han var mere skikkelig.

Et særkende for Mule- og Seebled-slægten er det adelskab, som disse slægter kunne påberåbe sig, og den adelige standsfølelse, som kunne komme til udtryk. Claus Mule, der boede i Odense, men kunne påberåbe sig ”til Nislevgaard” (= Hundslevgaard), blev takseret blandt den fynske adel til 39 tdr. hdt og betegnes som ærlig og velbyrdig, ligesom han var pligtig at holde rostjeneste af en kronjord udenfor Odense og møde til mønstring i krigstid, ”som kongens adelige undersaater er pligtig til”. Der var en tendens indenfor disse slægter til at give de unge en uddannelse, som var beslægtet med de unge adelsmænds. Claus Mule havde i sin ungdom tjent Tycho Brahe som hovmester.

I længden kunne Mulerne ikke opretholde besiddelsen af Nislevgaard, som omkring 1614 ”blev offer for statholder Breide Rantzaus glubende godshunger”. Det var kun ubetydelige godsmængder, Hans Mules tre sønner, Claus, Jørgen og dr. Jens Mule kunne mønstre i 1625; adelskabet kunne ikke længere opretholdes, selv om rådmand Jørgen Mule endnu 1627 protesterede mod at have overtrådt det luksusforbud, som gjaldt for borgerlige bryllupper; han ernærede sig som købmand, broderen Jens som læge. Der synes at have været et skarpt skel mellem den ”rigtige” fynske landadel og byadelen. Der blev ikke stiftet én eneste ægteskabsforbindelse på tværs af skellene, til gengæld er det også påfaldende at disse slægters – Mule, Kotte, Seeblad og Rosenvinge – ægteskabsforbindelser meget snævert holdt sig inden for deres egne cirkler, ”indtil rådmandskredsen blev brudt op”. Men allerede fra omkring 1600 var det iøjnefaldende, at døtrene giftede sig ind i præste- eller embedsslægter. De sociale ambitioner slog ikke igennem, og vejen førte ikke længere normalt til rådsaristokratiet.

Claus Mule havde søgt sin kone mellem Rosenvinge-døtrene i Birgitte Mogensdatter, ”hvem han estimerede lidet”, fortælles det. Hun døde i maj 1623. Efter hendes død tog han sig en hustru fra Sjælland, Ingeborg Jensdatter Svane, der ”havde samme consideration over for ham, der nu var gammel og skrøbelig, som han havde haft for sin første hustru”; hun rejste stedse til Sjælland, og da hans svoger Henrik Rosenvinge ligeledes havde en sjællandsk hustru, hvis idelige Københavnsture han i sit testamente regnede til sine mange ustandne genvordigheder, gjorde man i Henrik Rosenvinges navn (nogle mente, han selv var forfatteren) dette vers om de tvende svogre:

Hvo over Aa vil hente Vand,
Det bliver vist en daarlig Mand,
Det fik Claus Mule og jeg at finde,
Vi tog os hver en sjællandsk Kvinde.

Med sin første kone havde Claus Mule to børn, mens det andet ægteskab var barnløst.

Hans far var den særdeles kendte

2.1.2.2.2.2.1.1.1 Hans Mikkelsen Mule

Født ca. 1522

Død af pest 25/9 1602 i Odense ?. Figurgravsten i Vor Frue Kirke, Odense over Hans Mule til Nislevgaard og hustru Mette Kotte.

Gift med 2.1.2.2.2.2.1.1.2 Mette Markusdatter Kotte.

Mule-slægten synes at være ældst af rådmandsslægterne i Odense. Den fremtræder i historien ”som et stort gammelt træ med mange grene”, men omkring 1600 var mange af disse sygnede hen, skønt slægten endnu i 16. århundrede havde haft adskillige borgmestre og rådmænd. Nogle linier døde ud, andre flyttede bort, og andre nedsank i fattigdom og skiftede socialt miljø.

Når man alligevel må tillægge Mule-slægten en betydelig indflydelse i Odense i 17. århundrede, skyldes det alene Hans Mule til Nislevgaard og hans talrige børneflokk. Hans Mule selv havde været i besiddelse af et betydeligt forretningstalant. Han tjente en formue, som nok væsentligst har været baseret på studehandel, og da han hævdede sit adelskab, som slægten var forlenet med, kunne han anbringe sine midler dels i købstadsgods, dels i gods på landet, hvor han fik Nislevgaard som ejendom. Han synes på mange måder at have balanceret på grænsen mellem at være borgerlig (der

kunne ernære sig som storkøbmand og studeforhandler – hvilket ikke anstod sig for en adelsmand) og adelig (der kunne eje gods på landet og nyde forskellige privilegier). På sine gamle dage fik han, der en tid havde holdt hus og bod i Odense, men ikke længere kunne bruge købmandsskab, ”i betragtning af hans alder og skrøbelighed” tilladelse til frit at drage ud af byen og bo i rolighed på Nislevgård, og der nye de samme privilegier som andre af adelen.

Rolighed var ellers ikke det, der prægede ham mest. I 1561 kom ”han for skade” at ihjelslå en borger i Odense og blev derfor forfulgt med sandemænd for bytinget. Under henvisning til den adelsfrihed, hans forfædre havde fået af Christian I, blev sagen imidlertid henvist til kongen og rigsrådet. Det endte med, at kongen eftergav ham bøden, idet han påstod, at have stillet den dræbtes slægt tilfreds. Det sidste benægtede enken dog, og Hans Mule måtte have en næse af kanceliet, for at ”kongen kan blive fri for mere overløb i denne sag”.

Han synes i øvrigt at have været i klammeri med alt og alle, men på mange måder var han særdeles nyttig for kronen, ikke mindst i den finansielt vanskelige periode under og efter den nordiske syvårskrig, hvilket jo ikke er kommet ham til skade, selv om han løb sig mange staver i livet. Ved den store lenshyldning, hvor forholdet mellem hertugdømmerne og kongen blev ordnet, var den aldrende hertug Adolf (af Gottorp) indlogeret hos Hans Mule, ”hvis velstand kun blev overgået af hans formidable evne til at skabe ufred omkring sig. Det var formentlig ikke uden en vis satanisk fryd, at kongen sørgede for, at de to så bekendte ballademagere som hertug Adolf og Hans Mule kom under samme tag”. Det var i øvrigt formentlig hans gode bolig, der medførte at han – og to andre borgere – fik anvist logi af gæster ved denne lejlighed.

Specielt synes han at have været i konflikt med bystyret i Odense, og forsøgte ingen lejlighed til ”at bagtale, spotte og true magistratens medlemmer i almindelighed og borgmesteren i særdeleshed”. Da Hans Mule direkte truede borgmesteren på livet, måtte lensmand og magistrat omsider gribe kraftigt ind for at standse ”denne fortsatte, utålelige forhånelse og tilsidesættelse af deres myndighed og beklikkelse af deres ære”. De indbragte derfor hele sagen for kongen, der nedsatte en slags kommissionsdomstol til at dømme imellem parterne. Det så sort ud for Hans Mule, men efter at han i stor ydmyghed havde ført sig frem for selve majestæten, bestemte denne i sin nåde, at Mule skulle slippe med at betale kongen en bøde på 500 daler – et astronomisk beløb – og i tilgift give magistraten en undskyldning for de ubeføjede beskyldninger samt endelig underskrive et højtideligt forpligtelsesbrev, hvori han forpligtede sig til i fremtiden at optræde lovlydigt overfor lensmand og magistrat. Det var således en dybt ydmyget Hans Mule, der den 29. oktober 1585 underskrev forpligtelsesbrevet i selv den kongelige kanslers nærværelse.

Hans Mules far var

2.1.2.2.2.2.1.1.1.1 Mikkel Mule

Død 1 (2 ?)/11 1537 - i Odense ?

Gift med 2.1.2.2.2.2.1.1.1.2 Anna Olufsdatter Bang

Han var borgmester i Odense 1528 – 35 og var kirkeværge i Odense. Han regnes blandt de på dette tidspunkt rige og ansete købmænd i Odense. Han var borgmester under Grevens Fejde, hvor hertugens holstenske og jydsk tropper ”røvede ynkelig Byen og ihjelslog mange af Borgerne”. Der var i øvrigt overordentlig mange danske byer, der blev plyndret eller undertiden helt brændt ned af den ene eller den anden part i denne ”Fejde”.

Mikkelt Mules far var

2.1.2.2.2.2.1.1.1.1.1 Christen Mule

Død før 1522 i Odense ?

Rådmand i Odense 1491, borgmester 1496 – 1505

Hans far var

2.1.2.2.2.2.1.1.1.1.1.1 Jens Mule – Jess Mule

Død efter 16/7 1487 - i Odense ?

Han indgik ”i rækken af rådmænd og borgmester før reformationen omkring 1464 – 1470”

Hans far var

2.1.2.2.2.2.1.1.1.1.1.1.1 Hans Mule

Født 1387

Død efter 1466 i Odense ?

Gift med **2.1.2.2.2.2.1.1.1.1.1.1.2 Edele**, om hvem vi intet ved

Købstadsstyrelsen lå fra midten af det 15. århundrede i købmandsklassens hænder, men med stærk kongelig indflydelse på valget af borgmester. Christian I havde den 17. juni 1454 fastsat den tidligere ordning med de to livsvarige borgmesterembeder, hvis hensigt var, at der altid skulle findes mindst ”én borgmester i embedet”, således at når den ene døde, skulle den tilbageværende lede valget af en ”viceborgmester”, hvorefter kongen skulle godkende valget. Hans Mule var borgmester, da denne ordning blev indført. Han var borgmester allerede i 1435.

Den 18/8 1444 fik han i Kalmar brev på ”frihed og frelse med hjelm og skjold”, d.v.s. han blev adlet, idet der tillagdes ham en halv sølv (hvid) ulv i rødt skjold og samme mærke på hjelmen.

I 1433 havde Hans Mule en gård, som med stenhus og træhus og alt tilliggende strakte sig fra Overgaden til Klosteret. På den østlige side af Præstestræde indtog en stor ejendom, der kaldtes den røde gaard, hele strædet og det øvrige af gaden, og strakte sig langs præstegården med sin have helt ned til Pjentedam. Borgmester Hans Mule ejede den 1450, og den blev i 200 år i denne families besiddelse.

Mikkelt Mules kone var som nævnt

2.1.2.2.2.2.1.1.1.2 Anna Olufsdatter Bang

Død 20/4 1569 i Odense

Hendes far var

2.1.2.2.2.2.1.1.1.2.1 Oluf Bang

Født før 1480/85 i Middelfart

Gift 1500 - i Middelfart ? – med 2.1.2.2.2.2.1.1.1.2.2 Anne Slet

I Trap Danmark, bind 12 står: I Middelfart fødtes ca. 1485 den pavelige kapellan og notar Oluf Bang. Mon han virkelig kun var 15 – 20 år da han blev gift. Og kan man tro, at en pavelig kapellan kunne blive gift ?

Hans kone var i hvert fald

2.1.2.2.2.2.1.1.1.2.2 Anne Slet

om hvem vi ikke kender andet end hendes forældre. Hendes far var

2.1.2.2.2.2.1.1.1.2.2.1 Jens Johannes Slet

Han var gift med **2.1.2.2.2.2.1.1.1.2.2.2 Johanne Pedersdatter Skeel**, som vi kun kender navnet på.

Der vist lidt uklare omkring Jens Johannes Slet's forfædre. Han var ud af adelig familie og skrives "til Gudumlund". Gudumlund kendes fra Valdemar Atterdags første regeringsår. Da ejedes den vistnok af en adelsmand ved navn Johannes Ryning, der solgte den til Peder Ludvigsen Eberstein og jomfru Margrete Ludvigsdatter, der var søskende og børn af marsken Ludvig Albertsen. Peder Ludvigsen solgte den igen, uden at vi ved til hvem, men inden udgangen af århundredet (1300 – tallet) er Niels Johansen Slet (væbner) ejer af gården og derefter hans søn Johannes Nielsen (også væbner). I 1425 skænkede "Niels Slets enke", Ide Lydersdatter Holck Gudumlund til Viborg Domkapitel for sjælemesser for hendes familie.

Hans Mikkelsen Mules kone var som nævnt

2.1.2.2.2.2.1.1.2 Mette Markusdatter Kotte

Død 20/3 1613 i Otterup ? eller Odense ?

Hun tilhørte en slægt, der fra 1440 nævnes som adelig og indflyttede til Odense.

Kotterne førte i deres våben en hvid halvmåne i blå.

At Odense i senmiddelalderen og reformationstiden har haft en byadel eller bosatte adelige, som tillige var godsbesiddere, er ikke noget specielt for byen, skønt måske nok særligt udpræget. Grænserne mellem adelige og "vanbyrdige" stivnede ved midten af 1500 – tallet. Af byadelige slægter blev kun familierne Mule, Kotte, Seeblad og – lidt senere – Rosenvinge tilbage, og netop deres grænseplacering røber de nye sociale afstande. I 1553 lykkes det den navnløse Bogenseadelslægt at forsvare sit adelskab, skønt bosat i købstaden. Den voksende adelige eksklusivitet førte til, at den odenseanske byadel savnes i alle de akter, som angår den fynske adels landemode 1547 – 1621, og at der ikke stiftedes en eneste ægteskabsforbindelse på tværs af skellene; til gengæld er det også påfaldende, at disse slægters ægteskabsforbindelser meget snævert holdt sig inden for egne cirkler, indtil rådmandskredsen blev brudt op.

Hendes far var

2.1.2.2.2.2.1.1.2.1 Markus Kotte – Kotti – Kottj

Død 1590 i Odense ?

Gift med 2.1.2.2.2.2.1.1.2.2 Maren Friis (?)

Han var i midten af 1500 – tallet rådmand i Odense og tilhørte en af Odense bys fornemme, men hensygnende byadelslægter. Inden den tid havde han været kæmner. I 1576 i en ligning til årlig skat anføres som de største skatteydere: Oluf Bager (16 mark), Hans Mule (12 mark), Christopher Bang (8 mark), Knud Jørgensen Seeblad (8 mark) og Marcus Kotte sammen med bl.a. Christen Mule (5 mark). I regnskab for hertug Ulrik af Mecklenborgs ophold i Odense 1572 havde Marcus Kotte 7 heste opstaldet. For foderet (havre og rufoder) skulle han have 4 mark udbetalt af rentemesteren.

Hans kone var som nævnt

2.1.2.2.2.2.1.1.2.2 Maren Friis (?)

Død 1607 i Odense

Der er dog andre (Sv. Larsen) der har hende som en Mule, datter af en Niels Mule, der var rådmand i Odense omkring 1570.

Claus Mule var som nævnt gift med

2.1.2.2.2.2.1.2 Birgitte Mogensdatter Rosenvinge

Født 1590 – i Odense ?

Død maj 1623 - i Odense ?

Hendes far var

2.1.2.2.2.2.1.2.1 Mogens Henriksen Rosenvinge

Født 4/6 1540 i Helsingør

Død 27/3 1607 i Odense

Gift med 2.1.2.2.2.2.1.2.2 Karen Jørgensdatter Friis

Af forholdsvis ny dato var slægten Rosenvinges forbindelse med Odense, idet Mogens Henriksen Rosenvinge, søn af borgmesteren i Helsingør, indvandrede i sidste halvdel af det 16- århundrede, men ved ægteskab med Karen Jørgensdatter Friis kom han i forbindelse med en slægt, der – ligesom Mule – og Seebbladslægterne – havde beklædt rådmands- og borgmestererhverv i hvert fald siden begyndelsen af det 16. århundrede.

Han blev student 1555, boede til 1558 hos Peder Palladius, blev immatrikuleret i Wittenberg 1558, var ca. 1566 i Helsingør og derefter i Odense, hvor han erhvervede sig en del ejendomme både i og uden for byen og synes at have taget del i studehandlen. Han nød kronens gunst ved afgiftsfrie forleneringer af tiender og gårde og hørte både ved sin herkomst og sit giftermål naturligt hjemme i kredsen af de rige patricierfamilier i datidens Odense, selv om den stridbare Hans Mule beredte ham vanskeligheder. I 1573 nævnes han som rådmand og 1576 som borgmester, hvilken stilling han beklædte i 32 år, hvilket var usædvanligt længe. Han var kirkeværge for Gråbrødre kirke, og i 1574 blev han af kongen sammen med Hans Dienissen udnævnt til hospitalsforvaltere ved St. Knuds kloster. I 1578 blev der tillagt hospitalsforstanderne løn, og da Mogens Henriksen ”varetog hospitalets interesser på tinge” tillagdes der ham 80 dlr. Årlig løn, medens Hans Dinesen fik 40 dlr.

Han havde en gård i Odense, hvorfra Portbjælken med hans våben nu er bevaret i Møntergården. Rosenvingernes våben var lodret delt af hvidt, hvori en blå rose, og rødt, hvori en hvid vinge. På hjelmen en hvid vinge.

Hans far var

2.1.2.2.2.2.1.2.1.1 Henrik Mogensen Rosenvinge

Død i forsommeren 1583 i Helsingør

Gift 1) ca. 1539 med 2.1.2.2.2.2.1.2.1.2 Karina Villumsdatter Forbus

Han var søn af den 1505 adlede borgmester og tolder Mogens Jensen, hvis efterkommere imidlertid først ned i det 17. århundrede optog navnet Rosenvinge (efter våbnet). Også hans moder var adelig, datter af den 1474 adlede borgmester i Helsingør og tolder Peder Hansen.

I 1544 eller noget før blev han rådmand i Helsingør, 1555 borgmester, og denne stilling indtog han indtil 1579, da han efter ønske fritoges for den, for at han bedre kunne varetage sit andet, i 1564 overtagne embede som tolder og fordi den ham overdragne regnskabsføring ved de store byggeforetagener på Kronborg i høj grad beslaglagde hans tid. I øvrigt synes slægten i flere generationer at være knyttet til øresundstolden.

Stillingen som tolder ved Øresund var en betroet plads, ikke blot fordi der gik store pengesummer gennem hans hænder, men også, og ikke mindst, fordi den havde en politisk side, idet han i kildne spørgsmål ofte måtte optræde som kongens repræsentant over for der fremmede handelsmænd og skippere, der årlig i massevis kom til Helsingør, således ved ”beslaglæggelse af skibe, afpresning af pengelån og mandskab, tvangssalg af ladninger o.s.v.”. Ligesom Henrik Mogensen utvivlsomt var den vanskelige stilling voksen og med dygtighed passede den, således var han åbenbart yndet af Frederik II, der i høj grad benyttede sig af ham, bl.a. til at forsyne sin hofholdning og flåden med alle slags varer fra udlandet. Stillingens vanskelighed kan bl.a. ses af, at Henrik Mogensen i maj 1565 fik ordre til at låne penge til konge af forbisejlende skippere. Kongen ville da tilbagebetale dem om et år. Der indkom først 3583 Joachimdaler, 2 Portugaløser, 22 Dukater og 3 dobbelte Prinsessedaler og senere hen i august yderligere 725 daler. I marts 1567 skriver kongen atter til Henrik Mogensen og forklarer, at han ikke har penge til at betale med, så hvis ”der tales eller fordres noget i denne henseende, kan du udsætte det med bedste lempe”.

I Stengades sydlige side, længst mod øst på hjørnet af store Færgestræde residerede borgmester Henrik Mogensen Rosenvinge. Hans grund må have omfattet to gårde, af hvilke den østligste måske var ubebygget, indtil kongen 1619 der indrettede en ny toldgård. Det er i den her nævnte toldbod, at man 1633 bekoster ”6 store trævinduer, et panel på døren og et et spjæld i skorstenen, at holde varmen inde om vinteren med, der som tolder og toldskriver sidder og gør skipperne klar, thi tilforn frøs blækket for dennum på bordet”.

Ved siden af sine offentlig hverv drev han sammen med broderen Jens en ret betydelig handelsvirksomhed, både i det store og små. Uden at kunne måle sig i rigdom med sin ældre samtidige, borgmester Sander Leiel, var han en velstående mand, der foruden sine ejendomme i Helsingør ligesom denne sin forgænger sad inde med jordegods i det nordøstlige Sjælland, til dels som len fra kronen.

Hans far var

2.1.2.2.2.2.1.2.1.1.1 Mogens Jensen

Død 1528 - i Helsingør ?

Gift med 2.1.2.2.2.2.1.2.1.1.2 Anna Pedersdatter

Han var borgmester i Helsingør og var ”kongens skriver” og blev 31/7 1505 adlet til ”Rosenvinge”. Slægten optog dog først ned i det 17. århundrede navnet Rosenvinge (efter våbnet).

Hans kone var som nævnt

2.1.2.2.2.2.1.2.1.1.2 Anna Pedersdatter

Født 1496 (1498 ?)

Hendes far var

2.1.2.2.2.2.1.2.1.1.2.1 Peder Hansen

Tolder og borgmester i Helsingør. Adlet 1474.
Gift ca. 1495 med

2.1.2.2.2.2.1.2.1.1.2.2 Anna Jensdatter – Anna Baden

Fra Laurids Pedersen: Helsingør i Sundtoldstiden 1426 – 1857 kan citeres:
I klosterets største og fornemste rum, kapitelsalen er der nær op til hvælvingerne med de kristne symboler/billeder en række våben, somhentyder til klosterets velgørere, men som ikke alle lader sig bestemme med fuld sikkerhed. Men liljerne tilhører den 1475 adlede borgmester Peder Hansen, og månen over muslingeskallen hans hustru Anna Baden (eller hans svigerfader, der 1492 nævnes som borgmester i Helsingør). Månen over muslingeskallen er en gul måne og en hvid ibskal i blå.
Hun var datter af

2.1.2.2.2.2.1.2.1.1.2.2.1 Jens Andersen

der i 1492 nævnes som borgmester i Helsingør

Henrik Mogensen Rosenvinges kone var som nævnt

2.1.2.2.2.2.1.2.1.2 Karina Villumsdatter Forbus – Forbes

Død senest 1571 i Helsingør.
Hendes far var borger i Helsingør, senere rådmand i Helsingborg, men hun omtales også som værende ”af skotsk adelsslægt”. Faderen var

2.1.2.2.2.2.1.2.1.2.1 Villum Forbus

som der ikke vides noget om

Mogens Henriksen Rosenvinges kone var som nævnt

2.1.2.2.2.2.1.2.2 Karen Jørgensdatter Friis

Født 29/6 1551 i Odense
Død 1614 i Odense

Hendes far var

2.1.2.2.2.2.1.2.2.1 Jørgen Hansen Friis

Død 1566 i Odense
Gift med 2.1.2.2.2.2.1.2.2.2 Barbara Pedersdatter

Han var i 1562 rådmand i Odense. Han var søn af borgmester Hans Friis og Mette Lauridsdatter Kotte, først gift med Jørgen Knudsen Seeblad med hvem hun havde sønnen Knud Jørgensen

Seeblad. Hun er identisk med **1.2.2.2.2.1.2.1.2.2.1.2 Mette Lauridsdatter Kotte** er er omtalt under dette nummer. Knud Jørgensen Seeblad (1.2.2.2.2.1.2.1.2.2.1) og Jørgen Hansen Friis var således halvbrødre. Den 5. januar 1553 findes der i Kancelliets registratur en kongelig forordning dateret i Nyborg, hvorefter disse to fritages for forpligtelse til at fungere som edssvorne i mordsager, grænsestridigheder og tyveriprocesser, en pligt som voldte dem store bryderier, da de som købmænd drev forretning uden for rigets grænser, og derfor vanskeligt kunne dømme i sager, der havde fundet sted, medens de var udenlands. De må have udviklet en betydelig handel, når de har kunnet opnå denne fritagelse.

Jørgen's far var

2.1.2.2.2.2.2.1.2.2.1.1 Hans Friis

Død 30/5 1551 i Odense

Gift med Mette Lauridsdatter Kotte, der er nr. 1.2.2.2.2.1.2.1.2.2.1.2.

Han var rådmand og senere borgmester i Odense.

Jørgen Hansen Friis's kone var som nævnt

2.1.2.2.2.2.2.1.2.2.2 Barbara Pedersdatter

Død 1557 i Odense

Hendes far var

2.1.2.2.2.2.2.1.2.2.2.1 Peder Christensen Bonde

Død efter 1512 i Odense ?

Adelsbrev 20/5 1493. Borgmester 1493 – 1512 i Odense. Våbenskjoldet for "Bonde i Odense" var i hvidt en krum sinister skråbjælke, delt på langs af blå og rødt. På hjelmen tre hvide liljer.

Peder Bonde ejede en ejendom, hvor nu Klaregade går. Da dronning Christine ønskede en kortere vej fra dronningegården til gråbrødreklosteret, måtte hun købe sig gennemgang gennem Peder Bondes ejendom. De oprettede en kontrakt, hvorefter hun svarede årlig 4 skilling for den. Det kunne være interessant at vide, om dette var, hvad vi ville kalde en symbolsk betaling.

2.1.2.2.2.2.2.1 Hans Clausen Mules kone var som nævnt

2.1.2.2.2.2.2.2.2 Ellen Christensdatter Wellejus

Født 1629

Død 5/11 1681 i Nyborg – Marmor-epitafium i Nyborg Kirke.

Hun havde 3 sønner og 1 datter.

Hendes far var

2.1.2.2.2.2.2.1 Christen Jensen Weyle

Født 24/1 1596 i København

Død 10/1 1635 på Frederiksborg slot af en slem lungebyld.

Gift 1624 formandens enke i Vejle Else Hansdatter Riber eller Svane, der er beskrevet som nr.

1.2.2.2.2.1.2.2.2

Student Sorø 1615, udenlands 1616 – 20, magister 14/5 1621. Conrektor Odense 10/7 1621, rektor samme steds 11/12 1622. Professor ved Gymnasiet samme steds januar 1623. Ordineret 25/1 1624 til sognepræst ved Vejle (Sct. Nicolai) og Hornstrup. Hofpræst – kaldet 24/1 1627 til kgl. confessionarius. Professor i theologien 1629, dr. theol 28/9 1630 – igen hofpræst idet Chr. IV ønskede at beholde ham som hofpræst. Den 14. november 1631 holdt han ligprædiken i Roskilde Domkirke over dronning Sophia. I 1624 ægtede han formandens enke, hvis broder, Hans Svane, den senere så bekendte Sjællands biskop, blev optaget i præstens hus, hvor han nød undervisning, indtil han 1626 blev sendt til universitetet. Efter hans død giftede enken sig for tredje gang med sognepræsten i Hillerød, Hans Madsen Huusvig.

Hans far var

2.1.2.2.2.2.2.1.1 Jens Christensen

Død efter 1596 – i København ?

Han var gift med

2.1.2.2.2.2.2.1.2 Anna Christensdatter

Død efter 1596 – i København ?

Casper Peter Rothe Ingerslevs kone var som nævnt

2.2 Marie Meulengracht

Født 31/7 1800/1799 i Århus

Død 8/1 1857 på Marselisborg, Viby sogn, begravet på Viby kirkegård.

Hendes far var

2.2.1 Harbo Meulengracht

Født 1766/67 i Århus ?

Død 27/5 1853 i Århus

Gift 28/11 1792 i Århus domkirke med 2.2.2 Maren Jensdatter Schmidt

Den 18/8 1794 tog han ”her” i Århus, 27 år gammel, borgerskab som købmand.

Ved folketællingen 1834 nævnes han som agent og købmand. Agent var vistnok en titel, kongen kunne give erhvervsfolk som en udmærkelse. Senere blev han justitsråd.

Han havde 8 børn med Maren.

Fra Århus gennem tiderne II og III kan citeres følgende:

Som folketallet vidner om byens store vækst, fortæller mange huse om borgernes velstand. Flottest blandt bygninger, der stammer fra den tid, var justitsråd Meulengrachts gård på Lilletorv. Som et helt palæ opførtes den i 1809, og siden da har den været et vidnesbyrd om, at der i Århus tjentes gode penge også under krigen.

Kort efter oprettede Harbo Meulengracht en damestråhattefabrik. Nye foretagender blev således sat i gang under krigen, samtidig med at ældre førtes videre.

Skibsfartslisterne viste i hovedsagen de samme bestemmelsessteder efter krigens ophør som før.

Alle europæiske havne besejledes, andre også. Briggen ”Charlotte” tilhørende Harboe Meulengracht var undertiden i Brasilien.

Særligt ét af skibene i Århus var genstand for borgernes interesse. Det var briggen ”Thetis”, der var på 86 læster. Dens dybgående var 11 ½ fod, mere end noget andet århusiansk skib. Den var af solidt og svært egetømmer og var en god sejler, i det hele taget et udmærket skib med en ualmindelig rejsning. Den var byens stolthed mellem skibene her.

Justitsråd Meulengracht var ejer af den og brugte den til Robbe- og Hvalrosfangst i Polarhavet.

Om efteråret eller før vendte den tilbage med en stinkende last af trannet kød, der behandledes i trankogeriet på ”Grønland”, i nærhed af det gamle ridehus. Dårlig lugt og en mængde tran kom ud af kogningen.Harbo Meulengracht var i 1838 den næsthøjeste skatteyder i Århus. Han

skabte sig kapital til at sætte industrielle foretagener i gang. Han kapital bestod i både penge og varer, skibe og skove, huse og jord. Hans skibe gik til det nordligste ishav og til sydamerika. Hans købmandsforretning var god. Alenkram førte han ikke, men til gengæld første classes isenkram. Hans annoncer fortæller om hans fensterglas og drikkeglas og andre gode ting. Sin søn optog han i firmaet og kaldte det Meulengracht & Søn.

I sit palæ på Lilletorv modtog han byens allerfineste gæster, den danske kong Christian VIII og dronning Karoline Amalie på deres kroningsrejse 1840. Blandt navnene på dygtige århusianske forretningsmænd stråler købmand Hans Broges navn med en særlig glans. Han var født i Grenå i 1822, men kom 15 år gammel i handelslære i Århus hos firmaet H. Meulengracht & Søn.

Hans far var

2.2.1.1 Lars Christian Meulengracht

Født 1735 i Ålborg, døbt 30. april 1735

Død 2/1 1769/67 ? i Århus

Gift 27/9 1764 i Århus Domkirke med 2.2.1.2 Marie Brøchner M. Galthen

I året 1763 døde Chr. Grotums eneste barn, en søn på 5 år. (Chr. Grotum var en halvbroder til Lars Christians far). Forældrene ville i den anledning skille sig af med Århus Mølle og købte herregården Volstrup. Møllen skulle dog først forinden overlades til en slægtning, og dertil udsås den ældste søn af Harboe Meulengracht, vejeren og måleren i Ålborg, nemlig Lars Christian Meulengracht. Skødet på møllen er udstedt 26/4 1764.

Så overtog Lars Christian møllen, men han har enten manglet kapital eller evne til at styre den, thi 1767 var han i den grad pint af pengesorger, at han tog sig selv af dage ved at drukne sig i mølledammen.

Hans far var

2.2.1.1.1 Harbo Lassen Meulengracht

Født 13/9 1706 i Holbæk

Død 17/7 1788 på Tidemannsholm, Taars sogn, Børglum herred hos sin datter

Gift 15/10 1733 - i Ferslev sogn ? med 2.2.1.1.2 Helvig Brun

Han antog navnet Meulengracht efter sin mormoder.

Han var kgl. vejer, måler og vrager i Ålborg og Krigsråd. Afsat 1745 på grund af toldsvindel. Ejer af Vorgaard og Dragsgaard/Hellum herred. I 1730 købte Købmand Carsten Werchmeister i Ålborg (død 1732) 66 tdr. hartkorn for 3956 rdl. i Ferslev. Hans enke Helvig Brun solgte disse 66 tdr. til krigsråd Harboe Meulengracht i Ålborg, som hun i 1733 blev gift med. Han solgte dem igen i 1749.

I 1756 fik han kgl. bevilling på den i Lyngby sogn, Ålborghus amt, privil. kro mod årlig afgift på 6 rdl. I 1761 fik han 12/5 bevilling på isteden for de ham tilhørende Nørgaard og Ris Vandmøller, der nedbrydes, at bygge fra et bekvemt sted ved hovedgården en vandmølle af samme størrelse som de to tilsammen. I 1767 solgte han Vorgaard og Dragsgaard.

Hans far var

2.2.1.1.1.1 Lars Christensen

Død efter 1706 – før 1715

Borgmester i Holbæk

Gift før 1706 med

2.2.1.1.1.2 Inger Margrethe Wegerslev

Født maj 1686 ? i Århus ?
Død 1720 i Ålborg

Efter Lars Christensens død giftede hun sig med borgmester i Ålborg Hans (Henrik ?) Himmerig Grotum og havde med ham 5 børn, der altså var halvsøskende til Harbo Lassen Meulengracht. I 1720 fik Henrik Grotum kgl. bevilling på at lade sin afg. hustrus Inger Mar. Wegerslevs ligkiste med sort baj overtrække.

Hendes far var

2.2.1.1.1.2.1 Christian Wegerslev – Christen Jensen Weierslev

Født ca. jan 1651 i Århus ?
Død 3/5 1723 i Århus
Gift 1) med 2.2.1.1.1.2.2 Margrethe Meulengracht

Han blev 27/9 1685 udnævnt til kgl. proviantforvalter i Århus ”at have rang med præsidenterne i de andre stabelsteder i Danmark i sæde og gang” og i 1686 blev han betroet at være kirkeskriver i Århus stift. I 1687 skrives til stiftsøvrigheden i Århus, at C.W må og skal nyde og have inspektion over domkirken og al dens tilliggende på samme måde som Claus Toft har inspektion over domkirken i Roskilde.

Ca. 1700 træffer vi stiftsskriveren Christian Wegerslev som forpagter af Århus Mølle; han måtte 1701 forsvare sig mod en klage fra mændene i Aarslev og Skibby over, at deres enge blev kolde, sure og fordærvede ved vandets opstemning i møllen, og hævdede, at møllen på grund af sin store engjord selv var interesseret i, at vandet ikke blev stemt for højt op. Men i 1702 forlod han forpagtningen af møllen.

Det store hus – også kaldet Trods-Katholm – ved enden af Fiskergade ejedes i begyndelsen af 1700-tallet tillige med toften af stiftsskriver Chr. Wegerslev, som efter eget sigende har købt huset på auktion for 1040 dlr. Han var bleven Hans Majestæt 366 dlr. skyldig i sine aflagte kornregnskaber til år 1700's udgang og trues i den anledning til betaling ved ”militærisk eksekution”. For at undgå denne optager han lån mod pant i sit ”ved stranden liggende store hus”.

Hans far var

2.2.1.1.1.2.1.1 Jens Christian Wegerslev – Jens Kristensen Vegisløff

Født ca. 1619
Død 1697 i Århus
Gift med 2.2.1.1.1.2.1.2 Anne Hansdatter

Han var en rig rådmand i Århus og ejede en masse ejendomme og boder. I 1685 ejede han blandt andet 35 ejendomme i byen. Men i 1688 gik han fallit.

Hans kone var som nævnt

2.2.1.1.1.2.1.2 Anne Hansdatter

Født ca. 1636 i Longelse præstegård, Longelse og Fuglsbølle sogn
Død 1708 i Århus

Hendes far var

2.2.1.1.1.2.1.2.1 Hans Mikkelsen

Han blev i 1594 præst i Longelse og Fuglsbølle, Langelands sønder herred, Svendborg amt.
Hans kone var

2.2.1.1.1.2.1.2.2 Pernille Hansdatter

”af Kirkeby og Lunde sogn”.

Hendes far var

2.2.1.1.1.2.1.2.2.1 Hans Lauridsen

Født ca. 1560 i Espe og Vantinge sogn ?

Blev 1589 præst i Kirkeby og Lunde

Han var gift med 2.2.1.1.1.2.1.2.2.2 Magdalene Nielsdatter Juel

Hans far var

2.2.1.1.1.2.1.2.2.1.1 Laurits Jespersen

Født 1522 i Odense eller Nøre Aaby. Var præst i 1562. Var først gift med Maren (8 børn) og derefter med Sara Christensdatter Fraugde (10 børn). Hans far var først bonde i Aaby, siden slagter på Klingeberg i Odense.

Hans Lauritsens kone var som nævnt

2.2.1.1.1.2.1.2.2.2 Magdalene Nielsdatter Juel

”Af Kirkeby og Lunde sogn”

Hendes far var

2.2.1.1.1.2.1.2.2.2.1 Niels Juel

Blev 1558 præst i Kirkeby og Lunde sogn.

Hans kone var

2.2.1.1.1.2.1.2.2.2.2 Apollonia

om hvem vi kun kender det fine navn.

Christian Wegerslev kone var som nævnt

2.2.1.1.1.2.2 (Inger) Margrethe Meulengracht

Født 13/3 1658 i København

Død 12/2 1701 – i Århus

Hendes far boede 1658 i gården på hjørnet af Købmagergade og Silkegade i København.

Hun gav navnet Meulengracht videre til sin datter, som gav det videre til Harbo.

Hendes far var

2.2.1.1.1.2.2.1 Hans von Meulengracht

Født 9/9 1629 – i København ?

Død 1684 – i Bjergager sogn, Hads herred ?

Gift 1) 17/9 1654 i København ? med 2.2.1.1.1.2.2.2 Bertha Jørgensdatter Horste

Hans far døde, da han var ét år. Moderen giftede sig igen med Rasmus Jensen Hellekande, som han i et brev omtaler som ”min elskede fader Rasmus Jensen”. Ved moderens død ca. 1654 blev han i en ung alder ejer af en betydelig formue.

Han var oberst, borger og handelsmand, generaltoldforvalter for Nørrejylland og Fyn og en overgang ejer af Eskildsø, Selsø sogn, Horns Sj. Herred. I 1659 pantsattes til ham Abrahamstrupgaard (det nuværende Jægerspris) med en del af godset (86 gårde og 39 huse) for 26.000 rdl. Han lånte vistnok kongen penge og fik gods udlagt forskellige steder. Efter regeringsforandringen 1660 blev han forvalter over hele Abrahamstrup len, boede på Abrahamstrup 1660 – 1665 og lod sig vistnok kalde amtmand. I 1666 indløstes godset mod andet jordegods som han fik tilskødet. Heriblandt var formodentlig Eskildsø, som han dog sælger i 1671. Omtrent 1670 blev han udnævnt til generaltoldforvalter i Nørrejylland og Fyn og flyttede nu til Århus. Men hans pengesager var ”derangerede” og kongen måtte i 1676 bevillige ham et moratorium, men da han i 1668, da han giftede sig igen efter Berthas død, skiftede med sine børn, synes der at have været visse midler til rådighed. Ved sin død efterlod han sig ”næppe stort”.

Hans far var

2.2.1.1.1.2.2.1.1 Lorenz Meulengracht

Født 1596/1585 ?

Død 10/5 1630 i København, begravet Nicolai Kirke

Gift – i København ? – med 2.2.1.1.1.2.2.1.2 Karen Pedersdatter

Hans mor (NN) giftede sig efter faderens død med storkøbmanden Johan de Willem, der således var hans stedfar.

Lorenz Meulengracht stod i 1620'erne som ganske ung blandt de fremtrædende købmænd i København, hvilket havde sin baggrund i, at han var stedsøn af storkøbmanden Johan de Willem. Sammen med stedfaderen og flere andre købmænd af nederlandsk oprindelse overtog han i 1623 det silkemanufaktur, Chr. IV havde anlagt i Silkegade i 1620. Men til trods for at en forordning af 1625

gav silkekompagniets produkter eneret i Danmark, havde man vanskeligheder med afsætningen og i 1626 måtte kompagniskabet likvidere. Under kejserkrigen (1625 – 29) fik han flere store leverancer af proviant og ammunition til de kongelige tropper, og til gengæld fik han flere eksporttilladelser for korn og andre fødevarer til de tyske østersøbyer. I 1628 fik han sammen med Jan Böcker van Delden overdraget kronens mølle Bredemølle ved Lyngby til krudtmølle. Kort efter fik de bevilling på overalt i landet at måtte opkøbe salpeter på de betingelser, at det skulle føres til København, og at det producerede krudt alene måtte sælges til kongen. Året efter udvidedes denne aktivitet, idet de to kompagnoner for fem år fik forpagtningen af kronens krudtmølle i Kristianstads len. Hans omfattende virksomhed blev dog allerede året efter brat afbrudt ved hans tidlige død.

Hans far var

2.2.1.1.1.2.2.1.1.1 Hans von Meulengracht

Indvandret fra de Spanske Nederlande.

Død før 1620 – i København ?

Han var silkevæver og indvandrede formentlig omkring 1585 formentlig ikke uden sammenhæng med de politiske forhold i de spanske nederlande.

Lorenz Meulengracht var som nævnt gift med

2.2.1.1.1.2.2.1.2 Karen Pedersdatter

Født 1600 – 1610

Død 26/2 1654 – i København ?

Efter Lorenz's død giftede hun sig igen med Rasmus Jensen Hellekande, der dør 1648. Han synes at have været en god stedfader for hendes søn Hans.

Hans von Meulengracht var som nævnt gift med

2.2.1.1.1.2.2.2 Bertha Jørgensdatter Horste – Birthe Horster

Født ca. 1635 – i København ?

Død 11/4 1665 på Abrahamstrup, Draaby sogn.

Harbo Lassen Meulengrachts kone var som nævnt

2.2.1.1.2 Helvig Bruun – Hedevig Pedersdatter

Født 1707, døbt 21/9 i Ferslev sogn

Død 8/3 1770 i Egense kloster, Mou sogn

Hendes far var

2.2.1.1.2.1 Peder Urbansen Bruun

Født 28/2 1675 i Tømmerby-Lild sogn

Død 14/7 1737 i Ferslev-Dal-Volsted sogn, hvor han var præst i 37 år

Gift med 2.2.1.1.2.2 Maren Tancke eller Wandel

Student Ålborg 1695.

Han blev kaldet til ”adjunctus et successor” hos den svagelige hr. Johannes Jacobsen Brunov i Ferslev-D-V-sogne og blev præst 26/8 1700. Han havde 3 sønner og 4 døtre med Maren.

Hans far var

2.2.1.1.2.1.1 Urban Pedersøn Bruun

Født 1/5 1647 i Ålborg

Død 27/7 eller 2/4 1695 i Tømmerby-Lild sogn, hvor han var præst, udnævnt 14/4 1673

Gift 14/4 1673 med 2.2.1.1.2.1.2 Helvig Poulsen – Paulin

Student Ålborg 1666. Candidat 1668. Sognet – og dermed også præstens indkomst ved tiende m.m. – led i hans tid meget under sandflugt og misvækst.

Hans far var

2.2.1.1.2.1.1.1 Peder Nielssøn Boesen – Peder Nielsen Bruun

Født ca 1600 i Hammer sogn

Død 1649 i Ålborg

Gift 7/12 1636 i Ålborg Budolfi kirke med 2.2.1.1.2.1.1.2 Johanne Urbansdatter Brunow

Han var købmand i Ålborg

Hans kone var som nævnt

2.2.1.1.2.1.1.2 Johanne Urbansdatter Brunow

Født ca. 1616

Død efter 1647 i Ålborg ?

Hendes far var

2.2.1.1.2.1.1.2.1 Urban Justsøn – Urban Justsøn Giesemand

Urbanslægten er gammel i Ålborg. Til den hører den dygtige borgmester og store grundejer Jacob Urbansen, som døde 1682. Han og hans slægt havde store ejendomme og bryggeriet ”Urban”. Han kan meget vel have været en søn af Urban Justsøn, som var gift med

2.2.1.1.2.1.1.2.2 Maren Jørgensdatter

om hvem vi ikke ved noget

Urban Pedersøn Bruun var som nævnt gift med

2.2.1.1.2.1.2 Helvig Poulsen – Hedvig Jacobsdatter Poulin

Født 1651 – 55 ?

Død 7/3 1727. Kirkebog Ålborg Budolfi: 19/3 1727 begravet sal. Hr. Urban Pedersens enke fra Kiærup præstegård ved liig-prædiken i Vor Frue Kirke. ”Fra Kiærup præstegård” passer fint til Tømmerby-Lild sogn.

Hendes far var

2.2.1.1.2.1.2.1 Jacob Poulsen Thisted

Født ca. 1620 i Thisted ?

Død 1677 i Ålborg

Gift 2) 3/8 1651 i Ålborg Budolfi med 2.2.1.1.2.1.2.2 Else Andersdatter Ringkjøbing Student Viborg 1640, magister 1647, ordineret som sognepræst Ålborg, Vor Frue, 1645.

Hans børn synes alle at have fået efternavnet Jacobsen Poulin. I 1663 fik han bevilling på at købe adeligt jordegods (Efter enevældens indførelse 1660 kunne gejstlige og borgerlige også eje jordegods udenfor byerne, mod tidligere kun adelen). I 1674 fik han bevilling på i levende live at holde skifte mellem hans nuværende hustru og hans to kuld børn.

Hans far var

2.2.1.1.2.1.2.1.1 Poul Jacobsen

Født ca. 1600

Død 1653 i Thisted, begravet 2/11.

Gift med 2.2.1.1.2.1.2.1.2 Ingeborg Christensdatter Søe

Rådmand i Thisted

Under en restaurering af Thisted kirke i 1976-77 fandt man under korgulvet en urørt grav, dækket af en ligsten af rød kalksten fra Gotland. Graven var fra 1600-tallet, og gravstenen oplyser, at her hviler Povel Jacobsen og Ingeborg Søe. De var både plejeforældre og bedsteforældre til Anne Søe, der var en kendt, rig dame med Kølbygård i Hunstrup som stamhus. I 1717 lod hun opsætte en mindetavle i kirken med oplysning om, at hun havde foræret kirken fyrretyve daler, som skulle sættes på renter til evig tid, for at de døde ben i denne grav måtte blive ”uomkast”, så de kunne finde hvile til den yderste dag.

Ønsket om at lade graven urørt blev respekteret ved en restaurering i 1863, men godt 100 år senere kunne man ikke nåe sig. Under brokker og mursten fandt man ægteparret hver for sig placeret i resterne af to fyrretræskister, som havde været betrukket med stof. De havde et forstenet søpindsvin liggende på eller ved brystets venstre side. Knoglerne blev ikke fjernet, og gravfreden blev genoprettet med et lag fint sand. Gravstenen ligger igen synlig på sin plads.

Hans kone var som nævnt

2.2.1.1.2.1.2.1.2 Ingeborg Christensdatter Søe

Født ca. 1600 - i Thisted ?
Død 1674 i Thisted, begravet 5/2

Hendes far var

2.2.1.1.2.1.2.1.2.1 Christen Poulsen Søe

Død efter 1611 - i Thisted ?
Nævnt som rådmand 1611

Jacob Poulsen Thistedes anden kone var som nævnt

2.2.1.1.2.1.2.2 Else Andersdatter Ringkjøbing

Født ca. 1625 i - Holmens sogn ?, København
Død 1659 i Ålborg

Hendes far var

2.2.1.1.2.1.2.2.1 Anders Andersen Ringkjøbing

Født 1/10 (10/10 ?) 1597 i Ringkjøbing, ”formentlig søn af borgerfolk”
Død 12/10 1668 som biskop i Ålborg
Gift 1) med moderen til Else. Hun døde 2/6 1645
Student Ribe 1615, rektor i Ålborg 1617, sognepræst i Henne 1621, sognepræst Varde Jacobi kirke ca. 1623 – 33. Cand. theol. f. B. ved Holmens Kirke 8/11 1639. Var den første præst ved Holmens kirke og den første provst over hans kgl. majestæts skibspræster. Magister 1641, Biskop over Ålborg stift fra 1642. Dr. theol. 10/12 1653. ”Død som ”jubellærer””. Meget yndet som prædikant af kongen – Chr. IV, hvilket førte til, at han blev fundet værdig at beklæde Ålborg bispestol . Han giftede sig igen i 1647, men havde ingen børn i andet ægteskab.

Peder Urbansøn Bruuns kone var som nævnt

2.2.1.1.2.2 Maren Lauritsdatter Tancke el. Wandel

Født ca 1674 i Haverslev-Bejstrup sogn
Død 3/2 1753 i Ålborg
Hun blev gift med Peder før 1702. De havde 3 sønner og 4 døtre
Hendes far var

2.2.1.1.2.2.1 Laurits Hanssøn Tancke – Laurentius Hansen Wandel el. Ålborg

Født 1640 i Ålborg ?

Død 27/4 1702 i Haverslev-Bejstrup sogn

Gift 1) med 2.2.1.1.2.2.2 Maren Nielsdatter

Student Ålborg 1660.

I 1668 blev han udnævnt til at være sognepræst til Haveslev og Bistrup sogne i Vendelbo stift i den afg. Præsts sted, såfremt han efter foreg. Examen befindes dygtig til prædikeembedet, og det ikke strider imod tidligere udgivne expetancer. I 1671 fik han konfirmation på embedet. Efter Marens død giftede han sig igen med Margrete Jørgensdatter. Ved sin død blev der skiftet mellem hende, seks børn med Maren og tre børn med Margrete. I statistiske bidrag til Ålborg stifts historie i slutningen af syttende århundrede har han givet følgende beskrivelse vedrørende Haverslev og Bejstrup sogne:

Tiender 62, hvoraf i Bejstrup sogn 6 hele gårde og 1 halvgård er ødet, i Haverslev sogn er 2 øde. Korntiende tilforn 94 tdr. byg, men nu formedelst manges ruin og misvækst på agrene må tage min tiende på kjærven. Kvægtiende 4-5 lam.

Offer til de 3 højtider 30 sldr. Hans- og påskerente er ikke værd at tegne noget om, såsom ganske ringe og lidet bekommes.

Præstegården er fri. Dens Capacitet i længden 40, i bredden 30 favne. Derpå findes 6 huse: et rallinghus 18 favne langt, et hus kaldet Borgfred (d.v.s. Barfred) 9 bind, et hus kaldet skolen 8 bind, et ladehus bestående af 8 gulve, 17 favne langt, et fæhus, hvilket er ganske ubilligt, og enhver hos os ved, at jeg er sket uret. Dens køb var 100 rdl., men dens nu værdi mener jeg skal opnå 500 sldr.

Huse til præstegården er 5 og give årlig 18 skilling til huspenge, af hvilke det ene nu er øde. Nok en liden mølle, kaldet Gubbenes Mølle, som skatter af 2 skpr., og er ganske øde.

Annexpræstegården er ganske ringe i sin bygning, giver landgilde 10 tdr. byg, når det kan bekommes, og skatter af 0-1--2.

Begunstigelser: Liggende her til stedet: Et bol, skylder 4 tdr. byg, 3 tdr. havre gæsteri, 1 skovsvin, et bol, 4 tdr. byg, 3 tdr. havre gæsteri, 1 skovsvin; et bol skylder som det forrige, men er øde; et halvt bol stander øde.

Tynger: Alt for mange formindskelser udi disse besværlige tider samt mangel på høbjergning og andet. Ringe ildingsbrand, ingen olden.

Hans far var

2.2.1.1.2.2.1.1 Hans Sørensen d. yngre

Født efter 1610 ? i Ålborg ?

Død 14/3 1656 i Ålborg

Gift 25/10 1635 med Elsebeth Lauritsdatter

Han var først slotsskriver på Ålborghus, men blev rådmand 1632 og borgmester 1646.

Fra P.C.Knudsen: Ålborg bys historie kan anføres følgende:

Der havde i nogen tid været uroligheder, dels i Ålborg, dels i hele Nørrejylland. I 1625 blev der dømt herfor i Ålborg, men i den følgende tid, da krigen brød løs over Jylland, gærede det ikke alene i Ålborg, men også andetsteds, og efter krigen brød det ud i lys lue. De misfornøjede samledes ved

hjælp af udvalg flere gange for at iværksætte en fællesoptræden, og magistraterne tog adskillige steder del i oprørsbevægelsen, der mere og mere rettede sig mod adelen, hvis optræden under krigen havde været alt andet end heldig. Udsendingene mødtes først i Viborg og formulerede et klageskrift, der imidlertid var holdt i så ubestemte vendinger, at kongen anmodede dem om at holde et andet møde. Dette holdtes i Ry i slutningen af oktober 1629, og en af de mest højt talende var ålborgborgmesteren Hans Sørensen (**ikke** "vores Hans Sørensen"). Det var navnlig lensmandens tilsyn, man ønskede at komme bort fra, det lykkedes dog ikke, klagerne toges i det hele taget ikke til følge; tværtimod, der indleddes undersøgelse mod de ordførende på Ry-mødet, og allerede 1630 blev Hans Sørensen afskediget fra sit embede som borgmester, og i 1632 måtte han foretage et hastigt tilbagetog ved at søge at skyde skylden over på almuen.

I den følgende tid rettede klagerne sig fra borgernes side især mod, at adelen søgte at få indflydelse i byerne, ved at lensmanden ofte lod sin skriver udnævne til medlem af rådet.

(**Vores** Hans Sørensen blev således rådmand i 1632 og borgmester 1646, og endnu flere skrivere blev rådmænd). Efter at de var kommet i magistraten, gik de imidlertid ganske over på borgerskabets side og blev næringsdrivende i byen, så klagerne må for Ålborgs vedkommende ligesom det fleste andre steder siges at have været ganske ubegrundede.

Hans kone var som nævnt

2.2.1.1.2.2.1.2 Elisabeth Lauritsdatter

Født 1614 - i Ålborg ?

Død 27/1 1667 - i Ålborg ?

Hendes far var

2.2.1.1.2.2.1.2.1 Lars Hansen Skriver

Født 1579

Død 31/5 1630 i Ålborg

Gift 1610 med 2.2.1.1.2.2.1.2.2 Elsebeth Pedersdatter Hegelund

Slotsskriver Ålborghus 1611-17, rådmand i Ålborg 1617, borgmester 1622. Han er klart et eksempel på, at "lensmanden ofte lod sin skriver udnævne til medlem af rådet". Han var sammen med de øvrige betydende købmænd med til at finansiere forskellige kompagnier, således saltkompagniet og det ostindiske kompagni.

Hans kone var som nævnt

2.2.1.1.2.2.1.2.2 Elsebeth Pedersdatter Hegelund

Født 29/8 1577 i Ribe

Død 7/3 1641 i Ålborg

Hun var først gift med Jacob Jensen Holm, der var biskop i Ålborg 1587 – 1609. Dernæst blev hun i 1610 gift med Lars Hansen Skriver, slotsskriver Ålborghus, borgmester 1622. Efter hans død i 1630 blev hun 1631 gift tredje gang med Christen Hansen Riber, der også var biskop i Ålborg.

Hendes far var

2.2.1.1.2.2.1.2.2.1 Peder Mortensen Hegelund

Født 13/1 1527 i Ålborg

Død 3/5 1584 i Ribe

Gift 1561 – i Ribe ? – med 2.2.1.1.2.2.1.2.2.2 Marina Laugesdatter.

Han blev immatrikuleret i København, Louvain og Paris; Baccalaur, skatmester 1564, derefter kgl. tolder, udnævnt 5/1 1568, hvilket han forblev til sin død 1584. Han var rådmand 1566 – 77, borgmester 1577 – 1584. Han var også øksne-købmand.

Hans far var

2.2.1.1.2.2.1.2.2.1.1 Morten Mortensen Hegelund

Død ca. 1565/67

Hans kone hed Marie eller Marine, men i øvrigt vides der ikke noget om hende.

Indtil 1527 var han præst i Vorning, Kvorning og Hammershøj. Derefter magister – præst i Ålborg Budolfi kirke, hvor han var en ivrig befordrer af reformationen. Han havde studeret udenlands, tog 1514 Baccalaurgraden og 1517 magistergraden i Rostock. Det er ret rimeligt, at han på denne rejse har gjort bekendtskab med Luther. ”Mester Morten” hørte til de betydeligste reformatorer, der var med ved religionsforhandlingerne under herredagen 1530 i København og ved mødet af evangeliske prædikanter, der gjorde udkast til kirkeordinansen 1537. Medens han nød stor anseelse hos kongen mødte han modstand i Ålborg. En af hans efterfølgere har vidnet om han, at ”han sled sig slet op og blev ilde aftakket”. Han har skrevet salmen: Det hellige kors, vor herre han bar” (nr. 172 i salmebogen) bygget på gamle katolske vers. Et enkelt bevaret træk viser ham som en forstandig og hæderlig mand, der med egen fare modsatte sig den afsindige heksejagt.

Hans far var

2.2.1.1.2.2.1.2.2.1.1.1 Morten Jensen Hegelund

Død 1574 i Viborg.

Han var borgmester i Viborg, og var en af dem, der støttede Hans Tausen, efter at den katolske biskop med magt (ryttere og stridsmænd under anførelse af biskoppens hofmester Paulus Stygge) ville forhindre ham i at prædike. Siden den tid, så længe de daværende forhold krævede det, hørte borgerne, under anførelse af borgmester Martin Hegelund, Tausen kun med sværd ved siden og stridsøkse i hånden; borgmester og råd lod tillige slå jernlænker over gaden, for at de ej uforvarende skulle overfaldes.

Peder Mortensen Hegelund var som nævnt gift med

2.2.1.1.2.2.1.2.2.2 Marina Laugesdatter

Død 9/2 1600 i Ålborg hos en derboende datter.

Som rig enke efter Peder Mortensen Hegelund, der døde 1584, førte hun efter mandens død på forskellig vis hans virksomhed videre. Hun havde således bl.a. et skib på Sønderside og deltog i skullerfiskeriet herfra; hun handlede, fremgår det i den forbindelse, fiskeprodukter med kronen. I 1593 blev hun gift igen med Laurids Gødesen (Ægidiussen), sognepræst ved St. Katharine kirke. Han døde i 1597.

Hendes far var

2.2.1.1.2.2.1.2.2.2.1 Lauge Steffensen

Død 1/10 1554 i Ribe

Gift med 2.2.1.1.2.2.1.2.2.2.2 Mette Christensdatter.

Han var rådmand i Ribe 1544 – 54.

Hans kone var som nævnt

2.2.1.1.2.2.1.2.2.2.2 Mette Christensdatter

Død 15/6 1554 i Ribe

Hun fødte 9 børn, ”hvilket efter det foreliggende materiale må siges at være det normale for borgerlige ægteskaber i Ribe”.

Hendes far var Christjern Nielsen som er behandlet som nr. **1.2.2.2.2.1.2.2.1.1.1.2.1** under Qvistgaard-slægten. Han er således ad to veje forfader til Marie (Mitte) Qvistgaard.

2.2.1.1.2.2.1 Laurits Hanssøn Tanckes kone var som nævnt

2.2.1.1.2.2.2 Maren Nielsdatter

som der ikke vides noget om

Lars Christian Meulengrachts kone var som nævnt

2.2.1.2 Marie Brøchner Madsdatter Galthen

Født 1737 – døbt 10/1 1737 i Århus Domkirke
Død 3/9 1809 i Århus

I 1763 – inden Lars Christians død i 1767/69? fik hun bevilling på at være sin egen værge. Efter hans død blev hun 1777 gift med N. Wormstrup. I 1787 var hun enke 2. gang og drev købmandskab.
Hendes far var

2.2.1.2.1 Mads Galthen

Født ca. 1699 (Nørre?) Galten sogn, Galten herred
Død 1765 – begravet 29/11 i Århus Domkirke
Gift 2) 22/9 1735 med 2.2.1.2.2 Anne Marcusdatter Mørck

I 1731 tog han borgerskab i Århus som vintapper og købmand. I 1751 vinhandler i Århus med ret til at holde gæstgiveri for rejsende. Som gæstgiver blev han efterfulgt af sin søn Marcus. Han havde 10 børn med Anne, hvoraf de 5 døde som børn.
Hans kone var som nævnt

2.2.1.2.2 Anne Marcusdatter Mørck

Født 10/1 1714 – døbt 12/1 i Århus Domkirke.
Død 1771 – begravet 15/4 i Århus Domkirke
Hendes far var

2.2.1.2.2.1 Markus Pedersen Mørk

Født 23/7 1682 ? i Århus ?
Død 30/4 1728 – begravet i Århus Domkirke
Gift 4/10 1707 i Århus Domkirke med 2.2.1.2.2.2 Kirsten Pedersdatter Læssøe
Købmand i Århus. Foruden en gård i Mejlgade ejede han en fra morfaderen Søren Jensen (borger i Århus 1641) arvet gård ved Mindet, købte Nørlund og blev stamfader til en stor familie, der ejede mange jordegodser.
Hans kone var som nævnt

2.2.1.2.2.2 Kirsten Pedersdatter Læssøe

Født 1689 i Århus ?
Død 1755, begravet 9/6 1755 i Århus Domkirke
Den 6/6 1755 fik hun kgl. bevilling på, at når hun døde måtte hendes lig – trods forordningen af 1682 – om aftenen eller om morgenen begraves, ligkisten med sort læder overtrækkes og på låget med en lille plade zires. Hun blev begravet 9/6 1755. Dette må ses på baggrund af følgende, der er citeret fra Sv. Larsen: Studier over det fynske rådsaristokrati i det syttende århundrede:

Selv efter døden søgte man at fastholde rangforordningen, både når det gjaldt selve begravelsen og det sidste hvilested. Det kunne også her være påkrævet at fastsætte bestemte regler, ”eftersom desværre ikke mindre Overflødighed, Pragt og unødige Bekostning iblandt gejstlig og borgerlig Stand i Sorg og med Begravelser begaaes end udi Glæde, og naar Brylupper gøres”.

I 1624 udstedte kongen en forordning af 1. maj, der påbød, at så længe liget stod over jorden, og der vågedes over det, måtte man undgå fylderier; ingen uden adelen måtte lade kisterne beslå med læder eller klæde eller bruge messingmetal eller fortinnede beslag, så lidt som billedskæren.

I 1656 blev en ny forordning udgivet 26. april med en række meget detaljerede regler bl.a. følgende: På den døde kiste måtte kun anbringes tre bogstaver for den døde navn, samt årstallet. Hvis nogle af de gejstlige og verdslige øvrigheds personer ville have deres kister med perpetuen, kronrask eller bai overdragen, kunne det tilstedes, dog uden bebømmelse med snore eller frynser. De fornemste lig måtte kun til sjattedagen stå ubegravede, de andre til tredje eller fjerdedagen. For de fornemste lig måtte der ringes en time, for de andre kun en halv. Prædiken over de fornemste lig med testamentes oplæsning måtte kun vare en time. Overtrædelse af disse bestemmelser skulle i købstæderne straffes med 24 rdl. Den døde blev fra hjemmet til kirken fulgt af slægt og venner. Tilhørte afdøde købmandslavet, måtte også lavets medlemmer følge – i talrige tilfælde er der idømt bøder for ikke at have fulgt lig. Alt imens følget bevægede sig til kirken, ringede byens klokker, både kirkeklokkerne og stormklokken. De bevarede regnskaber for klokkeringning er ikke blot et vigtigt lokalhistorisk hjælpemiddel til datering af dødsfald, men de forskellige takster kaster lys over den døde sociale position.

Ligprædiken blev holdt, og det skulle ske, når kisten var nedsat i graven. I prædiken redegjorde man for den døde levned og eventuelle testamentariske bestemmelser. Gennem en smuk ligprædiken ville man forherlige den døde, og i denne henseende har det fornemme borgerskab efter bedste evne efterlignet adelens skik, også derved, at man lod ligprædikener trykke.

Men ikke blot meddelelser om milde gaver kunne forkyndes fra prædikestolen. I de tilfælde, hvor en mand blev ramt af ulykke og fattigdom, så arvingerne ikke ville svare til de forpligtelser, han havde, kunne prædikestolen være stedet, hvorfra man forkyndte, at arvingerne ville fragå arv og gæld, hvis man ikke benyttede den gamle skik at kaste nøglerne på graven, hvorved de efterladte tilkendegav, at de ikke ville have med boet at bestille.

Kirstens far var

2.2.1.2.2.1 Peder Nielsen Læssøe

Født ca. 1655 - i Århus ?

Død 1706 i Århus, hvor han var købmand

Gift 1688 - i Århus ? med

2.2.1.2.2.2 Anne Jørgensdatter Hørning

Født 1664 i Århus

Død 1700 i Århus

Hendes far var

2.2.1.2.2.2.1 Jørgen Andersen Skrædder – Jørgen Andersen Hørning

Født ca. 1638 i Hørning, Hjemslev herred

Død 1707 i Århus.

Han tog borgerskab i Århus 1663, sandsynligvis som skrædder, men blev senere en stor handelsmand.

Hans kone var

2.2.1.2.2.2.2 Edel Christensdatter

Født ca. 1635

Død 1709 i Århus ?

Harbo Meulengrachts kone var som nævnt

2.2.2 Maren Jensdatter Schmidt

Født 1769 – døbt 22/6 1769, Århus Domkirke

Død 12/2 1844 i Århus

Hendes far var

2.2.2.1 Jens Andersen Schmidt

Født ca. 1735 i Århus ?

Død mellem 1787 og 94 i Århus

Gift 2) 15/4 1763 i Æbeltoft med 2.2.2.2 Dorte Sofie Grønfeldt

I 1761 tog han borgerskab i Århus, hvor han var købmand. Han var først gift 1760 med jomfru Apolone Jakobsdatter Gjedding, og efter Dorte Sofies død giftede han sig med Margrete Kaarsberg. Hans kone var som nævnt

2.2.2.2 Dorte Sofie Grønfeldt

Født 1735/36 – i Æbeltoft ?

Død marts 1773 i Århus – begravet 22/3

Hun arvede sin søster, enke efter hospitalsforstander Hans Lauridsen i Århus, der ikke efterlod sig livsarvinger. ”Alt hvad hun ejer skal tilfalde hendes 2 søstre, Mette Marie Grønfeldt gift med Jens Buchtrup, købmand i Århus og Dorotea Sofie Grønfeldt gift med Jens Andersen Schmidt, også købmand i Århus. Dog skal forud erlægges 5 rdl. til Århus byes fattiges kasse og til Århus hospitals lemmer ligeledes 5 rdl. ”